

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO

Rzeszów, dnia 20 stycznia 2022 r.

Poz. 269

Podpisany przez:

Marcin Jacek Zaborniak

Data: 20.01.2022 14:16:04

UCHWAŁA NR XXXIX/276/2021 RADY GMINY PYSZNICA

z dnia 15 grudnia 2021 r.

w sprawie uchwalenia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021 - 2024 z perspektywą do roku 2028”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372, z późn. zm.), art. 18 ust. 1 i art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973, z późn. zm.) **Rada Gminy Pysznica**

uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028”, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Pysznica.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego.

Przewodniczący Rady Gminy

Krzysztof Skrzypek

Załącznik do uchwały Nr XXXIX/276/2021

Rady Gminy Pysznica

z dnia 15 grudnia 2021 r.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY PYSZNICA NA LATA 2021 – 2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028

grudzień 2021 r.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Spis treści

I Wykaz skrótów.....	4
II Wstęp.....	7
II.1 Wprowadzenie.....	7
II.2 Cel opracowania	7
II.3 Metodyka opracowania programu	8
III Streszczenie	12
IV Charakterystyka stanu istniejącego	16
IV.1 Ogólna charakterystyka	16
IV.2 Ludność, dane demograficzne	16
IV.3 Działalność gospodarcza na terenie gminy	19
V Ocena stanu środowiska.....	21
V.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza.....	21
V.1.1.Klimat i jakość powietrza	21
V.1.2.Źródła zanieczyszczenia powietrza	29
V.1.3.Odnawialne źródła energii.....	33
V.1.4.Działania podejmowane przez Gminę dotyczące - ochrony klimatu i jakość powietrza	38
V.2 Zagrożenia hałasem	38
V.2.1.Działania podejmowane przez Gminę dotyczące – zagrożenia hałasem	43
V.3 Pola elektromagnetyczne	43
V.3.1.Działania podejmowane przez Gminę dotyczące – pól elektromagnetycznych	46
V.4 Gospodarka wodami.....	47
V.4.1.Wody powierzchniowe.....	47
V.4.4. Działania podejmowane przez Gminę dotyczące – gospodarka wodami	54
VI.5.1. Zaopatrzenie w wodę	55
V.5.2. Kanalizacja i oczyszczanie ścieków	56
V.5.3. Działania podejmowane przez Gminę dotyczące – gospodarki wodno – ściekowej	57
V.6.1.Działania podejmowane przez Gminę dotyczące – zasobów geologicznych	61
V.7 Gleby	61
V.7.1.Działania podejmowane przez Gminę dotyczące – gleb	63
V.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	63
V.8.1.Odpady komunalne.....	64
V.8.2.Odpady inne niż komunalne z grup 01 – 19	70
V.8.3.Przewidywane kierunki zmian	71
V.8.4.Działania podejmowane przez Gminę dotyczące – gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów	72
V.9 Zasoby przyrodnicze.....	73
V.9.1.Lasy	73
V.9.2.Obszary Natura 2000 oraz Park Krajobrazowy Lasy Janowskie.....	75

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

V.9.3. Pomniki przyrody i zieleń parkowa	84
V.9.4. Działania podejmowane przez Gminę dotyczące – zasobów przyrody	84
V.10 Zagrożenia poważnymi awariami	85
V.10.1. Działania podejmowane przez Gminę dotyczące – zagrożenie	
poważnymi awariami.....	85
VI Ocena realizacji celów poprzedniego programu	86
VII Analiza SWOT	88
VIII Problemy i zagrożenia środowiska w gminie	93
IX Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	95
X System realizacji programu ochrony środowiska.....	155
X.8 Zarządzanie programem.....	155
X.9 Współpraca z interesariuszami	156
X.10 Źródła finansowania	157
X.11 Mierniki efektywności programu	162
XI Spis tabel	165
XII Spis wykresów	167
XIII Spis rysunków	167
XIV Spis załączników	167

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

I Wykaz skrótów.

1. **ARiMR** – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
2. **B(a)P** – benzo(a)piren,
3. **BDO** – baza danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami,
4. **Emisje** – rozumie się przez to wprowadzanie bezpośrednio lub pośrednio, w wyniku działalności człowieka, do powietrza, wody, gleby lub ziemi: substancji lub energii takich jak ciepło, hałas, wibracje lub pola elektromagnetyczne,
5. **Gatunek anadromiczny** – gatunek dwuśrodowiskowy zwierzęcia wodnego, odbywającego wędrówki,
6. **GDDKiA** – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad,
7. **GDOŚ** – Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska,
8. **GIOŚ** – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
9. **GUS** – Główny Urząd Statystyczny,
10. **JCWP** – jednolita część wód powierzchniowych,
11. **JCWPD** – jednolita część wód podziemnych,
12. **KZGW** – Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej,
13. **Natura 2000** – program utworzenia w krajach Unii Europejskiej wspólnego systemu (sieci) obszarów objętych ochroną przyrody. Podstawą dla tego programu są dwie unijne dyrektywy: Dyrektywa Ptasia i Dyrektywa Siedliskowa (Habitatowa). Celem programu jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, które uważa się za cenne i zagrożone w skali całej Europy.
14. **NFOŚiGW** – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
15. **NO₂** – dwutlenek azotu,
16. **Ochrona krajobrazowa** – rozumie się przez to zrównoważony rozwój obszaru oraz zachowanie cech charakterystycznych krajobrazu,
17. **ODR** – Ośrodek Doradztwa Rolniczego,
18. **OECD** – Organizacja Współpracy Międzynarodowej (Gospodarczej) i Rozwoju,
19. **OSP** – Ochotnicza Straż Pożarna,
20. **OUG** – Okręgowy Urząd Górniczy w Krośnie,
21. **PGW Wody Polskie** – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie,
22. **PIG** – Państwowy Instytut Geologiczny,
23. **PM10** – pył zawieszony, ziarna pyłu o wymiarach mniejszych niż 10 mikrometrów,
24. **PM2,5** – pył zawieszony, ziarna pyłu o wymiarach mniejszych niż 2,5 mikrometrów,
25. **POP** – Program Ochrony Powietrza,
26. **Powiat** – Powiat Stalowowolski,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

27. **Poziom docelowy** – jest to poziom substancji, który ma być osiągnięty w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych,
28. **Poziom dopuszczalny** – jest to poziom substancji, który ma być osiągnięty w określonym terminie i który po tym terminie nie powinien być przekraczany. Poziom dopuszczalny jest standardem jakości powietrza.
29. **PSG** – Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.
30. **PSP** – Państwowa Straż Pożarna,
31. **PSZOK** – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych,
32. **Remediacja** - działania zmierzające do usunięcia lub zmniejszenia ilości zanieczyszczeń powierzchni ziemi, wprowadzonych do niej w wyniku działalności człowieka,
33. **RPO** – Regionalny Program Operacyjny,
34. **RZGW** – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej,
35. **Substancja** – rozumie się przez to pierwiastki chemiczne lub ich związki, mieszaniny lub roztwory występujące w środowisku lub powstałe w wyniku działalności człowieka,
36. **Substancje niebezpieczne** – rozumie się przez to jedną lub więcej substancji albo mieszaniny substancji, które ze względu na swoje właściwości chemiczne, biologiczne lub promieniotwórcze mogą w razie nieprawidłowego obchodzenia się z nimi, spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska,
37. **Ścieki** – rozumie się przez to wprowadzanie do wód lub do ziemi:
- wody zużyte na cele bytowe lub gospodarcze,
 - ciekłe odchody zwierzęce, z wyjątkiem gnojówki i gnojowicy przeznaczonych do rolniczego wykorzystania w sposób i na zasadach określonych w przepisach o nawozach i nawożeniu,
 - wody odciekowe ze składowisk odpadów oraz obiektów unieszkodliwiania odpadów, wykorzystane solanki, wody lecznicze i termalne,
 - wody pochodzące z obiegów chłodzących elektrowni lub elektrociepłowni,
 - wody pochodzące z odwodnienia zakładów górniczych, z wyjątkiem wód wprowadzanych do górotworu, jeżeli rodzaje i ilość substancji zawartych w wodzie wprowadzonej do górotworu są tożsame z rodzajami i ilościami zawartymi w pobranej wodzie,
 - wody wykorzystane, odprowadzane z obiektów chowu lub hodowli ryb w obiektach przepływowych, charakteryzujących się poborem zwrotnym, o ile rodzaj i ilość substancji zawartych w tych wodach przekracza wartości ustalone w warunkach wprowadzania ścieków do wód określonych w pozwoleniu wodnoprawnym,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

- wody wykorzystywane, odprowadzane z obiektów chowu lub hodowli ryb lub innych organizmów wodnych w stawach o wodach stojących o ile produkcja tych ryb lub organizmów, rozumiana jako średnioroczny przyrost masy tych ryb albo tych organizmów w poszczególnych latach cyklu produkcyjnego przekracza 1500 kg z 1 ha powierzchni stawu,
- 38. **Środowisko** – rozumie się przez to ogół elementów przyrodniczych, w tym także przekształconych w wyniku działalności człowieka, a w szczególności powierzchnię ziemi, kopaliny, wody, powietrze, zwierzęta i rośliny, krajobraz oraz klimat,
- 39. **Takson** – nazwa używana do ogólnego określenia jednostki taksonomicznej klasyfikacji organizmów żywych, np. taksonem jest gatunek, rodzaj, królestwo,
- 40. **UG** – Urząd Gminy Pysznica,
- 41. **URE** – Urząd Regulacji Energetyki,
- 42. **WFOŚiGW** – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie,
- 43. **WIOŚ** – Wojewódzka Inspekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie,
- 44. **WPGO** – Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami,
- 45. **Zarządcy dróg** – GDDKiA, Zarząd Dróg Wojewódzkich, Zarząd Dróg Powiatowych, Gmina,
- 46. **Zasada Czystszej Produkcji** – to strategia zarządzania środowiskiem w odniesieniu do produkcji i usług, polegająca na zapobieganiu powstawania zanieczyszczeń i minimalizacji zużycia zasobów naturalnych, przy równoczesnej redukcji kosztów przedsiębiorstwa,
- 47. **Zrównoważony rozwój** – rozumie się przez to taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

II Wstęp

II.1 Wprowadzenie

Uwzględniając zasady polityki ekologicznej, zarówno Polski jak i Unii Europejskiej, bardzo ważną rolę odgrywa to, że problemy ochrony środowiska powinny być rozwiązywane na możliwie najniższym poziomie, zaś interwencja władz centralnych potrzebna jest jedynie tam, gdzie władze lokalne nie są w stanie samodzielnie rozwiązać powstałych problemów.

Obecnie to samorząd lokalny w zdecydowanym stopniu wpływa na sposób realizacji zadań z zakresu planowania przestrzennego, gospodarki wodno – ściekowej, gospodarki odpadami, komunikacji itp.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219) nakłada na administrację samorządową, w tym gminy, obowiązek opracowania programów ochrony środowiska dla realizowania celów polityki ochrony środowiska państwa.

Niezwykle ważną zasadą polityki ekologicznej jest zasada zrównoważonego rozwoju. Oznacza ona, że wsparcie dla rozwoju gospodarczego i społecznego odbywać się będzie z poszanowaniem wymagań ochrony środowiska, tak aby pozostawić możliwość korzystania z zasobów przyrodniczych przyszłym pokoleniom.

Zasada ta znalazła swoje potwierdzenie w art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Gmina, akceptując zasadę zrównoważonego rozwoju, powinny szukać takich kierunków działań, które prowadzić będą do poprawiania jakości życia mieszkańców.

Należy dążyć do ograniczania emisji zanieczyszczeń do powietrza, wód i ziemi, zmniejszenia energochłonności, wodochłonności, materiałochłonności przemysłu, zachowania cennych systemów przyrodniczych, ochrony krajobrazu i bioróżnorodności, rozwijania aktywności obywatelskiej związanej ze środowiskiem.

Realizacja powyższych celów nie będzie możliwa, jeżeli aktywność samorządów lokalnych nie zostanie zaplanowana i ujęta w spójny program działań.

II.2 Cel opracowania

Zasadniczym zadaniem Programu jest realizacja celów polityki ekologicznej Państwa na terenie gminy Pysznica. Przyjęte w programie cele powinny uwzględnić konieczność realizacji zarówno lokalnych priorytetów ochrony środowiska jak i strategii działań wynikających z programów wyższego szczebla. W oczywisty sposób cele te nie mogą być sprzeczne z priorytetami polityki ekologicznej Państwa. Dlatego też przygotowany

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica” uwzględnia uwarunkowania zawarte w strategiach, programach i innych dokumentach programowych, które dotyczą Gminy Pysznica.

II.3 Metodyka opracowania programu

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica został opracowany zgodnie z zapisami art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219) oraz wytycznymi Ministerstwa Środowiska zawartymi w dokumencie „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” (2015) oraz Ministerstwa Klimatu „Załącznik do Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” (2020).

Rada Gminy uchwala Program Ochrony Środowiska.

Wójt zobowiązany jest do sporządzania co dwa lata raportu z wykonania niniejszego Programu. Raport ten będzie przedstawiany Radzie Gminy. Projekt Gminnego Programu Ochrony Środowiska podlega opiniowaniu przez Zarząd Powiatu.

Gminne programy ochrony środowiska mają za zadanie między innymi zapewnienie realizowania celów ekologicznych Państwa na poziomie lokalnym. Dlatego też w niniejszym dokumencie uwzględniono priorytety zawarte w następujących dokumentach:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju, Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej,
- Polityka energetyczna Polski do 2040 r.,
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku,
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030,
- Strategia „Sprawne i Nowoczesne Państwo 2030”,
- Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego *Rzeczypospolitej Polskiej 2022*,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego, współdziałanie, kultura, kreatywność 2030,
- Polityka energetyczna Polski do 2040 roku,
- Strategiczny plan adaptacyjny dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Krajowy plan gospodarki odpadami 2022,
- Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych,
- Krajowy program zwiększania lesistości,
- Krajowy program ochrony powietrza do roku 2020 (KPOP) z perspektywą do 2030,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020,
- Strategia Rozwoju Województwa – Podkarpackiego 2030,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030,
- Program Ochrony Środowiska dla Województwa Podkarpackiego na lata 2020 – 2023 z perspektywą do 2027,
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego 2022,
- Wojewódzki Program Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii dla Województwa Podkarpackiego,
- Program Ochrony Powietrza dla strefy podkarpackiej z uwagi na stwierdzone przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀, poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz Plan Działań Krótkoterminowych,
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów położonych w pobliżu głównych dróg wojewódzkich w województwie podkarpackim na lata 2019 – 2023,
- Uchwała antysmogowa dla Podkarpacia – obowiązująca na terenie województwa podkarpackiego od 1 czerwca 2018 r. i przyjęta przez Sejmik Województwa Podkarpackiego w dniu 23 kwietnia 2018r. (Nr LII/869/18),
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Stalowowolskiego na lata 2016 – 2019 z uwzględnieniem lat 2020 – 2023,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Pysznica,
- Strategia Rozwoju Gminy Pysznica na lata 2016 - 2022,
- Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska wraz z załącznikami,
- Aktualnie obowiązujące przepisy prawne.

W programie przyjęto zasady leżące u podstaw polityki ekologicznej Unii Europejskiej i Polski tj.:

- zasadę zrównoważonego rozwoju,
- zasadę przezorności,
- zasadę prewencji,
- zasadę „zanieczyszczający płaci”,
- zasadę równego dostępu do środowiska postrzeganą w kategoriach:

- a) sprawiedliwości międzypokoleniowej,
 - b) sprawiedliwości międzyregionalnej i międzygrupowej,
 - c) równoważenia szans między człowiekiem a przyrodą,
- zasadę uspołeczniania,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

- zasadę subsydiarności,
- zasadę efektywności ekologicznej i ekonomicznej.

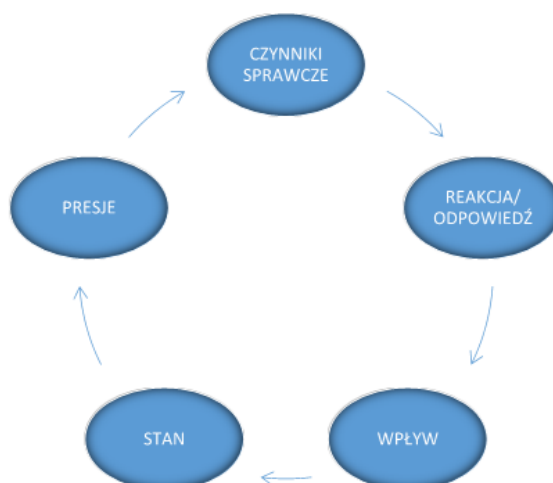
Dokument ten określa również:

- ocenę aktualnego stanu środowiska na terenie gminy Pysznica,
- obszary, cele i kierunki interwencji programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie,
- system realizacji programu ochrony środowiska.

Metodyka opracowania programu dotyczyła następujących etapów:

- zebrania materiałów źródłowych koniecznych do opracowania dokumentu oraz dokonania oceny stanu aktualnego środowiska gminy,
- określenie obszarów, celów i kierunków działań wynikających ze zdiagnozowanych problemów i zagrożeń,
- wyszczególnienie zadań oraz wskazanie jednostek odpowiedzialnych za ich realizację, wyszczególnienie źródeł ich finansowania,
- określenie wskaźników monitoringu programu.

Przy tworzeniu dokumentu zastosowano model „siły sprawcze – presja – stan – wpływ – reakcja” (D-P-S-I-R), który został opracowany przez OECD i rozwinięty przez Europejską Agencję Środowiska.

Rys. nr 1. Model D-P-S-I-R

Program ten dotyczy Gminy Pysznica, tym niemniej bierze on pod uwagę różnego rodzaju powiązania, w tym powiązania przestrzenne i przyrodnicze z sąsiednimi gminami

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

i powiatami. Ponadto uwzględnia on ustrojową pozycję samorządu gminnego i jego kompetencji wynikających z przepisów prawa.

Opracowany Program ma formę otwartą, co oznacza, że w przypadku zmiany wymagań prawnych, pojawianiu się nowych problemów, bądź braku możliwości wykonania niektórych przedsięwzięć w terminach przewidzianych w tym Programie, dokument Programu będzie cyklicznie, co 4 lata, aktualizowany.

W niniejszym dokumencie bazowano na materiałach zebranych przez autora opracowania oraz materiałach dostępnych w Urzędzie Gminy w Pysznicy, Głównym Urzędzie Statystycznym, Zakładzie Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Pysznicy, Starostwie Powiatowym w Stalowej Woli, WIOŚ w Rzeszowie, GDOŚ w Warszawie, GIOŚ w Warszawie.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

III Streszczenie

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica został opracowany zgodnie z przepisami ustawy o ochronie środowiska i wytycznymi dla opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska. Obejmuje on poszczególne komponenty środowiska znajdujące się na obszarze gminy. Postawione w Programie cele do osiągnięcia są zgodne z celami zawartymi w strategiach, programach i innych dokumentach programowych, w szczególności z Programem Ochrony Środowiska dla Województwa Podkarpackiego, Programem Ochrony Środowiska dla Powiatu Stalowowlskiego na lata 2016 – 2019, Strategią Rozwoju Gminy Pysznica na 2016 – 2022. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica zawiera między innymi charakterystykę ogólną gminy.

Stan środowiska na terenie gminy określono z uwzględnieniem dziesięciu obszarów przyszłej interwencji:

- 1) ochrona klimatu i jakości powietrza,
- 2) zagrożenia hałasem,
- 3) pola elektromagnetyczne,
- 4) gospodarowanie wodami,
- 5) gospodarka wodno-ściekowa,
- 6) zasoby geologiczne,
- 7) gleby,
- 8) gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- 9) zasoby przyrodnicze,
- 10) zagrożenia poważnymi awariami.

Biorąc pod uwagę przeprowadzoną analizę stanu aktualnego środowiska oraz ocenę zagrożeń i możliwości rozwoju gospodarczego gminy ustalono, w poszczególnych obszarach interwencji, cele, kierunki interwencji, zadania oraz podmioty odpowiedzialne za ich realizację.

W ramach obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza, ustalono następujący cel do realizacji:

- zapewnienie dobrego stanu środowiska w zakresie jakości powietrza

Zaplanowano również następujące kierunki interwencji:

- poprawa efektywności energetycznej i ograniczenie emisji niskiej z sektora komunalno-bytowego,
- wspieranie inwestycji ograniczających emisję komunikacyjną, w tym dotyczących niskoemisyjnego taboru oraz infrastruktury transportu publicznego,
- redukcja punktowej emisji zanieczyszczeń, w tym gazów cieplarnianych,
- wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

- monitoring i zarządzanie jakością powietrza.

Natomiast w ramach obszaru interwencji zagrożenia hałasem ustalono następujący cel do realizacji:

- poprawa klimatu akustycznego.

Dla realizacji wyżej wymienionego celu planuje się następujące kierunki interwencji:

- poprawa standardów klimatu akustycznego w terenach zurbanizowanych,
- wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza tereny zabudowy i zmniejszenie hałasu drogowego,
- wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa.

W ramach obszaru pola elektromagnetycznego ustalono następujący cel do realizacji:

- ochrona ludności i środowiska przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym.

Kierunek interwencji to:

- utrzymanie poziomu pól elektromagnetycznych nieprzekraczających wartości dopuszczalnych.

Dla obszaru interwencji gospodarka wodami ustalono następujący cel do realizacji:

- przeciwdziałanie, minimalizacja i usuwanie skutków ekstremalnych zjawisk naturalnych oraz zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wody dla społeczeństwa i gospodarki.

Dla realizacji wyżej wymienionego celu planuje się następujące kierunki interwencji:

- zapobieganie i przeciwdziałanie powodziom oraz ograniczenie ich zasięgu i skutków,
- zwiększenie retencji wodnej oraz przeciwdziałanie i ograniczanie negatywnych skutków suszy.

Natomiast w ramach obszaru interwencji gospodarka wodno-ściekowa ustalono następujący cel do realizacji:

- zrównoważone gospodarowanie wodami dla zapewnienia zapotrzebowania na wodę dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcia dobrego stanu wód.

Kierunki interwencji to:

- przeciwdziałanie zanieczyszczeniom wody i ograniczanie ich emisji ze źródeł osadniczych i przemysłowych,
- monitoring wód i ochrona zasobów wodnych,
- rozwój systemów zaopatrzenia w wodę.

W ramach obszaru interwencji zasoby geologiczne ustalono następujący cel do realizacji:

- ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów geologicznych oraz ograniczenie presji na środowisko związanej z eksploatacją i prowadzeniem prac poszukiwawczych.

Dla realizacji wyżej wymienionego celu planuje się następujące kierunki interwencji:

- kompleksowa ochrona zasobów złóż kopalin,
- eliminacja nieracjonalnej i nielegalnej eksploatacji kopalin,
- minimalizacja presji na środowisko wywieranej działalnością górniczą,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

- ochrona georóżnorodności.

Dla obszaru interwencji – gleby - ustalono następujący cel do realizacji:

- ochrona powierzchni ziemi, gleb oraz minimalizacja i usuwanie skutków zmian klimatu w tym osuwisk.

Kierunki interwencji to:

- zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb,
- remediacja zanieczyszczonej powierzchni ziemi, rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych oraz rewitalizacja obszarów zdegradowanych,
- minimalizacja skutków osuwisk na terenach zurbanizowanych.

Natomiast w ramach obszaru interwencji gospodarka odpadami z zapobieganiem powstawania odpadów ustalono następujący cel do realizacji:

- zagospodarowanie odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, ukierunkowanie na gospodarkę w obiegu zamkniętym.

Dla realizacji wyżej wymienionego celu planuje się następujące kierunki interwencji:

- zapobieganie powstawaniu odpadów oraz doskonalenie systemu pozyskiwania odpadów,
- usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest,
- rozwój i modernizacja infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- edukacja ekologiczna w zakresie zasad postępowania z odpadami – segregacja odpadów i ich recykling.

W ramach obszaru interwencji zasoby przyrodnicze, ustalono następujący cel do realizacji:

- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego, w tym ochrona i przywracanie stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu, zasobów leśnych oraz rozwój trwałej, równoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.

Kierunki interwencji to:

- zarządzanie ochroną przyrody, krajobrazu,
- zachowanie i przywracanie właściwego stanu siedlisk i gatunków, w szczególności gatunków zagrożonych,
- utrzymanie i poprawa stanu siedlisk przyrodniczych użytkowanych rolniczo,
- budowa świadomości ekologicznej społeczeństwa i aktywizacja społeczeństwa na rzecz różnorodności biologicznej,
- realizacja inwestycji w zakresie zielonej i niebieskiej infrastruktury.

Dla obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami, ustalono następujący cel do realizacji:

- zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego i ekologicznego mieszkańcom gminy Pysznica.

Dla realizacji wyżej wymienionego celu planuje się następujące kierunki interwencji:

- minimalizacja zagrożenia wystąpienia poważnej awarii,
- usuwanie i ograniczanie wystąpienia poważnej awarii.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Dla realizacji poszczególnych celów określono zadania szczegółowe do realizacji, przedmiot odpowiedzialny za ich realizację, szacunkowe koszty ich realizacji oraz źródła finansowania.

Zadania te określono w przedziałach czasowych tj. lata 2021– 2024 (szczegółowo) oraz do 2028 r. (ogólnie).

Przedstawiono również sposób zarządzania programem oraz mierniki efektywności programu.

Realizacja wyznaczonych celów, zadań ekologicznych będzie elementem wypełnienia zapisów zawartych w celach ekologicznych Państwa na poziomie lokalnym, przyczyni się do zrównoważonego rozwoju obszarów oraz poprawy poszczególnych komponentów środowiska na terenie gminy Pysznica.

IV Charakterystyka stanu istniejącego

IV.1 Ogólna charakterystyka

Gmina Pysznica leży w północno wschodniej części województwa podkarpackiego. Graniczy ona: od północy i północnego wschodu z gminami Janów Lubelski, Modliborzyce, Potok Wielki (z województwa lubelskiego), od zachodu z miastem Stalowa Wola oraz gminą Radomyśl nad Sanem (powiat stalowowolski), od południa z gminami: Nisko i Ulanów (powiat niżański), od wschodu z gminą Jarocin (powiat niżański).

Administracyjnie gmina wchodzi w skład województwa podkarpackiego i jest jedną z sześciu gmin powiatu stalowowolskiego. Powierzchnia jej wynosi 147 km².

Przez teren gminy Pysznica przepływa rzeka San z jej prawobrzeżnym dopływem rzeką Bukową.

Obszar gminy to równina, urozmaicona niewielkimi kulminacjami wydym i płaskowyżów polodowcowych oraz rozcięciami dolinnymi, różnice wysokości w terenie wahają się między 155 – 189 m n.p.m.

Przez gminę przebiega droga wojewódzka Nr 855 relacji Olbięcin – Stalowa Wola. Znajdują się tu także linia kolejowa relacji Stalowa Wola – Zwierzyniec (Nr 66).

IV.2 Ludność, dane demograficzne

Gminę zamieszkiwało, na koniec 2020 r., 11 307 mieszkańców. Ludność gminy Pysznica stanowi 0,5 % ludności województwa i 11 % ludności powiatu stalowowolskiego.

W skład gminy wchodzi następujące miejscowości:

Pysznica (wieś pełni funkcję administracyjno-usługową),

Brandwica (w tym Bąków),

Chłopska Wola,

Jastkowice,

Kłyżów,

Krzaki,

Słomiana,

Studzieniec.

Znajduje się tutaj 10 sołectw tj.:

Pysznica,

Bąków

Brandwica,

Chłopska Wola,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Jastkowice,

Kłyżów,

Krzaki-Słomiana,

Olszowiec,

Studzieniec,

Sudoły.

Ilość gospodarstw domowych w gminie wynosi 3 751.

Średnia gęstość zaludnienia wynosi obecnie 75,6 osoby na 1 km².

Mapę gminy Pysznica przedstawiono poniżej.

Mapa nr 1. Gmina Pysznica.

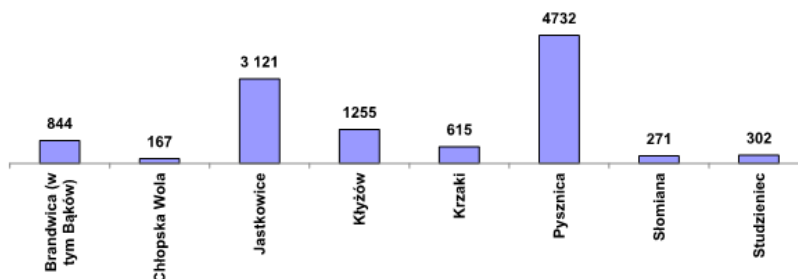

Źródło: Urząd Gminy.

Tabela nr 1. Liczba ludności na terenie gminy Pysznica w latach 2017 – 2020.

Gmina	Powierzchnia w ha	Liczba ludności w 2017 r.	Liczba ludności w 2018 r.	Liczba ludności w 2019 r.	*Liczba ludności w 2020 r.	Gęstość zaludnienia w 2020 r. na 1 km ² .
Pysznica	14 782	11 011	11 120	11 228	11 307	76,5

Źródło: Urząd Gminy

*Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028***Wykres nr 1. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach, wg stanu na 31 grudnia 2020 r.**

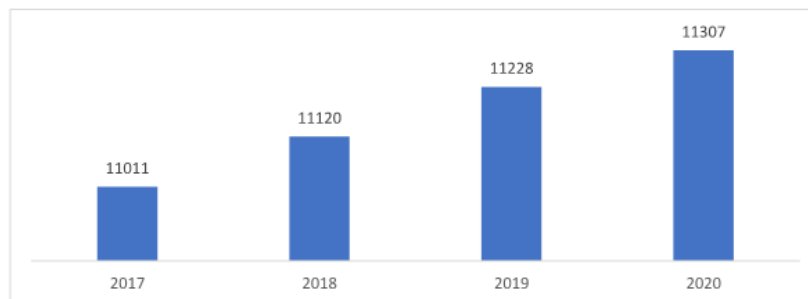
Źródło: Urząd Gmin

Z zestawienia danych za lata 2017 - 2020 wynika, że liczba ludności gminy Pysznica systematycznie rośnie (średni wzrost wynosił ok. 0,9 % rocznie).

Tabela nr 2. Ludność gminy Pysznica na tle powiatu stalowowolskiego i województwa podkarpackiego.

Gmina/ powiat/ województwo	Ludność							Kobiety na 100 mężczyzn
	ogółem	mężczyźni	kobiety	na 1km ²	przed- produk- cyjnym	w wieku produk- cyjnym	popro- dukcyjnym	
Pysznica	11 307	5 523	5 784	76,5	1 932	7 195	2 180	105
stalowowolski	105 431	51 052	54 379	127	17 043	63 446	24 942	106
podkarpackie	2 121 229	1 038 436	1 082 793	119	384 670	1 295 540	441 019	104

Źródło: Urząd Gminy, GUS, stan na 31.12.2020 r.

Wykres nr 2. Zmiana liczby ludności gminy Pysznica w latach 2017 – 2020

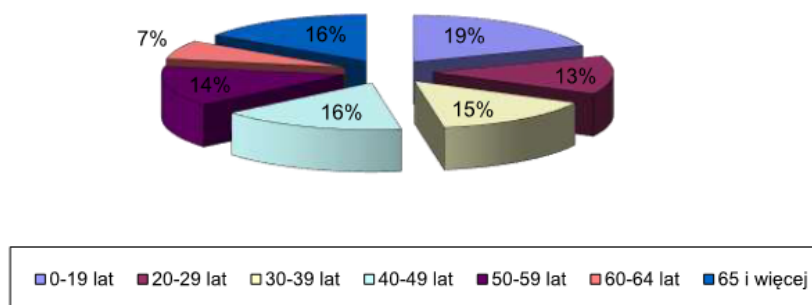
Źródło: Urząd Gminy

*Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028**Tabela nr 3. Ruch naturalny ludności w gminie Pysznica na tle powiatu stalowowolskiego i województwa podkarpackiego (w liczbach bezwzględnych, 2018 r.)*

Gmina/ powiat, województwo	Małżeństwa	Liczba urodzeń	Liczba zgonów	Przyrost naturalny
Pysznica	38	85	83	2
Stalowowolski	334	816	1 212	-396
Podkarpackie	7 912	19 580	24 145	-4 565

Źródło: Urząd Gminy, GUS stan na 31.12.2020 r.

Na zmiany demograficzne duży wpływ miała epidemia COVID-19, a także migracje ludności. W ostatnich latach obserwuje się ujemne saldo migracji. W roku 2019 saldo migracji wynosiło 124 osoby.

Wykres nr 3. Struktura wiekowa ludności gminy Pysznica.**IV.3 Działalność gospodarcza na terenie gminy**

Na terenie gminy Pysznica zarejestrowanych było (stan na 31.12.2020 r.) 925 podmiotów gospodarczych. Dominującą formą aktywności jest handel i usługi budowlane. Większość podmiotów to przedsiębiorstwa bardzo małe (jednoosobowe) i małe (zatrudniające mniej niż 10 osób).

Tabela nr 4. Zestawienie podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie gminy Pysznica wg sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD)(stan na 31.12.2020 r.) – źródło GUS.*

Lp.	Symbol PKD	Opis działalności	Liczba podmiotów
1	C	Przetwórstwo przemysłowe	81
2	F	Budownictwo	152
3	G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa samochodów	226
4	H	Transport, magazynowanie	69

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

5	M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	69
6	P	Edukacja	29
7	Q	Opieka zdrowotna, pomoc społeczna	81
8		Pozostałe	218
9		Łączna ilość podmiotów	925

* - z wyłączeniem osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne

Do największych przedsiębiorstw na terenie możemy zaliczyć:

- Nova Stolarka Aluminiowa Sp. j.,
- Keltec – PL Sp. z o.o.,
- Tartacznictwa Danuta Hławacz Sp. j.,
- Kłosowski Producent Stolarki Okiennej,
- Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Pysznicy.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

V Ocena stanu środowiska

V.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

V.1.1. Klimat i jakość powietrza

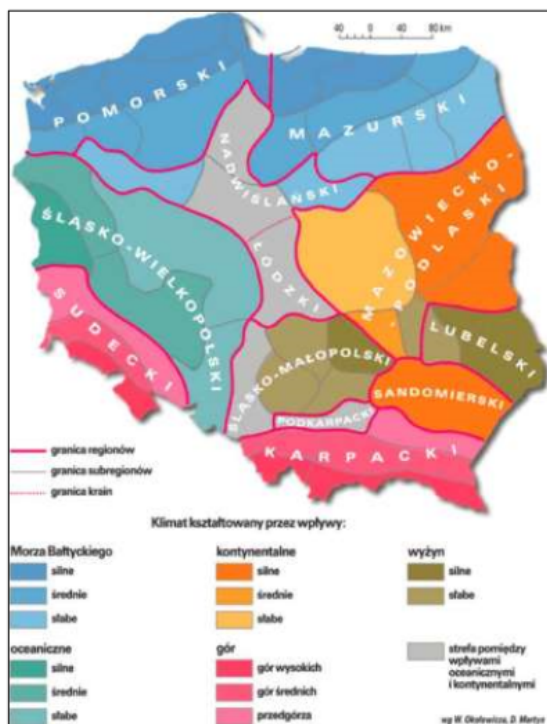
Gmina Pysznica, tak jak i obszar całej Polski, leży w strefie klimatu umiarkowanego, przejściowego. W podziale klimatycznym podanym przez *Okołowicza*, gmina znajduje się w obrębie tzw. Krainy Klimatycznej Sandomierskiej. Jest to jeden z najmniejszych samodzielnych regionów klimatycznych. Granice oddzielające go od pozostałych obszarów są stosunkowo wyraźne. Posiada on cechy klimatu kontynentalnego, który wyraża się w większych rocznych amplitudach temperatury powietrza. Warunki klimatyczne charakteryzują się upalnym latem, ciepłą zimą i stosunkowo małą ilością opadów. Klimat terenu objętego opracowaniem ekofizjograficznym tworzą masy powietrza polarno-morskiego występującego głównie latem i zimą oraz powietrza polarno-kontynentalnego pojawiającego się najczęściej w sezonie wiosennym i jesiennym. Dominują wiatry o prędkościach 2-5 m/s głównie południowo-zachodnie, zachodnie i północno-zachodnie, przy czym w okresie miesięcy letnich, wiatry te występują z częstością pięciokrotnie większą niż wschodnie. Z kolei w sezonie wiosennym oraz jesiennym przewaga wiatrów zachodnich nad wiatrami wschodnimi jest niewielka.

Średni opad roczny wynosi około 700 mm, przy czym na okres od maja do października przypada około 65 % rocznej wielkości opadów. Maksymalna ilość opadów przypada przeważnie na lipiec, zaś minimalna na luty. Deszcze ulewne notuje się przeciętnie około 25 dni w roku. Potencjalny okres występowania opadów śniegu wynosi około 140 dni w roku, a czas trwania zimy termicznej około 80 dni. Liczba dni z pokrywą śnieżną wynosi 60-90, a przeciętna jej grubość wynosi 5-15 cm.

Średnia roczna temperatura powietrza wynosi około 7,6°C, przy czym średnia temperatura powietrza w styczniu wynosi około -3,7°C, a w lipcu około 18,2°C. Okres wegetacyjny jest dłuższy od średniej dla Polski i wynosi 210-220 dni. Przymrozki wczesne (jesienne) występują w końcu września lub w pierwszej dekadzie października, natomiast szkodliwe przymrozki późne (wiosenne) występują jeszcze w maju, a niekiedy i w czerwcu.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Mapa nr 2. Lokalizacja rejonów klimatycznych Polski wg. W. Okołowicza i D. Martyn.

Podstawowym dokumentem określającym wymagania dotyczące oceny i zarządzania jakością powietrza w krajach Unii Europejskiej jest Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystego powietrza dla Europy.

W Polsce na podstawie przepisów zawartych w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219), ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, określonej za pomocą poziomów niektórych substancji w powietrzu. Przez poziom substancji w powietrzu rozumiemy stężenie tych substancji w powietrzu odniesione do ustalonego czasu lub opad substancji w odniesieniu do ustalonego czasu i powierzchni. Jak najlepszą jakość powietrza mają zapewnić działania na rzecz utrzymania poziomów substancji w powietrzu poniżej poziomów dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach.

Decydujący wpływ na jakość powietrza na terenach zurbanizowanych mają emisje z pojazdów samochodowych oraz indywidualnych, komunalnych oraz przemysłowych

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

źródeł stacjonarnych. Największy wpływ (szczególnie zimą) wywiera energetyczne spalanie paliw.

Emisję do powietrza można podzielić na: emisję ze źródeł punktowych (procesy energetycznego spalania paliw i przemysłowe procesy technologiczne), emisję ze źródeł powierzchniowych (indywidualne systemy grzewcze), emisję ze źródeł liniowych (transport), emisję ze źródeł rolniczych (uprawy, hodowla) oraz emisję niezorganizowaną (z hałd, wysypisk, baz przeładunkowych itp.).

Energetyczne spalanie paliw (węgiel, drewno, gaz ziemny, olej opałowy) jest źródłem emisji podstawowej: dwutlenku węgla, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu i pyłu. Stężenie tych substancji wykazuje zmienność w ciągu roku – rośnie w sezonie grzewczym, a maleje latem.

Sejmik Województwa Podkarpackiego w dniu 23 kwietnia 2018 r. przyjął uchwałę antysmogową dla Podkarpacia (Nr LII/869/18) – obowiązującą od 1 czerwca 2018 r. Zakazuje ona stosowania w piecach i kotłach (centralnego ogrzewania i wydzielających ciepło) paliw niskiej jakości, tj. węgla brunatnego, mułów i flotokonzentratów, paliw o uziarnieniu poniżej 5 mm i zawartości popiołu powyżej 12% oraz mokrego drewna, którego wilgotność w stanie roboczym przekracza 20%. Dodatkowo przedmiotowa uchwała wprowadza okresy przejściowe na wymianę istniejących, starych, wysokoemisyjnych kotłów c.o. i pieców wydzielających ciepło, tzw. „kopciuchów”:

- do 31 grudnia 2021 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie powyżej 10 lat od daty ich produkcji lub nieposiadających tabliczki znamionowej,
- do 31 grudnia 2023 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie od 5 do 10 lat od daty ich produkcji,
- do 31 grudnia 2025 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie poniżej 5 lat od daty ich produkcji,
- do 31 grudnia 2027 roku w przypadku instalacji spełniających wymagania w zakresie emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3 lub klasy 4 według normy PN-EN 303-5:2012.

Ponadto precyzuje okres przejściowy na wymianę istniejących ogrzewaczy (piece, kominki) na paliwo stałe:

- do 31 grudnia 2022 roku,

bądź wskazuje modernizację poprzez wyposażenie w urządzenia redukcji emisji pyłu do określonych norm.

Procesy technologiczne realizowane w zakładach przemysłowych mogą być źródłem substancji tzw. specyficznych (dioksyny, amoniak, chlorowcopochodne węglowodory, benzopiren, związki metali ciężkich itp.).

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Mając na uwadze konieczność monitorowania jakości powietrza oraz ochrony przed emisjami został nałożony ustawowy obowiązek na inspekcję ochrony środowiska oceny stanu powietrza w obrębie wydzielonych jednostek terytorialnych zwanych strefami.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r. poz. 914), gmina Pysznica znajduje się w strefie podkarpackiej, kod strefy PL1802. Strefę tworzą obszar województwa podkarpackiego z wyłączeniem miasta Rzeszów.

Oceny jakości powietrza dokonuje się co roku, na podstawie pomiarów stężeń w stałych punktach lub pomiarów wskaźnikowych, obliczeń. Obowiązek prowadzenia oceny dotyczy następujących zanieczyszczeń:

- dwutlenku siarki,
- dwutlenku azotu,
- tlenków azotu,
- pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5,
- ołowiu,
- benzenu,
- tlenku węgla,
- ozonu,
- arsenu,
- kadmu,
- niklu,
- benzo(a)pirenu.

Do zanieczyszczeń, które należy uwzględniać w ocenie rocznej dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów związanych z ochroną roślin/ekosystemu, zalicza się:

- dwutlenek siarki,
- tlenek azotu,
- ozon.

Poszczególne klasy stref decydują o potrzebie podjęcia działań w celu poprawy jakości powietrza. Dla zanieczyszczeń, dla których określony jest margines tolerancji obowiązuje trójstopniowa skala klasyfikacji:

Klasa A – poziom zanieczyszczeń nie przekracza poziomu dopuszczalnego – nie ma wymaganego podejmowania działań,

Klasa B – poziom zanieczyszczeń chociaż jedną substancją mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym, a poziomem dopuszczalnym powiększonym o margines tolerancji – wymagane jest określenie obszarów przekroczeń wartości dopuszczalnych,

Klasa C – poziom zanieczyszczeń chociaż jednej substancji przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji – wymagane jest określenie

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

obszarów przekroczeń wartości dopuszczalnych oraz wartości dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji oraz opracowania programu ochrony powietrza (POP).

Dla zanieczyszczeń bez określonego marginesu tolerancji obowiązuje dwustopniowa klasyfikacja stref:

Klasa A – poziom zanieczyszczeń nie przekracza poziomu dopuszczalnego – nie ma wymaganego podejmowania działań,

Klasa C – poziom zanieczyszczeń chociaż jednej substancji przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji – wymagane jest określenie obszarów przekroczeń wartości dopuszczalnych oraz wartości dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji oraz opracowania programu ochrony powietrza (POP).

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031 z późn. zm.), poziomy dopuszczalne i docelowe zanieczyszczeń pyłów PM₁₀, PM_{2,5} i benzo(a)pirenu podano w poniższej tabeli.

Tabela nr 5. Poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu, terminy osiągnięcia oraz dopuszczalne częstotliwości przekraczania.

Substancja	Okres uśrednienia	Dopuszczalna liczba przekroczeń	Stężenie [µg/m ³]	Termin osiągnięcia
Poziom dopuszczalny				
Pył PM _{2,5}	rok	–	25 ¹	2015
	rok	-	20 ²	2020
Pył PM ₁₀	24h	35	50	2005
	rok	-	40	2005
Poziom docelowy				
Benzo(a)piren	rok	-	1	2013

¹stężenie dla fazy I (2015 r.)

² stężenie dla fazy II(od 1 stycznia 2020 r.)

Na terenie gminy brak jest stacji pomiarowych mierzących zanieczyszczenie powietrza. Najbliżej zlokalizowane stacje pomiarowe, znajdują się w Stalowej Woli przy ul. Wojska Polskiego oraz w Nisku przy ul. Szklarniowej. Mierzone są w sposób automatyczny: SO₂, NO₂, NO_x, NO, O₃, CO, pyły PM₁₀ oraz manualny: benzo(a)piren, Pyły PM₁₀ oraz PM_{2,5}. Sprawdzana jest także wartość ciśnienia atmosferycznego, kierunek wiatru, temperatura oraz wilgotność względna.

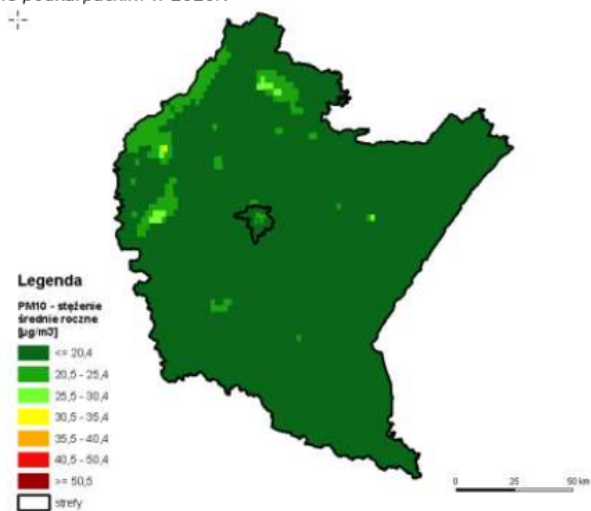
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Na podstawie całorocznych serii pomiarowych ze stacji monitoringowych, danych emisyjnych, wykonywane zostało opracowanie pod nazwą „Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim, raport wojewódzki za rok 2020”, przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie.

Poniżej przedstawiono na mapach województwa rozkład przestrzenny wartości stężenia rocznego pyłu PM₁₀, PM_{2,5} w województwie podkarpackim.

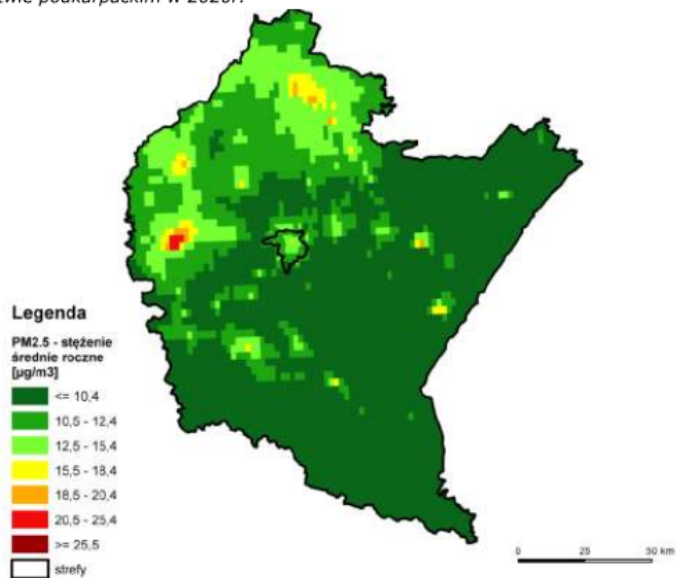
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Mapa nr 3. Rozkład przestrzenny wartości stężenia średniego rocznego pyłu PM10 w województwie podkarpackim w 2020r.

Źródło: GIOŚ

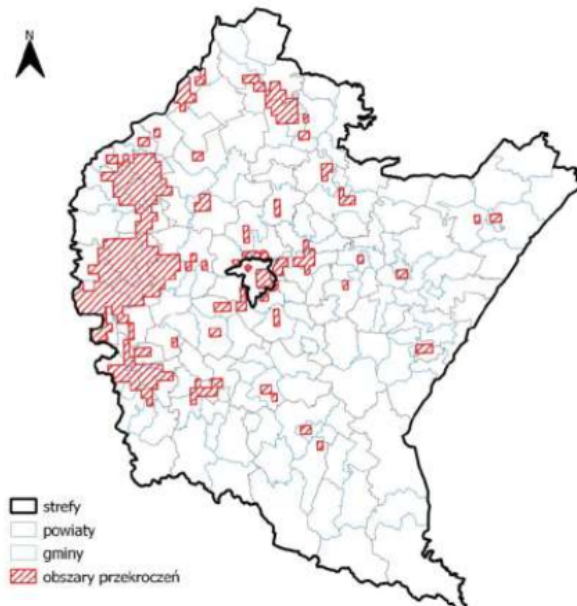
Mapa nr 4. Rozkład przestrzenny wartości stężenia średniego rocznego pyłu PM2,5 w województwie podkarpackim w 2020r.

Źródło: GIOŚ

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Mapa nr 5. Obszary przekroczeń w zakresie średniorocznego poziomu docelowego benzo(a)pirenu określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie podkarpackim w 2020 r.

Źródło GIOŚ

Wyniki oceny jakości powietrza wykonanej za rok 2020 wykazały, że zanieczyszczenia gazowe tj.: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzenu, ozonu, ołowiu w pyłe PM₁₀, arsenu w pyłe PM₁₀, kadmu w pyłe PM₁₀, niklu w pyłe PM₁₀, osiągały na terenie województwa niskie wartości stężeń. Nie stwierdzono przekroczeń obowiązujących dla tych substancji wartości kryterialnych w powietrzu zarówno ze względu na ochronę zdrowia jak i ochronę roślin. Pozwoliło to na zakwalifikowanie strefy podkarpackiej pod względem zanieczyszczenia powietrza tymi substancjami, dla obu kryteriów, do klasy A. W przypadku ozonu nie został dotrzymany poziom celu długookresowego zarówno w kryterium ochrony zdrowia jak i ochrony roślin. Nadal utrzymuje się ponadnormatywne zanieczyszczenie powietrza pyłem PM₁₀, PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenem mierzonym dla kryterium ochrony zdrowia. W końcowej klasyfikacji strefa została zaliczona do klasy C.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

V.1.2. Źródła zanieczyszczenia powietrza

Źródłami największej emisji zanieczyszczeń na terenie gminy są piece w budynkach jednorodzinnych (emisja powierzchniowa), emisja ze spalania paliw w silnikach samochodowych (emisja liniowa) oraz emisja z zakładów przemysłowych (emisja punktowa).

Sieć dróg na terenie gminy Pysznica jest dobrze rozwinięta. Łączna długość dróg wynosi ponad 116 km Szczegółowy podział dróg, z uwzględnieniem zarządzających nimi podano w poniższej tabeli.

Tabela nr 6. Sieć drogowa w gminie Pysznica

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Długość ogółem [km]
Drogi wojewódzkie			
1.	855	Olbiecin – Stalowa Wola	2,10
Drogi powiatowe			
1.	1019 R	Zarzeczce – Pysznica – Rzeczyca Długa	12,97
2.	1021 R	Jastkowice – Stalowa Wola	2,74
3.	1024 R	Stalowa Wola – Pysznica	2,24
4.	1020R	Brandwica – Jastkowice	3,11
5.	1022 R	Spokojna – Jastkowice	15,23
6.	1023 R	Pysznica – Piskorowy Staw	6,24
7.	2505R	Ziarny – Sudół – Stalowa Wola	3,16
Razem drogi powiatowe			45,69
Drogi gminne			
1	101 200R	Jastkowice, ul.: Ludian, Wolności, Lipowiec, Kochany, Dębowiec	12,60
2	101 203R	Jastkowice ul. 3-go Maja	0,75
3	101 204R	Jastkowice ul.: Majdan, Moskałe, Ruda, Kuziory Pysznica ul. Targowisko	5,00
4	101 205 R	Baków	3,00
5	101 206R	Brandwica ul. Wałowa	0,35
6	101 207R	Jastkowice ul. Wałowa	1,40

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

7	101 208R	Jastkowice ul.: Bukowa, Kopernika, Poprzeczna	2,30
8	101 209R	Chłopska Wola	0,50
9	101 210R	Jastkowice ul.: Boczna, Fedorowskiego	2,15
10	101 211R	Jastkowice ul.: Podleśna, Chopina, Cicha, Szewska	2,50
11	101 214R	Studzieniec	1,05
12	101 216R	Pysznica ul.: Jedności Narodowej, Wiejska, Kościelna	1,05
13	101 218R	Pysznica ul.: Podborek, Zadole, Kolonia	1,65
14	101 220R	Pysznica ul.: Hutnicza, Zadole, Strażacka, Sikorskiego, Folwarczna	1,90
15	101 224R	Pysznica ul.: Podorenda, Kaczyłów	1,20
16	101 227R	Pysznica ul.: Kręta, Kaczyłów, Wolności	1,30
17	101 228R	Pysznica ul. Podlesie	1,00
18	101 230R	Krzaki ul. Leśna	1,20
19	101 231R	Krzaki ul.: Sosnowa, Podleśna	2,20
20	101 232R	Krzaki ul.: Knieja, Leśna, Konopnickiej	5,45
21	101 233R	Kłyżów ul. Podsanie	1,50
22	101 234R	Kłyżów – Krzaki ul.: Błońska, Borek, Polna	4,90
23	101 235R	Kłyżów ul. Podkorzeniec	0,65
24	101 237R	Kłyżów ul.: Zagórska, Strażacka	1,30
25	101 523R	Pysznica ul. Rędziny	1,65
26	101 241R	Kłyżów ul. Słoneczna	0,62
27	101 241R	Pysznica ul. Słoneczna	0,70
28	101 235R	Pysznica ul. Sportowa	3,30
29	101238R	Pysznica ul. Komunalna	0,67
30	101 229R	Pysznica ul.: Modrzewiowa, Brzozowa	2,12
31		Działka ewid. Nr 1277/9	0,50
32		Działka ewid. Nr 1279/32	0,43
33		Pysznica ul. Żwirowa	1,58
Drogi gminne:			68,47
Razem drogi:			116,26

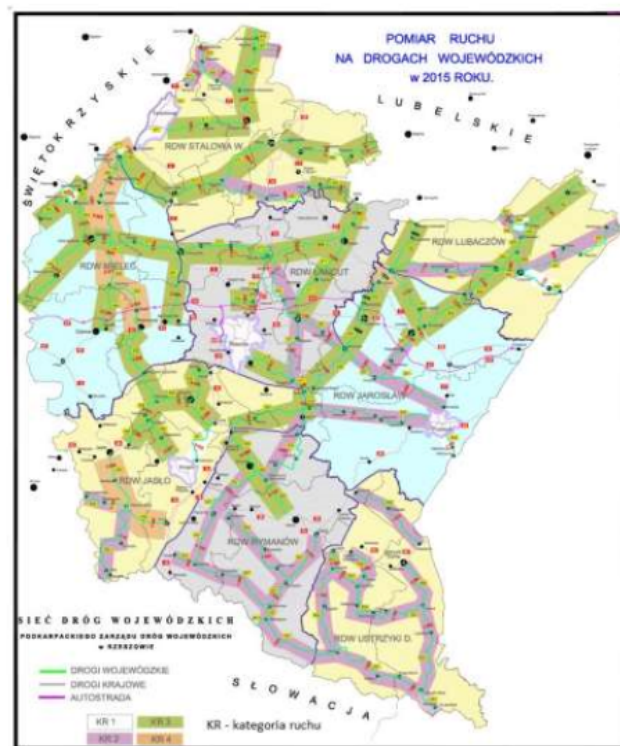
Źródło: Urząd Gminy, ZDW, ZDP.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy, na terenie gminy Pysznica znajduje się 68,47 km dróg gminnych, z czego 44,26 km o nawierzchni twardej ulepszonej, 24,21 km o nawierzchni twardej.

Natężenie ruchu pojazdów na poszczególnych drogach jest różne. Najwyższe na drogach: wojewódzkich, powiatowych a najniższe na drogach gminnych. Średni dobowy ruch pojazdów na drogach wojewódzkich w województwie podkarpackim przedstawiono na poniższej mapie.

Mapa nr 6. Pomiar ruchu dobowy na drogach wojewódzkich w 2015 r.

Innym źródłem zanieczyszczenia powietrza jest energetyczne spalanie paliw w budynkach. Na terenie gminy wykorzystywany jest jako paliwo gaz, lecz podstawowym paliwem grzewczym jest drewno i węgiel.

Nie funkcjonują tu obecnie duże zakłady przemysłowe szczególnie uciążliwe dla środowiska.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

V.1.3. Odnawialne źródła energii

Jedną z wielu przyczyn prowadzących do szybkiej degradacji środowiska jest nadmierne zużycie energii uzyskiwanej w wyniku spalania paliw. Dlatego też istnieje potrzeba zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do środowiska poprzez racjonalne użytkowanie energii, wprowadzania energooszczędnych technologii oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Jako źródła energii odnawialnej mogą być wykorzystywane:

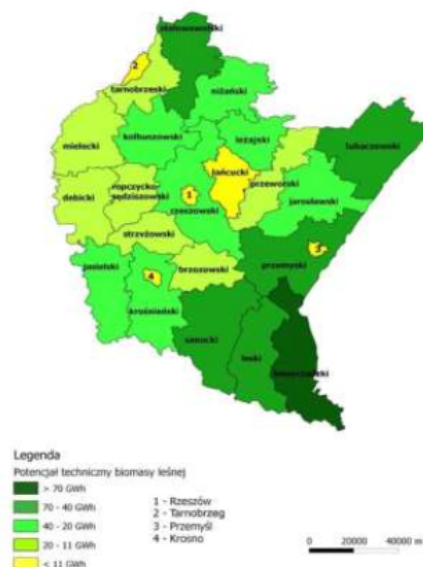
- wody płynące,
- słońce,
- wiatr,
- biomasa,
- wykorzystanie niskotemperaturowych źródeł ciepła (pompy ciepłe).

Zgodnie z przepisami UE, Polska zobowiązała się do 2020 r. pozyskiwać 15% energii ze źródeł odnawialnych.

Wykorzystanie wód jako źródła energii – wody płynące wykorzystywane mogą być do produkcji energii elektrycznej poprzez budowę małych elektrowni wodnych. Energia uzyskana w ten sposób pozbawiona jest szkodliwych emisji gazów i pyłów. Następuje tutaj przekształcenie środowiska naturalnego polegające na spiętrzeniu wody w celu osiągnięcia odpowiednich spadków. Na podstawie zapisów zawartych w Wojewódzkim Programie Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii dla Województwa Podkarpackiego potencjał techniczny energetyki wodnej na terenie gminy Pysznica wynosi 5 – 3 MW.

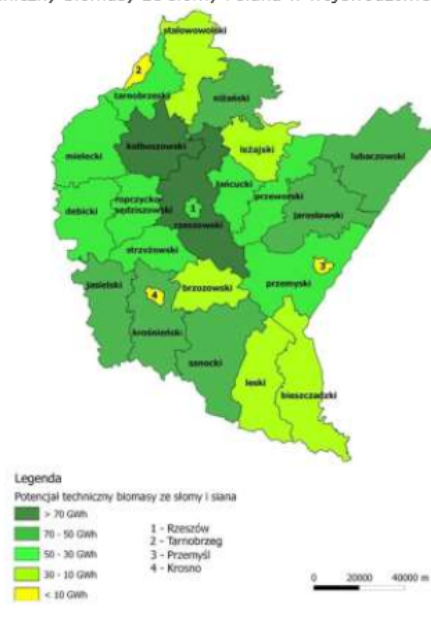
Wykorzystywanie energii z biomasy – biomasa może być wykorzystywana w celach energetycznych w procesie spalania. Do spalania możemy przeznaczyć słomę, wierzbę „energetyczną”, drewno z lasów oraz odpady drzewne powstałe przy konserwacji terenów zieleni. Zrębki drzewne powstają poprzez rozdrobnienie materiałów pochodzących ze specjalnie do tego celu utrzymywanych plantacji. Na plantacjach uprawiane są szybko rosnące drzewa i krzewy, przeznaczone wyłącznie do celów energetycznych. Do celów energetycznych może być wykorzystywana również słoma i siano pochodzące z gospodarki rolnej.

Mapa nr 8. Potencjał techniczny biomasy leśnej w województwie podkarpackim.

Źródło: Wojewódzki program rozwoju OZE dla województwa podkarpackiego

Mapa nr 9. Potencjał techniczny biomasy ze słomy i siana w województwie podkarpackim

Źródło: Wojewódzki program rozwoju OZE dla województwa podkarpackiego

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Wykorzystanie siły wiatru – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej opracował mapę średniorocznych prędkości wiatrów na terenie Polski. Wynika z niej, że na terenie gminy Pysznica znajdują się obszary występowania średnich rocznych prędkości wiatru przekraczających 4 m/s. Jest to prędkość użyteczna dla potrzeb energetycznych. Każda inwestycja związana z wykorzystaniem energii wiatru powinna być poprzedzona dokładnymi badaniami rozkładu prędkości wiatru. Badania takie pozwalają jednoznacznie ustalić czy wykorzystanie siły wiatru do produkcji energii elektrycznej jest w danym miejscu opłacalne pod względem ekonomicznym.

Mapa nr 10. Potencjał techniczny energetyki wiatrowej.

Źródło: Wojewódzki program rozwoju OZE dla województwa podkarpackiego

Wykorzystanie energii słonecznej - słońce to źródło taniej i nieograniczonej energii cieplnej, której wykorzystanie niesie za sobą korzyści ekonomiczne i ekologiczne. Z powierzchni słońca mającego temperaturę około 6 000 K, dociera do kuli ziemskiej promieniowanie o całkowitej mocy $1,75 \times 10^{17}$ W. Jest to 15 000 razy więcej niż aktualne zapotrzebowanie mocy na naszym globie. Energia słoneczna może być wykorzystana w kolektorach słonecznych do ogrzewania budynków lub podgrzewania wody, a w ogniach fotowoltaicznych do wytwarzania energii elektrycznej. W eksploatacji słonecznych instalacji grzewczych, bardzo ważny jest rozkład dawek napromieniowania w ciągu roku. Panuje powszechny pogląd, że w krajowych warunkach klimatycznych,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

energię słoneczną warto pozyskiwać w sezonie ciepłym tj. od kwietnia do października. Preferowane są zatem instalacje do podgrzewania wody lub wspomagające ogrzewanie zimowe.

Kraina Sandomierska, w obrębie której położony jest gmina Pysznica, należy pod względem solarnym do najbardziej uprzywilejowanych. Ilość energii jaką otrzymuje powierzchnia pozioma przekracza 727 kWh/m²/rok (tj. 2,62 GJ/m²/rok). W granicach gminy występują lokalne zróżnicowania pod względem nasłonecznienia, uzależnione od ekspozycji i nachylenia terenu.

Obecnie istotnym elementem ograniczającym powszechne stosowanie tego typu instalacji jest jej koszt.

Mapa nr 11. Warunki solarne w województwie podkarpackim.

Źródło: Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego w Rzeszowie

Wykorzystanie pomp ciepłych

Istota działania pompy ciepłej polega na wykorzystaniu energii naturalnej, której źródłem może być powietrze atmosferyczne, grunt, wody powierzchniowe lub podziemne. Wymusza ona przepływ ciepła z obszaru o niższej temperaturze do obszaru o temperaturze wyższej. Proces ten przebiega wbrew naturalnemu kierunkowi przepływu ciepła i zachodzi dzięki dostarczonej z zewnątrz energii. Pompy ciepła mają zastosowanie

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

w systemach centralnego ogrzewania, ogrzewania podłogowego, służą do podgrzewania wody użytkowej oraz klimatyzacji.

Praca pompy ciepłej w naturalny sposób różni się od pracy typowego kotła, pomijając oczywisty brak komina to: maksymalna temperatura zasilania uzyskiwana za pomocą pompy ciepła wynosi najczęściej 55 – 65 °C – zależy to od konstrukcji pompy ciepła. Drugą ważną cechą pompy ciepła jest to, że znakomita większość energii dostarczanej do układu pobierana jest z tak zwanego dolnego źródła (woda studzienna, ziemia, powietrze). Pompa ciepła zastosowana do ogrzewania pomieszczeń „wypompowuje” ciepło z otoczenia o niskiej temperaturze i po podniesieniu temperatury czynnika roboczego oddaje ciepło do ogrzewanego pomieszczenia. Często spotykanym przykładem stosowania pomp ciepłych są chłodziarki i zamrażarki, gdzie ciepło jest odbierane z przechowywanych produktów (co obniża ich temperaturę), i oddawane do pomieszczenia.

V.1.4. Działania podejmowane przez Gminę dotyczące ochrony klimatu i jakość powietrza

W celu zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza Gmina prowadził aktywną politykę w tym zakresie. Dokonywana jest termomodernizacja budynków, których właścicielem jest Gmina Pysznica, oraz montaż kotłów o większej sprawności. Dokonywano naprawy nawierzchni dróg w celu poprawy płynności jazdy, a tym samym zmniejszenia ilości spalanego paliwa. Budowano chodniki przy drogach, aby stworzyć możliwości bezpiecznego przemieszczania się ludności. Prowadzono akcję edukacyjną w szkołach oraz wśród mieszkańców gminy na temat wykorzystywania proekologicznych nośników energii i szkodliwości spalania materiałów odpadowych (szczególnie tworzyw sztucznych i różnego rodzaju materiałów impregnowanych).

V.2 Zagrożenia hałasem

Emisja hałasu jest jedną z najbardziej charakterystycznych cech ekosystemów terenów zurbanizowanych. Do głównych źródeł uciążliwości akustycznej należą:

- ruch samochodowy (w tym przede wszystkim ruch ciężkich samochodów ciężarowych),
- ruch kolejowy,
- źródła punktowe (zarówno związane z działalnością gospodarczą jak i rekreacyjną tj.: festyny, dyskoteki).

Poziom natężenia hałasu drogowego zależy od:

- natężenia ruchu,
- rodzaju i wielkości pojazdów,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

- rodzaju i jakości nawierzchni,
- zwartości zabudowy,
- ukształtowania terenu.

Według Państwowego Zakładu Higieny skala subiektywnego odczucia uciążliwości hałasu przedstawia się następująco:

Tabela nr 7. Odczucia uciążliwości hałasu w zależności od poziomu hałasu.

Uciążliwość hałasu.	Poziom hałasu [dB]
Mała	$L_{Aeq} \leq 52dB$
Średnia	$52 < L_{Aeq} \leq 62dB$
Duża	$62 < L_{Aeq} \leq 70dB$
Bardzo duża	$L_{Aeq} > 70dB$

Najczęściej klimat akustyczny ocenia się ilościowo przy pomocy poziomu dźwięku (hałasu). Podstawowym technicznym wskaźnikiem oceny hałasu w środowisku jest tak zwany równoważny poziom dźwięku A, określany symbolem L_{Aeq} .

$L_{Aeq D}$ – równoważny poziom dźwięku dla A dla pory dnia (rozumiany jako przedział czasu od godziny 6⁰⁰ do 22⁰⁰),

$L_{Aeq N}$ – równoważny poziom dźwięku dla A dla pory nocy (rozumiany jako przedział czasu od godziny 22⁰⁰ do 6⁰⁰),

Hałas w środowisku (w tym hałas drogowy) charakteryzuje się zmiennymi poziomami w czasie. Równoważny poziom dźwięku L_{Aeq} jest wskaźnikiem pozwalającym opisać tego typu zjawiska akustyczne poprzez uśrednienie zmiennego ciśnienia akustycznego w czasie obserwacji.

Przepisy określają przedział czasu, do którego może być odniesiona wartość równoważnego poziomu dźwięku A, czyli czas odniesienia. Jako przedział czasu odniesienia dla oceny poziomów hałasu przyjmowano:

- 1) dla oceny hałasu drogowego oraz kolejowego:
 - przedział 16 godzin dla pory dnia od 6⁰⁰ do 22⁰⁰,
 - przedział 8 godzin w porze nocy od 22⁰⁰ do 6⁰⁰,
- 2) dla instalacji i pozostałych obiektów i grup źródeł hałasu:
 - przedział 8 kolejnych najniekorzystniejszych godzin dnia, kolejno po sobie następujących dla pory od 6⁰⁰ do 22⁰⁰,
 - przedział jednej najmniej korzystnej godziny nocy w porze od 22⁰⁰ do 6⁰⁰.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Dopuszczalne poziomy hałas w środowisku odnoszą się do różnych kategorii i źródeł hałasu i są zróżnicowane w zależności od funkcji urbanistycznej danego terenu. Dopuszczalne poziomy hałas komunikacyjnego w środowisku zostały określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. (Dz. U. z 2014 r. poz. 112).

Tabela nr 8. Dopuszczalne poziomy hałas w środowisku.

Lp	Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
		Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe obiekty i działalności będące źródłem hałasu	
		L _{Aeq D} – przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	L _{Aeq N} – przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	L _{Aeq D} – przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	L _{Aeq N} – przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
1	a) Teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. b) Teren zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży. c) Tereny domów opieki społecznej. d) Tereny szpitali w miastach.	61	56	50	40
2	a) Teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego. b) Tereny zabudowy zagrodowej. c) Tereny rekreacyjno – wypoczynkowe. d) Tereny mieszkaniowo – usługowe.	65	56	55	45

Obszar, który narażony jest na hałas o szczególnie wysokim poziomie, przekraczającym granice uciążliwości, przy którym obserwuje się wyraźny niekorzystny wpływ na zdrowie, określa się jako zagrożony hałasem.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Województwo Podkarpackie posiada programy ochrony przed hałasem, dotyczą one w większości obszarów o dużym natężeniu ruchu pojazdów. Uchwałą z dnia 30 stycznia 2012 Nr XVII/284/12 Sejmik Województwa Podkarpackiego przyjął dokument „Program ochrony środowiska przed hałasem dla obszarów położonych w pobliżu głównych dróg w województwie podkarpackim o obciążeniu ruchem powyżej 6 milionów pojazdów rocznie”. Opracowany został również „Program ochrony środowiska przed hałasem dla obszarów położonych w pobliżu głównych dróg w województwie podkarpackim o obciążeniu ruchem powyżej 3 milionów pojazdów rocznie”, przyjęty uchwałą Nr LVIII/1096/14 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 27 października 2014 r. W programie ochrony przed hałasem dla dróg o obciążeniu ruchem powyżej 3 milionów pojazdów rocznie nie znajdują się drogi przebiegające przez teren gminy. Ponadto Sejmik Województwa Podkarpackiego uchwałą Nr IX/162/19 z dnia 24 czerwca 2019 r. określił „Program ochrony Środowiska przed hałasem dla terenów położonych w pobliżu głównych dróg w województwie podkarpackim na lata 2019 – 2023”.

Mapa nr 12. Lokalizacja odcinków dróg wojewódzkich objętych programem.

Źródło: Program ochrony przed hałasem dla obszarów położonych w pobliżu dróg w województwie podkarpackim o obciążeniu ruchem powyżej 3 milionów pojazdów rocznie.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Mapa nr 13. Sieć dróg na terenie województwa podkarpackiego objęta Programem ochrony środowiska przed hałasem.

Źródło: Program ochrony przed hałasem dla terenów położonych w pobliżu głównych dróg w województwie podkarpackim na lata 2019 – 2023.

Uciążliwości związane z emisją hałasu komunikacyjnego na terenie gminy pojawiają się przy drodze powiatowej Zarzecze – Pysznica – Rzeczyca Długa, Jastkowice – Stalowa Wola.

Drugim źródłem hałasu są zakłady przemysłowe, a szczególnie zakłady świadczące usługi w zakresie tartacznictwa i obróbki drewna.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

V.2.1. Działania podejmowane przez Gminę dotyczące zagrożenia hałasem

W celu zmniejszenia zagrożenia hałasem, Gmina prowadziła aktywną politykę w tym zakresie. Dokonywano poprawy nawierzchni dróg w celu wyeliminowania pęknięć, nierówności i poprawy płynności jazdy. Wprowadzano ograniczenia prędkości na drogach, które poddawano przebudowie lub remontowi. Budowano chodniki przy drogach, aby stworzyć możliwości bezpiecznego pieszego przemieszczania się ludności. Prowadzono akcję edukacyjną w szkołach oraz wśród mieszkańców gminy na temat szkodliwości ponadnormatywnego hałasu.

V.3 Pola elektromagnetyczne

Urządzenia i linie elektroenergetyczne są źródłem oddziaływania elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego stanowiącego pewne zagrożenie dla ludzi. Podobnie oddziałują pola elektromagnetyczne wytwarzane przez urządzenia radiokomunikacyjne (nadajniki radiowe i telewizyjne, radiolinie, radiotelefony i urządzenia radiolokacyjne). Szkodliwe oddziaływanie elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego ujawnia się przy długotrwałym przebywaniu człowieka w strefach wpływu pól w postaci zmian i dolegliwości wzroku, układu nerwowego, układu sercowo-naczyniowego, a w skrajnych przypadkach w układzie hormonalnym, w krwi i szpiku kostnym.

Dostatecznym środkiem zabezpieczającym przed wpływem tego promieniowania jest ustanowienie stref ograniczonego użytkowania terenu, gdyż jego intensywność maleje ze wzrostem odległości od źródła.

Sztuczne pola elektromagnetyczne występują obecnie wszędzie. Ich występowanie jest konsekwencją lawinowego rozwoju techniki.

Źródłem pól elektromagnetycznych są w głównej mierze:

- linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110 kV i więcej oraz związane z nimi stacje elektroenergetyczne,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- urządzenia emitujące pole elektromagnetyczne pracujące w zakładach przemysłowych oraz będące w dyspozycji policji i straży pożarnej.

Źródła elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego, które znajdują się na terenie gminy Pysznica, nie są istotnymi w problemie stanu środowiska i dotyczą bardzo ograniczonych obszarów.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Na terenie gminy zlokalizowano 4 stacje bazowe telefonii komórkowych (2 maszty). Zgodnie z przedstawionymi ocenami oddziaływania na środowisko przekroczenie natężeń dopuszczalnych występuje w wolnej przestrzeni niedostępnej dla ludzi.

Tabela nr 9. Stacja bazowa telefonii komórkowej gminy Pysznica.

Lp.	Lokalizacja stacji (miejscowość)	Zarządzający
1	Pysznica	Play, P4 Sp z o.o. ul. Wynalazek 1 02-667 Warszawa
2	Pysznica	Orange Polska S.A. Al. Jerozolimskie 160 02-326 Warszawa
3	Kłyżów	Aero 2, Aero 2 Sp. z o. o. Al. Stanów Zjednoczonych 61a 04-028 Warszawa
4	Kłyżów	Plus, POLKOMTEL Sp. o.o. ul. Konstruktorska 4 02-673 Warszawa

Źródło: BT Searcg (<http://beta.btsearcg.pl>)

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Stacja bazowa telefonii komórkowej w m. Kłyżów.

Przez teren gminy Pysznica przebiega linia elektryczna 220 kV Chmielów – Abramowice. Natomiast północno – zachodni skraj gminy przebiega linia elektryczna 110 kV Stalowa Wola – Janów Lubelski. Lokalizacje linii nie kolidują z zabudową mieszkalną. Gmina Pysznica jest w całości zelektryfikowana. Zasilana jest energią elektryczną o napięciu 15 kV z czterech linii magistralnych napowietrznych:

- a) 15 kV „Nisko – Wólka Tanewska” zasilająca południowo – zachodnia obszar gminy,
- b) 15 kV „Stalowa Wola – Jastkowice” zasilająca środkowo – zachodnie tereny,
- c) 15 kV „ Stalowa Wola – Janów Lubelski” zasilająca środkowy obszar gminy,
- d) 15 kV „Rozwadów – Brandwica – Chwałowice” zasilająca północno – zachodni obszar gminy.

Pola elektromagnetyczne wytwarzane przez tego rodzaju linie mają ograniczony zasięg. Przy zachowaniu przepisów dotyczących ograniczenia użytkowania (np. zabudowy) przy linii 110 kV, nie powodują zagrożenia dla zdrowia i życia mieszkańców gminy.

Jak wynika z informacji przedstawianych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu w Rzeszowie w 2018 r., na obszarach objętych monitoringiem, poziomy pól elektromagnetycznych zawierały się w przedziale

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

0,11 – 0,48 (V/m). Stanowi to niewielki procent poziomu dopuszczalnego. Na podstawie wieloletnich badań prognozuje się, że poziom promieniowania elektromagnetycznego nie ulegnie istotnym zmianom.

V.3.1. Działania podejmowane przez Gminę dotyczące pól elektromagnetycznych

Ustawodawca nie określił szczególnych zadań i obowiązków dla gmin w zakresie pól elektromagnetycznych. Gmina jedynie w czasie procedury planistycznej związanej z lokalizacją stacji bazowej telefonii komórkowej zwracała uwagę na jej lokalizację w taki sposób aby była jak najmniej uciążliwa dla mieszkańców. Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku budowy budynków mieszkalnych w pobliżu linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

V.4 Gospodarka wodami

V.4.1. Wody powierzchniowe

Gmina Pysznica posiada bogatą sieć rzeczną wynoszącą 62,8 km, znajduje się tutaj również 54,3 km rowów melioracyjnych a powierzchnia sieci drenarskiej wynosi 385 ha. Długość poszczególnych rzek na terenie gminy oraz jednolite części wód powierzchniowych przedstawia się następująco:

Tabela nr 10. Nazwy oraz długości rzek na terenie gminy Pysznica oraz nazwa JCWP i jej kod.

Rzeka	Długość rzeki na terenie gminy w km	Nazwa JCWP (jednolita część wód powierzchniowych)	Kod
San	13,3	San od Rudni do ujścia	PLRW20002122999
Bukowa	11,6	Bukowa od Rakowej do ujścia	PLRW200019229499
Chodźca	3,6	Chodcza	PLRW200017229169
Gilówka	6,9	Gilówka	PLRW200017229489
Pyszanka	10,1	Pyszenka	PLRW2000017229329
Dębowiec	10,8	-----	-----
Łukawica	6,5	Łukawica	PLRW20001722969
Razem	62,8	-----	-----

Źródło: GW Wody Polskie, rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.

Urządzenia melioracyjne szczegółowe w zależności od zlewni zebrane są w obiekty melioracyjne. Zestawienie obiektów melioracyjnych znajdujących się na terenie gminy Pysznica podano w poniższej tabeli.

Tabela nr 11. Zestawienie obiektów melioracyjnych

Lp	Nazwa obrębów	Powierzchnia obiektu w ha	Rowy w km	Drenowanie w ha
1.	Chodźca – Pyszanka I Kłyżów	147	4,7	147
2.	Chodźca – Pyszanka I Pysznica	189	19,4	20
3.	Chodźca – Pyszanka II cz.I	23	1,0	17
4.	Chodźca – Pyszanka II cz.II	221	16,5	201
5.	Jastkowice	121	11,9	-----
6.	Studzieniec	5	0,8	-----
Razem		706	54,3	385

Źródło: PGW Wody Polskie Zarząd Zlewni

*Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028***Rzeka San**

Rzeka San jest największym karpackim dopływem Wisły. Całkowita długość rzeki wynosi ponad 457 km w tym na terenie gminy Pysznica 13,3 km. Szerokość dna waha się od 100 m do 200 m.

„San od Rudni do ujścia” – kod: PLRW20002122999, typ: wielka rzeka nizinna (21). Wskazana JCWP jest naturalną częścią wód, w PGW jej stan jest oceniony jako zły (w tym stan ekologiczny – umiarkowany, a stan chemiczny – dobry). Jest ona wskazana jako zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów i posiada ustalone cele środowiskowe 4(4)-1 brak możliwości technicznych. Na podstawie PGW, dla przedmiotowej JCWP ustanowiono uszczegółowiony cel środowiskowy, jakim jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego przy zapobieganiu pogorszeniu jej dobrego stanu chemicznego oraz zapewnienie możliwości migracji organizmów wodnych na odcinku cieku istotnego – San od ujścia do Rudni. Rzeka San na w/w odcinku ma nieregularną linię brzegów, porośniętą krzakami wierzby i roślinnością trawiastą.

Rzeka San w okolicach ul. Rędziny w m. Pysznica.

Rzeka Bukowa

Rzeka Bukowa płynie wzdłuż północnej granicy gminy, przyjmuje wody z kilku dopływów, z których największy to rzeka Gilówka. Całkowita długość rzeki wynosi 54,5 km w tym na terenie gminy Pysznica 11,6 km. Szerokość dna waha się od 4,0 m do 10,0 m, a średnia głębokość 5,0 m.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

„Bukowa od Rakowej do ujścia” – kod: PLRW200019229499, typ: rzeka nizinna piaszczysto – gliniasta (19). Wskazana JCWP jest naturalną częścią wód, w PGW jej stan jest oceniony jako zły (w tym stan ekologiczny – dobry, a stan chemiczny – poniżej stanu dobrego). Jest ona wskazana jako niezagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych. Na podstawie PGW, dla przedmiotowej JCWP celem środowiskowym jest zapobieganie pogorszeniu jej stanu ekologicznego i poprawa stanu chemicznego, tak aby osiągnąć dobry stan chemiczny.

Rzeka Bukowa

Rzeka Gilówka

Rzeka Gilówka o całkowitej długości 22,8 km, w tym na terenie gminy Pysznica 6,9 km jest lewobrzeżnym dopływem rzeki Bukowa. Szerokość dna waha się od 1,0 do 4,0 m, a średnia głębokość 1,8 m. Brzegi i koryto są silnie zadrzewione i zakrzaczone, na skarpach rzeki znajdują się pniaki a nawet powalone drzewa.

Typ abiotyczny JCWP to potok nizinny piaszczysty. Stanowi ona naturalną część wód. Stan JCWP jest określony, jako, dobry i jest wskazana, jako niezagrożona ryzykiem osiągnięcia celów środowiskowych.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Rzeka Głłówka

Rzeka Pyszanica

Rzeka Pyszanica o długości 12,3 km w tym na terenie gminy Pysznica 10,1 km jest prawobrzeżnym dopływem rzeki Sanu.

Szerokość dna waha się od 0,8 do 1,6 m, a średnia głębokość 1,4 m.

„Pyszenka” – kod: PLRW200017229329, typ: potok nizinny piaszczysty (17). Wskazana JCWP jest silnie zmienioną częścią wód (przekroczenie wskaźnika m^3), w PGW jej stan jest oceniony jako dobry (w tym potencjał ekologiczny – co najmniej dobry i stan chemiczny – dobry). Jest ona wskazana jako niezagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych. Na podstawie PGW, dla przedmiotowej JCWP celem środowiskowym jest zapobieganie pogorszeniu jej potencjału ekologicznego i stanu chemicznego.

Jakość wód powierzchniowych

Na podstawie udostępnionych informacji „STAN ŚRODOWISKA W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACIM RAPORT 2020” przez Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie prowadzono badania jakości wód powierzchniowych dla potrzeb monitoringu jakości wód. Na terenie gminy Pysznica monitoringiem objęto jedynie rzekę San. Jakości wód monitorowanej rzeki podano w załączniku do niniejszego opracowania.

V.4.2. Wody podziemne

Gmina położona jest w obrębie Zapadliska Przedkarpackiego zbudowanego z grubej warstwy trzeciorzędowych iłów krakowieckich, na których zalegają czwartorzędowe utwory żwirowo – piaszczyste. Główny użytkowy poziom wodonośny tworzą czwartorzędowe piaski różnej granulacji z domieszką żwiru i otoczków. Czwartorzędowy poziom wodonośny składa się z kilku warstw wodonośnych związanych z piaszczystymi i piaszczysto – żwirowymi osadami wodnolodowcowymi i rzecznyymi. Zwierciadło wody pierwotnej warstwy wodonośnej związanej z piaskami nadglinowymi jest swobodne, stabilizujące się na głębokości od 0,7 do 4,5 m p. p. t. Natomiast drugi poziom wodonośny występuje w utworach piaszczystych śródglinowych i podglinowych, posiada zwierciadło napięte. Występuje on na głębokości kilkunastu metrów pod kompleksem nieprzepuszczalnych iłów. Lokalnie występuje sączenie wód śródglinowych na głębokości 1,1 do 2,0 m p. p. t. Pod wpływem warunków atmosferycznych (susza, intensywne opady deszczu) poziom wód ulega okresowym wahaniom. Wody I poziomu wodonośnego nie posiadają pokrywy izolacyjnej w stropie warstwy wodonośnej, w związku z czym narażone są na przenikanie zanieczyszczeń z powierzchni co stwarza zagrożenie skażenia wód. Wody poziomu czwartorzędowego mają podstawowe znaczenie dla zaopatrzenia gminy w wodę. Wydajność studni wierconych uzależniona jest od wykształcenia litologicznego i miąższości warstwy wodonośnej. W oparciu o ten poziom wodonośny na terenie gminy funkcjonuje ujęcie wody w Pysznicy posiada udokumentowane i zatwierdzone zasoby wodne w kategorii "B" wynoszące 120 m³/h. Analiza prób wody surowej pobranych na ujęciach w Pysznicy wykazują podwyższone zawartości związków manganu.

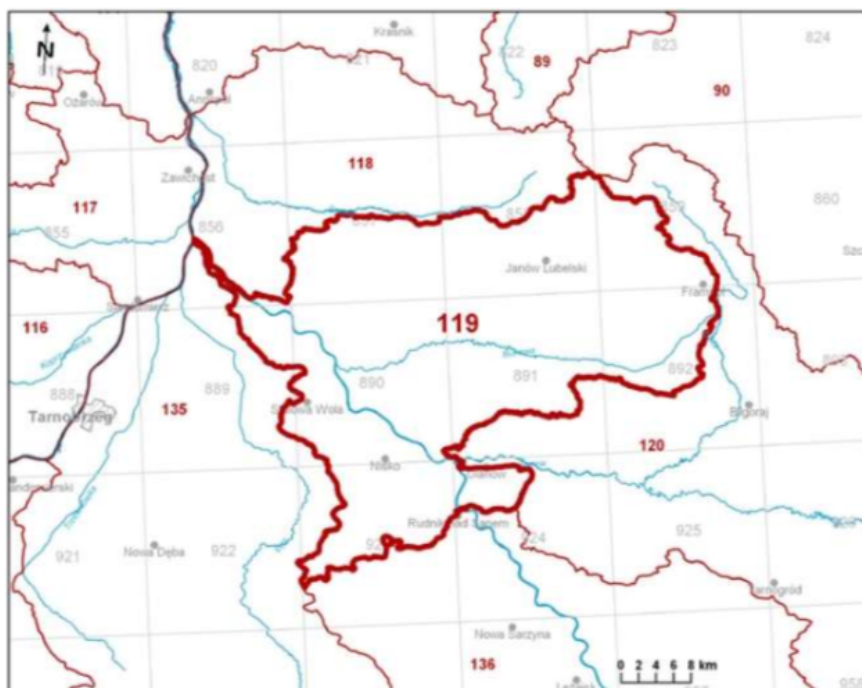
Na obszarach pozadolinnych, zbudowanych z iłów mioceńskich przykrytych kilkumetrową warstwą piasków i żwirów oraz glin zwałowych, wody podziemne występują lokalnie w płatach piaszczysto – żwirowych. Zwierciadło wody występuje bardzo płytko na głębokości 1 – 5 m i ulega sezonowym wahaniom dochodzącym do 2 m. Wody takich obszarów mają bardzo małe znaczenie użytkowe, a ich wykorzystanie ogranicza się do gospodarki studni kopanych. Częstym zjawiskiem jest wysychanie studni.

W strefie dolin kopalnych miąższość piaszczystej warstwy wodonośnej wynosi 10-20 m. Warstwa ta występuje pod nakładem mułków i glin pylastych o miąższości od kilku metrów do ponad 25 m. Zwierciadło wody jest na ogół napięte. Wydajność otworów studziennych jest bardzo zróżnicowana, przeważnie w granicach 10 – 50 m³/h, przy depresji rzędu kilku metrów.

Gmina Pysznica znajduje się w obrębie Jednolitej Części Wód Podziemnych JCWPd nr 119 (kod: PLGW2000119).

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Mapa nr 14. Jednolita część wód podziemnych 119.

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny

Powierzchnia JCWPd 119 wynosi 1 377,8 km². System krążenia wód podziemnych na terenie JCWPd 119 w znacznym stopniu ukształtowany jest przez San i jego dopływy. Na przeważającej części JCWPd krążenie wód odbywa się tylko w utworach czwartorzędu, a te rozprzestrzeniają się tylko w obszarach dolin rzecznych i kopalnych oraz związane są z zasięgiem występowania piaszczystych utworów fluwioglacjalnych i sandrowych zlodowacenia środkowopolskiego i południowopolskiego. Zasilanie powierzchniowe odbywa się dzięki opadom atmosferycznym. Głębokość występowania warstw wodonośnych poziomu wodonośnego występuję od 10 m do 30 m. Głębsze piętro wodonośne paleogeńsko - neogeńsko - kredowe występuje w wapieniach i piaskowcach, które mają charakter szczelinowo - krasowy, a zasięg głębokościowy występowania drożnych szczelin nie może być zbyt duży, jak się przypuszcza zachodzi maksymalnie do około 120 m. (źródło PIG-PIB.) Ocena stanu JCWPd 119 przedstawia się następująco:

- stan ilościowy	- dobry,
- stan chemiczny	- dobry,
- ogólna ocena stanu	- dobry,
- ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	- niezagrożona.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Celem środowiskowym dla tej części wód jest zapobieganie pogorszeniu jej stanu tak, aby utrzymać jej dobry stan. Ponadto ww. JCWPd została zaliczona do obszarów chronionych, przeznaczonych do poboru wody na potrzebę zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia.

W obrębie poziomu czwartorzędowego znajdują się udokumentowany Główny Zbiornik Wód Podziemnych Nr 425 Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów utworzony zgodnie z zatwierdzoną dokumentacją hydrogeologiczną decyzją MOŚZNIŁ nr KDH 1/013/6037/97 z dnia 18.07.1997 r. Jest to największy i najzasobniejszy zbiornik wód czwartorzędowych Podkarpacia. Jego powierzchnia wynosi 2 194 km², a strefa ochronna obejmuje obszar 3 023 km², wykształcony w utworach czwartorzędowych, zalega w piaszczysto – żwirowej warstwie wodonośnej w ośrodku porowym. Ilość zasobów dyspozycyjnych określono na 576 000 m³/dobę. Wody zbiornika charakteryzują się podniesioną koncentracją żelaza (do 60 mg Fe/dm³) oraz manganu dochodząca do 5,5 mg Mn/dm³. Omawiane wody na większości obszaru GZWP są wodami średnio twardymi (<50 mg CaCO₃/dm³), o wartości pH w granicach 6,0-7,0. Zbiornik ten zasilany przez infiltrację opadów atmosferycznych, jest słabo chroniony przed zanieczyszczeniami z powierzchni ze względu na brak warstwy izolacyjnej, co decyduje o krótkim czasie migracji zanieczyszczeń. Miąższość warstw wodonośnych GZWP 425 jest zróżnicowana od kilku do ponad 50 m. Zbiornik charakteryzuje się wydajnością potencjalną studni w granicach 10-50 m³/h (lokalnie nawet 70 m³/h).

Mapa nr 15. Zbiornik Wód Podziemnych Nr 425 Debica – Stalowa Wola – Rzeszów.

Źródło: WIOŚ w Rzeszowie

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

V.4.3. Zagrożenie powodziowe i klęską suszy na terenie gminy

Na terenie gminy Pysznica obszary potencjalnie zagrożone powodzią położone są wzdłuż dolin rzecznych rzeki San i Bukowa. Lokalne zagrożenia powodziowe mogą powodować (podczas intensywnych opadów) niekonserwowane urządzenia melioracyjne. Gmina zabezpieczona jest wałami przeciwpowodziowymi, (prawy brzeg Sanu) na długości 6 420 m. Od granicy z gminą Radomyśl do ujścia rzeki Bukowej w km: 20+525 – 23+725 tj. 3 200 mb.

Odcinek poprzeczny (prawy wał Bukowej) od granicy z wałem Sanu do drogi relacji Brandwica – Zarzecze w Jastkowicach w km 0+000 – 1+720.

Wał Sanu od ujścia rzeki Bukowej do granicy ze Stalową Wolą 24+325 – 25+345 tj. 1 020 mb.

Prawy wał Sanu od granicy ze Stalową Wolą do wysokiego brzegu w km 29+575 – 30+055 tj. 480 mb.

W zakresie ochrony przed powodzią koniecznym będzie dążenie do odpowiedniego zagospodarowania terenów zagrożonych wystąpieniem wody stuletniej. Preferowanie zagospodarowania rolniczego w formie użytków zielonych oraz stosowanie ograniczeń w trwałym zainwestowaniu tych terenów.

Jak wynika z publikacji GW Wody Polskie, gmina narażona jest na suszę hydrologiczną. Szczegółowe informacje o położeniu takich obszarów przedstawiono w załączniku do niniejszego opracowania.

V.4.4. Działania podejmowane przez Gminę dotyczące gospodarka wodami

W celu prawidłowej gospodarki wodami, gmina prowadziła aktywną politykę w tym zakresie. Udrażniane są cieki wodne płynące przez gminę, aby odprowadzić nadmiar wód. Zmodernizowano stację uzdatniania wody dla mieszkańców gminy Pysznica. Rozbudowana została sieć wodociągowa w gminie. Pozwoliło to na wyeliminowanie ujęć punktowych (studni, szpilek) w poszczególnych gospodarstwach domowych, co w konsekwencji wpłynie na zmniejszenie potencjalnych źródeł zanieczyszczenia wód podziemnych. Ponadto zmodernizowano oczyszczalnię ścieków, rozbudowywana jest sieć kanalizacyjna. Wszystkie te działania ograniczają możliwość zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych. Dokonywane są kontrole szczelności sieci wodociągowej, w celu minimalizacji strat wody na sieci oraz kontrole sieci kanalizacyjnej. Prowadzone są akcje edukacyjne w szkołach na temat zapobiegania zanieczyszczeniom wód powierzchniowych i podziemnych oraz konieczności oszczędzania wody. Wspólnie z Podkarpackim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego podejmowane są działania informacyjne

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

w sprawie stosowania w rolnictwie zapisów Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej, a w szczególności odpowiedniego stosowania nawozów tak mineralnych jak i organicznych.

V.5 Gospodarka wodno – ściekowa**VI.5.1. Zaopatrzenie w wodę**

Podstawowym źródłem pokrycia potrzeb wodnych mieszkańców oraz gospodarki na terenie gminy są wody podziemne. Na terenie gminy Pysznica ujęcie komunalne znajduje się w miejscowości Pysznica, dzielnica Podborek. Wody te ujmowane są poprzez trzy studni głębinowe: S-1A, S-2A, S-3A oraz awaryjną S-4 z utworów czwartorzędowych, zasoby eksploatacyjne wynoszą 120 m³/h ($Q_{\max,h}$). Pobrana woda trafia na stację uzdatniania wody składającą się z:

- budynku stacji uzdatniania wody,
- dwóch zbiorników na wodę,
- dwóch odстойników bezodpływowych,
- trzech odстойników,
- pompy wód popłucznych,
- zbiornika chłonnego – odparowującego.

Wydażność ujęcia wody wynosi średnio dobowo $Q_{\text{śr.dob}} = 1\,425 \text{ m}^3/\text{d}$, maksymalnie rocznie $Q_{\text{max.rocz}} = 520\,000 \text{ m}^3/\text{rok}$. Długości sieci wodociągowej w rozbiciu na poszczególne miejscowości w gminie Pysznica przedstawia się następująco:

Tabela nr 12. Długość sieci wodociągowej.

L.p.	Sołectwo	Długość sieci wodociągowej [km]
1.	Pysznica	51,79
	Olszowiec	
2.	Brandwica,	55,53
3.	Jastkowice,	
4.	Bąków	
5.	Chłopska Wola,	
6.	Kłyżów,	10,83
7.	Krzaki-Słomiana	26,36
8.	Studzieniec,	
9.	Sudoły.	2,24
OGÓŁEM		146,75

Źródło: ZGK Pysznica.

Dotychczas zrealizowano 146,75 km sieci wodociągowej i przyłączono do zbiorczej sieci wodociągowej 3 367 budynków mieszkalnych.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

V.5.2. Kanalizacja i oczyszczanie ścieków

W roku 2004 oddano do eksploatacji oczyszczalnię ścieków w miejscowości Jastkowice o przepustowości $Q_{\text{śr.dobowe}} = 325 \text{ m}^3/\text{dobę}$. W roku 2010 została ona zmodernizowana, po modernizacji jej przepustowości wynosi $Q_{\text{śr.dobowe}} = 931 \text{ m}^3/\text{dobę}$

Oczyszczalnia ścieków w Jastkowicach to zblokowana mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia oparta na procesie recyrkulacji osadu czynnego z pełną nitryfikacją i denitryfikacją oraz chemiczną redukcją fosforu.

W skład oczyszczalni ścieków wchodzi następujące urządzenia i obiekty technologiczne:

- studnia z sitem pionowym,
- pompownia ścieków surowych,
- wielofunkcyjny reaktor osadu czynnego,
- punkt zlewny ścieków, dowożonych samochodami asenizacyjnymi ze zbiornikiem retencyjno - uśredniającym,
- zbiornik i pompowania osadu nadmiernego,
- stacja reagentu PIX,
- stacja mechanicznego odwadniania osadu z urządzeniami systemu Draimad – Tekoag.

Oczyszczone ścieki odprowadzane są do rzeki Bukowa w km 1+850 (brzeg lewy) w miejscowości Jastkowice.

Oczyszczalnia posiada pozwolenie wodnoprawne na zrzut ścieków do środowiska wydane przez Starostę Stalowowolskiego z dnia 31 grudnia 2012 r. znak: ABS.6341.43.2012.III.

Dotychczas zrealizowano 100,85 km sieci kanalizacyjnej i przyłączono do zbiorczej sieci kanalizacyjnej 1 455 budynki mieszkalne.

Sieć kanalizacyjną posiadają sołectwa: Pysznica, Jastkowice, Chłopska Wola, Kłyżów, Sudoły. Koniecznym jest jeszcze wykonanie sieci kanalizacyjnej w pozostałych miejscowościach.

Tabela nr 13. Długość sieci kanalizacyjnej oraz liczba gospodarstw w poszczególnych sołectwach.

L.p.	Sołectwo	Długość sieci kanalizacyjnej[km]
1.	Pysznica	84,95
	Olszowiec	
2.	Jastkowice	
3.	Brandwica	-
4.	Krzaki-Słomiana	-
5.	Studzieniec	-
6.	Baków	-
7.	Chłopska Wola	1,40

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

8.	Kłyżów	7,60
9.	Sudoły	6,90
	OGÓŁEM	100,85

Źródło: ZGK Pysznica.

W pozostałych miejscowościach, gdzie brak jest sieci kanalizacyjnej, gospodarstwa indywidualne posiadają szczelne zbiorniki bezodpływowe (szamba). Ze zbiorników tych ścieki wywożone są do oczyszczalni ścieków.

Na terenie gminy znajduje się także 74 przydomowe oczyszczalnie ścieków.

V.5.3. Działania podejmowane przez Gminę dotyczące gospodarki wodno – ściekowej

Władze Gminy Pysznica prowadzą aktywną politykę w zakresie gospodarki wodno - ściekowej. Zmodernizowane zostało ujęcie wody w miejscowości Pysznica oraz oczyszczalnia ścieków w Jastkowicach. Rozbudowana została sieć wodociągowa i kanalizacyjna w gminie.

Dokonywane są kontrole szczelności sieci wodociągowej, w celu minimalizacji strat wody na sieci oraz kontrole sieci kanalizacyjnej. Prowadzone są akcje edukacyjne w szkołach na temat zapobiegania zanieczyszczeniom wód powierzchniowych i podziemnych oraz konieczności oszczędzania wody.

V.6 Zasoby geologiczne

Gmina Pysznica położona jest w północnej części zapadliska przedkarpackiego. Najstarszymi utworami występującymi na omawianym terenie są utwory kambru, które wykształciły się jako mułowce ilaste z przerostami piaskowców kwarcytowych zapadające w kierunku południowo – wschodnim. Na utworach kambru zalegają miocenyjskie osady trzeciorzędowe. W związku z zapadaniem podłoża kambryjskiego miąższość utworów trzeciorzędu rośnie w kierunku południowo – wschodnim. Osady trzeciorzędowe wykształcone są w facji: okrucowej – jako piaski i piaskowce, węglanowej – jako wapienie i margle, ewaporatowej – gipsy i anhydryty oraz ilastej – jako tzw. ility krakowieckie, które odsłaniają się w skarpi doliny Sanu i Bukowej. W stropie ilów miocenyjskich zalegają piaski rzeczne sklasyfikowane jako osady preplejstocenyjskie. Odsłaniają się one pod żwirami na prawym brzegu doliny San w Pysznicy, a ich miąższość nie przekracza 2 m.

Utwory czwartorzędowe pokrywają większą część powierzchni terenu i wykształcone są jako osady lodowcowe, wodnolodowcowe, rzeczne, zastoiskowe oraz eoliczne zlodowaceń południowo, środkowo i północnopolskich. Mułki zastoiskowe

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

złodowaceń południowopolskich, które zachowały się w obniżeniach Równiny Biłgorajskiej sporadycznie występują w okolicach Słomianej i dolinach prawobrzeżnych dopływów Sanu. Gliny zwałowe złodowaceń południowopolskich tworzą rozległe pokrywy w rejonie Studzieńca, a także stanowią ostańce denudacyjne na północ od doliny Bukowej – w okolicach Dębowca i Lipowca. Piaski i żwiry lodowcowe i wodnolodowcowe utworów złodowaceń południowopolskich występują głównie na wschód od Podlesia i Kłyżowa, a ich miąższość nie przekracza 5 m.

Osady złodowaceń środkowopolskich stanowią mułki lessopodobne akumulacji zastoiskowej spotykane w okolicach miejscowości Targowisko i Piskorowy Staw, na których zalegają piaski i żwiry drugiego tarasu nadzalewowego, które zachowały się w okolicach Studzieńca i Dębowca. Miąższość utworów piaszczysto żwirowych przekracza 20 m. Piaski i żwiry trzeciego i czwartego tarasu nadzalewowego które były akumulowane w czasie złodowaceń północnopolskich zajmują rozległe powierzchnie w centralnej i północnej części gminy. Miąższość tej serii osadów rzecznych wynosi od 3 do 4 m. Utwory akumulowane w holocenie reprezentowane są przez piaski i mady rzeczne, piaski humusowe oraz torfy i namuły torfiaste. Osady te powstają współcześnie w dnach dolin rzecznych oraz zagłębieniach bezodpływowych terenu, a największe obszary zajmują w dolinie Sanu. Miąższość ich może dochodzić do 5 m. Piaski eoliczne zaznaczają się jako wysokie od 2 do 17 m wały wydymowe przebiegające z północnego zachodu ku południowemu wschodowi. Największe skupiska wydym oraz towarzyszących im pól piasków przewianych występują w północnej części gminy. Powstanie tych utworów rozpoczęło się na przełomie plejstocenu i holocenu i trwa do dnia dzisiejszego.

Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym (Kondracki, 2001) obszar Gminy Pysznica położony jest w obrębie makroregionu Kotliny Sandomierskiej w mezoregionie Dolina Dolnego Sanu i Równina Biłgorajska.

Dolina Dolnego Sanu obejmuje kilkukilometrową szerokość dolinę rzeczną, wypełnioną osadami aluwialnymi, naniesionymi przez rzekę San. Łagodnie pochylone południowo – zachodnie stoki doliny niemal niezauważalnie przechodzą w Równinę Tarnobrzeską. Dno doliny jest płaskie, a znajdujące się tutaj liczne starorzecza i zakola świadczą o meandrowym charakterze rzeki.

Równina Biłgorajska rozciąga się na wschód od Doliny Dolnego Sanu w kierunku Wyżyny Lubelskiej i Rostocza. W przeważającej części zalesiona powierzchnia równiny jest łagodnie pochylona w kierunku zachodnim i północno – zachodnim, a wyrównaną powierzchnię równiny urozmaicają liczne wydmy i podmokłe zagłębienia z torfowiskami, jeziorami i stawami.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Mapa nr 16. Geografia regionalna Polski, obszar gminy Pysznica

Źródło: Kondracki, Geografia Regionalna Polski

ZŁOŻA

Na terenie gminy Pysznica występują tylko kopaliny pospolite do których należą kopaliny okruchowe, kopaliny ilaste i kopaliny organiczne.

1. Kopaliny okruchowe

Złoża kopalin okruchowych udokumentowane zostały w piaskach akumulacji rzecznej oraz eolicznej. W osadach rzecznych udokumentowano złoża „Pysznica”, „Pysznica – Cholewińska”, „Podlesie – Krzaki”. Są to przeważnie piaski drobno i średnioziarniste niekiedy z wkładkami mułków i piasków pylastych. Miąższość tych utworów nie przekracza 15 m, a ich dolne partie zbudowane są z frakcji grubszych, tj. piasków gruboziarnistych i żwirów. Spośród złóż kopalin największą wartość gospodarczą przedstawia złoża piasków kwarcowych ze złoża piasków budowlanych „Podlesie – Krzaki” ze względu na dużą ilość udokumentowanych zasobów. Ogólnie rzecz biorąc złoża kopalin okruchowych posiadają korzystne warunki geologiczno – górnicze dla wydobycia kopaliny, a tylko w niektórych przypadkach pewne utrudnienie eksploatacji może stanowić płytko położony poziom wód gruntowych.

Tabela nr.14. Wykaz złóż kruszywa naturalnego

Lp.	Nazwa złoża	Stan zag. złoża	Zasoby geologiczne w tys m ³		Wydobycie w tys m ³	Gmina
			bilansowe	przemysłowe		
1	Brandwica	E	220	-	5	Pysznica
2	Brandwica – Śpiewak II	E	65	-	3	Pysznica

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

3	Jastkowice – Paleń 2	T	250	-	-	Pysznica
4	Pysznica	Z	8	-	2	Pysznica
5	Pysznica – Cholewińska 3	E	73	-	30	Pysznica
6	Podlesie - Krzaki	R	28 688	-	-	Pysznica
7	Studzieniec	M	-	-	-	Pysznica
8	Studzieniec I	E	360	360	80	Pysznica

E – złoża eksploatowane, **M** – złoża skreślone w roku sprawozdawczym, **R** – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A+B+C₁), **Z** – złoża, którego wydobyć zostało zaniechanie, **T** – złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo, Źródło: Bilans zasobów kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2019 r.

2. Kopaliny ilaste

Złoża kopalin ilastych udokumentowane zostały w łach trzeciorzędowych facji krakowieckiej oraz glinach czwartorzędowych. Iły udokumentowano w złożu „Podlesie”. Iły wykształcone są jako osady laminowane, bądź bryłowe, które mogą się wzajemnie przeławiać, a ich pakiety często rozdzielone są wkładkami piasków. Złoże posiada korzystne warunki dla wydobycia kopaliny tj. prostą budowę geologiczną oraz dogodne warunki udostępniania.

Tabela nr 15. Wykaz złóż surowców ilastych ceramiki budowlanej

Lp.	Nazwa złoża	Stan zag. złoża	Zasoby geologiczne w tys m ³		Wydobycie w tys m ³	Gmina
			bilansowe	przemysłowe		
1	Brandwica – Śpiewak II	T	6	-	-	Pysznica
2	Podlesie	P	6672	-	-	Pysznica

P – złoża o zasobach rozpoznanych wstępnie (w kat. C₂ + D), **T** – złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo Źródło: Bilans zasobów kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2019 r.

3. Kopaliny organiczne

W dolinie Gilówki udokumentowano złoża torfów „Studzieniec”. Powierzchnia złoża wynosi 2,1 ha, natomiast jego miąższość od 0,4 do 2,0 m, średnio 1,3 m. Spąg złoża zaznacza się bardzo wyraźnie, gdyż wyznacza go strefa kontaktu torfów i zalegających poniżej piasków. Nadkład złoża stanowi warstwa gleby o grubości 0,2 m, a poziom wód gruntowych występuje na głębokości 0,1 – 0,3 m p.p.t. Torf ze złoża „Studzieniec” charakteryzował się wysoką porowatością i zawartością wody powyżej 70 %. Ze względu na stopień rozkładu substancji roślinnej zaliczono go do torfów świeżych, bagiennych. Ze złoża w latach 1998 -1999 pozyskiwano torf, który wykorzystywany był do celów ogrodniczych.

Tabela nr 16. Wykaz złóż torfów

Lp.	Nazwa złoża	Stan zag. złoża	Zasoby geologiczne w tys m ³		Wydobycie w tys m ³	Gmina
			bilansowe	przemysłowe		
1	Studzieniec	M	-	-	-	Pysznica

M- złożo skreślone w roku sprawozdawczym, w Polsce wg stanu na 31 XII 2019 r.

V.6.1. Działania podejmowane przez Gminę dotyczące zasobów geologicznych

Samorząd gminny opracowując miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uwzględnia w nich lokalizację złóż kopalin. Ustawa Prawo geologiczne i górnicze zobowiązuje gminę do uzgadniania projektów koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż. Gmina opiniuje też projekty robót geologicznych na poszukiwanie i rozpoznanie złóż kopalin. Wydobywanie ze złóż piasków, żwirów oraz surowców ilastych ceramiki budowlanej umożliwia zaspokojenie lokalnych potrzeb mieszkańców do celów budownictwa mieszkaniowego i drogownictwa. Gmina realizuje zadania związane z uzgadnianiem projektów rekultywacji terenów poeksploatacyjnych. Prowadzone są również działania polegające na uwrażliwieniu opinii publicznej na problematykę właściwej gospodarki surowcowej.

V.7 Gleby

W gminie Pysznica gleby charakteryzują się zmiennością typologiczną związaną z morfologią terenu, rodzajem skały, z której wytworzyły się gleby, stosunkami wodnymi, szatą roślinną i działalnością człowieka. Przeważają gleby słabych klas IV, V i VI. Są to gleby brunatne, bardzo kwaśne i kwaśne o niskiej zawartości fosforu i potasu. Najwyższy wskaźnik jakości bonitacyjnej gleby posiadają grunty znajdujące się w dolinach rzek: Sanu i Bukowej. Znajdują się tutaj urodzajne mady, a w nieckach gleby mułowo torfowe.

Udział poszczególnych klas bonitacyjnych w ogólnej powierzchni użytków rolnych przedstawia się następująco:

- klasa II – stanowi 1,18 % powierzchni użytków rolnych,
- klasa III – stanowi 11,39 % powierzchni użytków rolnych,
- klasa IV – stanowi 7,42 % powierzchni użytków rolnych,
- pozostałe grunty, to grunty klasy V i VI oraz grunty pod lasami (niesklasyfikowane).

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Na analizowanym obszarze przeważają tereny leśne obejmują ponad 59,4 % powierzchni gminy. 31,2 % obszaru gminy ujęte jest w ewidencji gruntów jako tereny rolne.

Tabela nr 17. Struktura gruntów wg rodzaju użytków.

Rodzaj użytku	Powierzchnia w ha	Udział % w powierzchni gminy
Grunty orne	2731	18,6
Łąki	1065	7,3
Pastwiska	441	3,2
Grunty pod rowami i stawami	50	0,3
Użytki rolne inne	266	1,8
Grunty pod lasami	8715	59,4
Grunty zadrzewione i zakrzewione	561	3,8
Grunty pod wodami	198	1,3
Tereny komunikacyjne	289	1,9
Tereny osiedlowe i zurbanizowane	268	1,8
Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	12	0,1
Tereny różne i nieużytki	77	0,5
Razem	14673	100

Źródło: Starostwo Powiatowe w Stalowej Woli; stan na 31.12.2020 r.

W ostatnich latach na terenie gminy Pysznica nie prowadzono kompleksowych badań gleb. Dlatego też poniżej przedstawiono najnowsze dostępne informacje z wyników badania gleb, lecz w ujęciu dla powiatu stalowowolskiego.

Na podstawie informacji publikowanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie, tj. „STAN ŚRODOWISKA W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM W LATACH 1999 - 2008 – Gleby” na terenie powiatu stalowowolskiego przeważają gleby bardzo kwaśne i kwaśne.

Procentowy udział gleb według skali pH (kwasowość i zasadowość) przedstawia się następująco:

- gleby kwaśne i bardzo kwaśne (do pH 5,5) - 64%,
- gleby lekko kwaśne (od pH 5,5 do pH 6,5) - 18%,
- gleby obojętne i zasadowe (pH powyżej 6,5) - 18%.

Stan zasobności gleb w przyswajalne mikro i makroelementy jest w znacznym stopniu związany ze składem geochemicznym gleby. Zasobność gleb w makroelementy przedstawia się następująco (procentowy udział gleb):

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

1. **Fosfor:** bardzo niska i niska – 72 %, średnia – 15 %, wysoka i bardzo wysoka – 13 %;
2. **Potas:** bardzo niska i niska – 49 %, średnia – 27 %, wysoka i bardzo wysoka – 24 %;
3. **Magnez:** bardzo niska i niska – 18%, średnia – 12 %, wysoka i bardzo wysoka – 70%.

V.7.1. Działania podejmowane przez Gminę dotyczące gleb

Gmina w czasie procedury planistycznej związanej z lokalizacją obiektów budowlanych zwraca uwagę na ich lokalizację, w taki sposób aby planowana była na glebach jak „najgorszych” klas. Prowadzono akcję edukacyjną w szkołach oraz wśród mieszkańców gminy na temat konieczności ochrony gleb „dobrych” klas. Wspólnie z Podkarpackim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego podejmowane są działania informacyjne w sprawie stosowania w rolnictwie zapisów Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej, a w szczególności odpowiedniego stosowania nawozów tak mineralnych jak i organicznych oraz wapnowania gleb.

V.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Ze względu na charakter gminy Pysznica – niskie uprzemysłowienie, brak dużych zakładów przemysłowych – wśród odpadów powstających w gminie przeważają odpady komunalne. Ponadto, zgodnie z ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2021 r. poz. 888 z późn. zm.), obowiązki w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi spoczywają na gminach. Biorąc pod uwagę powyższe względy podczas opracowania niniejszego programu zwrócono szczególną uwagę na stan istniejący i zadania dotyczące gospodarki odpadami komunalnymi.

Zasady gospodarki odpadami reguluje ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2021 r. poz. 779 z późn. zm.). Podstawowymi dokumentami planistycznymi w zakresie gospodarki odpadami są plany gospodarki odpadami opracowywane na szczeblu krajowym i wojewódzkim. W czasie opracowania niniejszego programu obowiązywały:

- Krajowy plan gospodarki odpadami 2022 przyjęty uchwałą Rady Ministrów Nr 88 z dnia 1 lipca 2016 r. (M. P. z 2016 r. poz. 784 z późn. zm.),
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego 2022 uchwalony Uchwałą Nr XXXI/551/17 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 5 stycznia 2017 r., wraz z aktualizacjami.

Trwają obecnie prace zmierzające do uchwalenia Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego na lata 2020 – 2026 z perspektywą do roku 2032.

Ponadto, spełniając wymóg określony w art. 38b ustawy o odpadach, Marszałek Województwa Podkarpackiego prowadzi listę funkcjonujących oraz planowanych

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

do budowy, rozbudowy lub modernizacji na terenie województwa podkarpackiego instalacji komunalnych.

V.8.1. Odpady komunalne

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2021 r. poz. 779 z późn. zm.) przez odpady komunalne rozumie się przez to odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych. Przed dniem 6 września 2019 r. każda z gmin województwa podkarpackiego była przypisana do jednego z pięciu regionów gospodarki odpadami. Gmina Pysznica należała do Regionu Północnego gospodarki odpadami komunalnymi. Obecnie gospodarka odpadami komunalnymi nie podlega reżimowi regionalizacji w ramach województwa – odpady komunalne mogą być kierowane do dowolnej, spełniającej wymogi prawne, instalacji komunalnej, znajdującej się na terenie województwa podkarpackiego.

Zgodnie z obowiązującym planem gospodarki odpadami dla województwa podkarpackiego 2022 odpady komunalne powstające mają skład podany w tabeli poniżej.

Tabela nr 18. Skład morfologiczny odpadów komunalnych wg WPGO 2022.

Rodzaj odpadów	Zawartość w odpadach komunalnych (%)
Papier i tektura	10,6
Szkło	10,0
Metale	2,2
Tworzywa sztuczne	12,0
Odpady wielomateriałowe	3,6
Odpady kuchenne i ogrodowe	36,8
Odpady mineralne	4,3
Fracja <10 mm	10,0
Tekstylia	2,8
Drewno	0,4
Odpady niebezpieczne	0,8
Odpady wielkogabarytowe	2,1
Inne kategorie	4,4
RAZEM	100
W tym z pielęgnacji terenów zielonych	4,3

Źródło: Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego 2022

Ze względu na to, że od uchwalenia obowiązującego planu upłynęły już 4 lata oraz mając na uwadze trwające prace zmierzające do uchwalenia aktualizacji tego planu poniżej przedstawiono morfologię odpadów komunalnych pochodzących z terenów wiejskich

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

w projekcie tego dokumentu opublikowanego na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego (wersja z dnia 23 września 2020 r.).

Tabela nr 19. Skład morfologiczny odpadów komunalnych pochodzących z obszarów wiejskich wg projektu aktualizacji WPGO.

Rodzaj odpadów	Zawartość w odpadach komunalnych (%)
Papier i tektura	16,20
Szkło	18,97
Metale	3,89
Tworzywa sztuczne	19,57
Odpady wielomateriałowe	9,88
Odpady kuchenne i ogrodowe	10,39
Odpady mineralne	0,76
Frakcja <10 mm	3,91
Tekstylia	1,16
Drewno	0,20
Odpady niebezpieczne	1,12
Inne kategorie	6,37
Odpady wielkogabarytowe	5,56
Odpady z terenów zielonych	2,01
RAZEM	100

Źródło: projekt Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego na lata 2020 – 2026 z perspektywą do roku 2032 (BIP Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego)

W województwie podkarpackim funkcjonuje (stan na 30 czerwca 2021 r.) 10 instalacji do przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i 8 instalacji komunalnych do przetwarzania odpadów powstałych w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych – składowiska. Często oba te rodzaje instalacji działają w ramach jednego podmiotu gospodarczego.

Do budowy, rozbudowy lub modernizacji planowanych jest 7 instalacji do przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i 5 instalacji komunalnych do przetwarzania odpadów powstałych w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych – składowisk. Lista instalacji komunalnych jest dostępna na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Województwa Podkarpackiego (samorządu).

Istniejące dotychczas na terenie gminy Pysznica składowisko odpadów komunalnych, którego zarządzającym był Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Pysznicy, zostało zrehabilitowane.

Sposób postępowania z odpadami komunalnymi powstającymi w gminie Pysznica określa Uchwała Nr XXV/165/2020 Rady Gminy Pysznica z dnia 18 listopada 2020 r. w sprawie uchwalenia „Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Pysznica” (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2020 r. poz. 4925) wraz ze zmianą dokonaną

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Uchwałą Nr XXVI/177/2020 Rady Gminy Pysznica z dnia 16 grudnia 2020 r. oraz Uchwałą Nr XXV/166/2020 Rady Gminy Pysznica z dnia 18 listopada 2020 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2020 r. poz. 4926). Zgodnie z tymi uchwałami właściciele nieruchomości są zobowiązani do selektywnego zbierania i przekazywania powstałych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych z zachowaniem podziału na następujące frakcje:

- 1) papier i tektura, opakowania z papieru i tektury;
- 2) tworzywa sztuczne, opakowania z tworzyw sztucznych;
- 3) szkło, opakowania ze szkła;
- 4) metale, opakowania z metali;
- 5) odpady opakowaniowe wielomateriałowe;
- 6) bioodpady;
- 7) meble i inne odpady wielkogabarytowe;
- 8) przeterminowane leki i chemikalia;
- 9) odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek;
- 10) odpady niebezpieczne wydzielone ze strumienia odpadów komunalnych;
- 11) zużyte baterie i akumulatory;
- 12) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny;
- 13) odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne;
- 14) zużyte opony - roczny limit dla nieruchomości 4 sztuki;
- 15) odzież i tekstylia;
- 16) popiół z palenisk domowych;
- 17) odpady zmieszane powstałe po segregacji.

Bezpośrednio z terenu nieruchomości są odbierane następujące odpady:

- 1) papier i tektura, opakowania z papieru i tektury;
- 2) tworzywa sztuczne, opakowania z tworzyw sztucznych;
- 3) szkło, opakowania ze szkła;
- 4) metale, opakowania z metali;
- 5) odpady opakowaniowe wielomateriałowe;
- 6) bioodpady;
- 7) meble i inne odpady wielkogabarytowe;
- 8) popiół z palenisk domowych;
- 9) odpady zmieszane powstałe po segregacji.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Na terenie gminy Pysznica działa, prowadzony przez Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. ul. Wolności 295 Pysznica, Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (tzw. PSZOK). Jest on czynny od poniedziałku do soboty w godzinach od 7⁰⁰ do 15⁰⁰ (z wyłączeniem dni świątecznych). Każdy właściciel nieruchomości zamieszkałej, po opłaceniu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi może bezpłatnie, własnym transportem dostarczyć wszystkie rodzaje odpadów przewidzianych do selektywnego zbierania (tj. wymienione w punktach 1 - 16).

Uchwały Rady Gminy Pysznica zalecają, aby mieszkańcy dostarczali przeterminowane leki do pojemników ustawionych w wyznaczonych aptekach na terenie gminy. Adresy takich aptek są podawane do wiadomości publicznej przez Gminę Pysznica.

Zbieranie odpadów komunalnych następuje w pojemnikach 120 l, 240 l, 1100 l, koszach ulicznych o pojemności 35 – 70 l, w workach o pojemności od 80 l do 120 l lub kontenerach typu KP-7. Do gromadzenia odpadów budowlanych dopuszczone są pojemniki 1100 l lub worki o minimalnej pojemności 80 l.

Odpady komunalne zbierane w sposób selektywny są gromadzone w workach o pojemności od 80 l do 120 l i w pojemnikach 120 l w następujących kolorach:

- a) worki niebieskie (odpady z papieru, w tym z tektury, opakowania z tektury);
- b) worki zielone (odpady ze szkła (białego i kolorowego), w tym odpady opakowaniowe ze szkła, z wyłączeniem szkła okiennego);
- c) worki żółte (odpady metali, w tym odpady opakowaniowe z metali, odpady tworzyw sztucznych, w tym odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych, oraz odpady opakowaniowe wielomateriałowe);
- d) worki brązowe oznaczone napisem „Bio” (bioodpady);
- e) worki szare (zimne popioły).

Zmieszane odpady komunalne w nieruchomościach zamieszkałych są zbierane w pojemniki lub worki czarne.

Każda taka nieruchomość musi być wyposażona w co najmniej jeden pojemnik 120 l na odpady zmieszane. Worki służące do selektywnej zbiórki odpadów są dostarczane mieszkańcom, nieodpłatnie, przez podmiot obsługujący gminę w zakresie odbioru odpadów komunalnych.

Regulamin utrzymania czystości i porządku przewiduje możliwość kompostowania zbieranych selektywnie odpadów ulegających biodegradacji w przydomowych kompostownikach. Działanie takie jest możliwe jedynie w zabudowie jednorodzinnej i zagrodowej. Właściciele nieruchomości prowadzący kompostowanie odpadów biodegradowalnych są zwolnieni z obowiązku posiadania worków na bioodpady. Wytworzony kompost może być wykorzystany do użyźniania pól i ogródków.

Wszystkie odpady komunalne zbierane na terenie gminy Pysznica są kierowane do Zakładu Mechaniczno-Biologicznego Przetwarzania Zmieszanych Odpadów Komunalnych

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

w Stalowej Woli ul. Centralnego Okręgu Przemysłowego 25, 37-450 Stalowa Wola, która została wymieniona jako instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych w Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami. Po wysegregowaniu odpady były kierowane do:

- opakowania ze szkła (kod 15 01 07) przekazane do Zakładu Uzdatniania Stłuczki Szklanej 37-511 Pełkinie 136A;
- zużyte opony (kod 16 01 03) przekazane do dwóch instalacji: Linii do produkcji granulatów gumowych GPR Guma i Plastik Recykling Sp. z o.o. Rożniatów 4, 37-205 Zarzecze i Instalacji do wypału klinkieru ul. Zakładowa 3, 26-052 Sitkówka-Nowiny;
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz urządzenia zawierające freony (kody 20 01 36, 20 01 35* i 20 01 23*) przekazane do Zakładu Przetwarzania Zużytego Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego, ul. Fabryczna 5, 32-540 Bołęciny;
- przeterminowane leki (kod 20 01 32) przekazane do spalarni odpadów przemysłowych ul. Trzecieckiego 14, 38-460 Jedlicze,
- zmieszane odpady budowlane (kod 17 01 07) przekazane na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Stalowej Woli.

Zgodnie ze sprawozdaniem Wójta Gminy Pysznica w roku 2020 z terenu gminy odebrano łącznie 2 383,866 Mg odpadów komunalnych, w tym 1 337,780 Mg zmieszanych odpadów komunalnych i 1 046,086 Mg odpadów komunalnych zbieranych selektywnie. Spośród odpadów zebranych selektywnie 82,760 Mg stanowią odpady budowlane i rozbiórkowe. Rodzaje i ilości odpadów komunalnych odebranych z terenu gminy Pysznica w roku 2020 zebrano w tabeli nr 20

Tabela nr 20. Rodzaje i ilości odpadów komunalnych odebranych z terenu gminy Pysznica.

Lp.	Kod odpadu	Nazwa odpadu ¹	Ilość odebranych odpadów komunalnych [Mg]
1.	20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	1 337,780
2.	15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	46,220
3.	15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	258,040
4.	15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	0,740
5.	15 01 07	Opakowania ze szkła	227,780
6.	16 01 03	Zużyte opony	31,260
7.	20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	158,900
8.	20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	9,280
9.	20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	4,520
10.	20 01 23*	Urządzenia zawierające freony	5,000

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

11.	ex 20 01 99	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny – odpady ulegające biodegradacji (zielone i kuchenne)	44,560
12.	20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji (z ogrodów i parków, w tym z cmentarzy)	80,540
13.	17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	82,760
14.	20 02 03	Inne odpady nieulegające biodegradacji	28,940
15.	20 03 99	Odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach	67,480
16.	20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 32	0,066
RAZEM:			2 383,866
W tym zbieranych selektywnie:			1 046,086

Źródło: Urząd Gminy Pysznica

¹ – nazwa odpadu zgodna z rozporządzeniem Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2020 r. poz. 10);

* – oznaczenie odpadu niebezpiecznego.

Wskaźnik wytwarzania odpadów komunalnych w gminie Pysznica wynosi 210,8 kg/M/rok. Najnowszymi dostępnymi wskaźnikami wytwarzania takich odpadów są dane udostępniane corocznie przez GUS, a także dane zawarte w projekcie aktualizacji wojewódzkiego planu gospodarki odpadami. Zgodnie z danymi GUS za rok 2019 mieszkańcy województwa podkarpackiego wytwarzali średnio 242 kg odpadów komunalnych rocznie. Dane te są w dużej mierze zbieżne z danymi zawartymi w projekcie WPGO, wg których w roku 2018 mieszkańcy województwa wytwarzali 249,9 kg odpadów komunalnych. W projekcie planu gospodarki odpadami dla województwa podkarpackiego określono również współczynnik wytwarzania odpadów komunalnych dla mieszkańców terenów wiejskich. Wynosił on 168,2 kg/M/rok. Uwagę zwraca fakt, że mieszkańcy gminy Pysznica wytwarza średnio o 42,6 kg więcej odpadów komunalnych rocznie niż mieszkańcy terenów wiejskich w województwie. Za główną przyczynę tego stanu należy przypuszczalnie uznać położenie gminy Pysznica – sąsiaduje ona z dużym miastem Stalowa Wola, przez co zwiększa się sukcesywnie liczba mieszkańców nie prowadzących działalności rolniczej, a wsie najbliższe Stalowej Woli zaczynają mieć charakter przedmieścia, a nie typowych terenów wiejskich.

Jak wynika z rocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Pysznica za rok 2020, w roku sprawozdawczym przeznaczono do recyklingu lub przygotowania do ponownego użycia 457,4921 Mg odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, co pozwoliło na osiągnięcie poziomu recyklingu równego 67,4785% i spełnienie przez Gminę Pysznica wymogów wynikających z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2167) – wymagany poziom wynosił co najmniej 50%.

W 2020 r. wszystkie odebrane i zebrane na terenie gminy odpady budowlane

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

i rozbiórkowe, w ilości 96,98 Mg, zostały poddane przygotowaniu do ponownego użycia, recyklingowi lub innym procesom odzysku. Poziom recyklingu tych odpadów wyniósł 100% co również oznacza spełnienie wymogów określonych w wyżej wymienionym rozporządzeniu Ministra Środowiska (wymagany był poziom co najmniej 70%).

Spośród zebranych w gminie Pysznica w pierwszym półroczu 2020 r., odebranych i przetworzonych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazano do składowania 36,9542 Mg odpadów, co oznacza osiągnięcie poziomu ograniczenia masy takich odpadów kierowanych do składowania w wysokości 13,91%. Wymagany poziom redukcji na okres do 16 lipca 2020 r., określony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (Dz. U. z 2017 r. poz. 2412) wynosił nie więcej niż 30%. Gmina Pysznica spełniła więc spoczywający na niej wymóg ograniczenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska.

V.8.2. Odpady inne niż komunalne z grup 01 – 19

W dniu 24 stycznia 2018 r. został utworzony rejestr podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami stanowiący część Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (tzw. BDO). Baza ta stanowi podstawowe źródło informacji o podmiotach gospodarujących odpadami w Polsce.

W bazie zarejestrowanych jest 114 podmiotów prowadzących działalność na terenie gminy Pysznica. Największą grupę podmiotów zarejestrowanych w bazie stanowią wytwórcy odpadów zwolnieni z obowiązku uzyskiwania pozwoleń – 43, następną transportujący odpady – 22, kolejną podmioty wprowadzające produkty w opakowaniach – 11. Na terenie gminy działają 4 podmioty wprowadzające baterie lub akumulatory, które są przez to zobowiązane również do odbioru odpadów w postaci zużytych akumulatorów od osób dokonujących zakupu. Jedna spółka – Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Pysznicy zbiera na terenie gminy zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, ten sam zakład prowadzi sprzedaż odpadów. W gminie Pysznica, w czasie opracowywania niniejszego dokumentu nie było żadnego punktu zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji, stacji demontażu takich pojazdów ani strzeżniarki.

Analizując profil działalności przedsiębiorców zarejestrowanych w BDO należy się spodziewać, że powstają tu odpady następujących grup:

- 1) 02 – odpady z rolnictwa, ogrodnictwa, upraw hydroponicznych, rybołówstwa, leśnictwa, łowiectwa oraz przetwórstwa żywności – w szczególności do tej grupy odpadów zaliczone będą odpady z istniejącej w gminie piekarni (grupa 02 06),
- 2) 03 – odpady z przetwórstwa drewna oraz z produkcji płyt i mebli, masy celulozowej, papieru i tektury – odpady w postaci kory, trocin, wiór, ścinek itp. powstające w tartakach,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

- 3) 10 – odpady z procesów termicznych – głównie popioły powstałe w wyniku ogrzewania zakładów oraz w piekarni,
- 4) 12 – odpady z kształtowania oraz fizycznej i mechanicznej obróbki powierzchni metali i tworzyw sztucznych – odpady z toczenia, piłowania metali, odpady spawalnicze, zużyte materiały szlifierskie powstające podczas produkcji konstrukcji stalowych i aluminiowych oraz drobnych remontów i napraw w zakładach,
- 5) 13 – oleje odpadowe i odpady paliw ciekłych – w warsztatach samochodowych i naprawy sprzętu rolniczego,
- 6) 15 – odpady opakowaniowe, sorbenty, tkaniny do wycierania, materiały filtracyjne i ubrania ochronne nieujęte w innych grupach – praktycznie we wszystkich zakładach do których dostarczane są surowce, materiały eksploatacyjne, części zamienne itp. w opakowaniach, oraz w których wykorzystuje się sorbenty i ubrania ochronne
- 7) 16 – odpady nieujęte w innych grupach – głównie zużyte opony, akumulatory, płyny eksploatacyjne, części powstające w warsztatach samochodowych i naprawy sprzętu rolniczego, punktach wymiany opon,
- 8) 17 – odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych) – w czasie budów, remontów, rozbiórek,
- 9) 19 – odpady z instalacji i urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów, z oczyszczalni ścieków oraz z uzdatniania wody pitnej i wody do celów przemysłowych – odpady powstające w Zakładzie Segregacji Odpadów w Pysznicy, odpady z komunalnej oczyszczalni ścieków (np. skratki, ustabilizowane komunalne osady ściekowe) oraz ze Stacji Uzdatniania Wody.

V.8.3. Przewidywane kierunki zmian

Dla zasymulowania przewidywanej ilości wytwarzanych odpadów komunalnych przyjęto następujące założenia:

- w gminie Pysznica utrzyma się stały wzrost liczby mieszkańców na poziomie 0,9% rocznie,
- wskaźnik wytwarzania odpadów komunalnych przez mieszkańca gminy będzie równy współczynnikowi określonego w projekcie planu gospodarki odpadami dla województwa podkarpackiego na lata 2020 –2026 z perspektywą do roku 2032 dla terenów wiejskich.

Wyniki symulacji zebrano w tabeli nr 21.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Tabela nr 21. Przewidywane ilości odpadów komunalnych wytworzonych w gminie Pysznica w latach 2021 – 2024.

Rok	Wskaźnik wytwarzania odpadów komunalnych [kg/M/rok]	Przewidywana liczba mieszkańców gminy	Przewidywana ilość wytwarzanych odpadów komunalnych [Mg]
2021	239,4	11 409	2 731,3
2022	241,8	11 512	2 783,6
2023	244,2	11 616	2 836,6
2024	246,7	11 721	2 891,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Pysznica i udostępnionych przez BIP Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego.

Dla odpadów z grup 01 – 19 (odpadów przemysłowych) niewątpliwe jest zwiększanie ilości odpadów powstających w komunalnej oczyszczalni ścieków w miarę rozwoju sieci kanalizacyjnej i zwiększenia liczby gospodarstw przyłączonych do tej sieci. Powstawanie pozostałych odpadów przemysłowych jest ściśle związane z wielkością produkcji (a więc koniunkturą na rynku) oraz ewentualnym powstawaniem nowych zakładów, co jest czynnikiem nieprzewidywalnym. Czynniki te powodują, że nie ma możliwości precyzyjnego określenia zarówno rodzajów odpadów, które będą wytwarzane w przyszłości, ani tym bardziej ilości takich odpadów przewidzianych do wytworzenia.

V.8.4. Działania podejmowane przez Gminę dotyczące gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów

Gmina Pysznica prowadzi aktywną działalność w zakresie gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów. Dla odpadów komunalnych obejmuje ona:

- uchwalenie zgodnego z obowiązującymi przepisami regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminie,
- ogłaszanie i rozstrzyganie przetargów na odbiór odpadów komunalnych od mieszkańców,
- przekazywanie odbieranych odpadów do istniejącej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych,
- monitorowanie osiągania obowiązujących poziomów redukcji masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania oraz poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych.

Dla odpadów innych niż komunalne kompetencje gminy są ograniczone i obejmują jedynie:

- w zakresie planowania przestrzennego – ograniczanie lokalizowania przedsięwzięć uciążliwych dla mieszkańców, w tym w szczególności związanych z wytwarzaniem, zbieraniem lub przetwarzaniem odpadów, w pobliżu miejsc zabudowy mieszkalnej,
- w zakresie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia – eliminacja rozwiązań szkodliwych dla środowiska oraz wspieranie działań najmniej oddziałujących na środowisko, w tym ograniczających wytwarzanie odpadów,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

- w zakresie kontrolnym – inicjowanie kontroli prowadzonych przez uprawnione służby, w szczególności WIOŚ, mających na celu doprowadzenie prowadzonej działalności w zakresie wytwarzania, zbierania lub przetwarzania odpadów do stanu zgodnego z prawem – możliwie najmniej oddziałującego na środowisko i mieszkańców gminy.

W kolejnych latach gmina będzie zobowiązana do spełniania coraz ostrzejszych wymogów obejmujących gospodarowanie odpadami komunalnymi. Obecnie obowiązują zapisy dotyczące wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych zawarte w art. 3b ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2021 r. poz. 888 z późn. zm.). Zestawienie tych wskaźników w latach 2021 – 2024 oraz wynikające z nich ilości odpadów komunalnych, które należy przygotować do ponownego użycia lub recyklingu zawiera tabela nr 22 .

Tabela nr 22. Wymagane poziomy przygotowania do ponownego użycia lub recyklingu odpadów, oraz przewidywane ilości odpadów komunalnych powstałych w gminie Pysznica, jakie należało będzie poddać tym procesom.

Rok	Wymagany poziom przetwarzania opadów[%]	Przewidywana masa odpadów komunalnych, które należy poddać przetworzeniu we wskazany sposób [Mg]
2021	20	546,2
2022	25	695,9
2023	35	992,8
2024	45	1301,2

Źródło: Opracowanie własne.

V.9 Zasoby przyrodnicze

V.9.1. Lasy

Powierzchnia lasów ogółem w gminie Pysznica wynosi około 8 715 ha, tj. 59,4% powierzchni gminy, lesistość powiatu stalowowolskiego 51%, a województwa podkarpackiego 38%. Zgodnie z zapisami opracowania Regionalizacja Przyrodnicza Polski 2010, lasy gminy znajdują się w VI Krainie Małopolskiej, Makroregion Kotliny Sandomierskiej w: Mezoregionie Doliny Dolnego Sanu i Puszczy Solskiej. Dominują tutaj (około 90 %) siedliska borowe, porastające tereny, na których zalegają piaski i żwiry lodowcowe oraz piaski eolityczne na wydmach. Pozostałe to siedliska lasowe i olsowe, porastające tereny, na których występuje glina zwałowa, doliny rzek, strumieni oraz inne obniżenia terenu. Drzewostany mało zróżnicowane – przeważają jednopiętrowe gospodarcze drzewostany z dużą przewagą drzew sosnowych. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna zajmująca ponad 85% powierzchni oraz olcha 5%. Pozostałe występujące gatunki to brzoza, jodła, dąb oraz modrzew, buk, świerk.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Lasy państwowe w gminie Pysznica administrowane są przez Nadleśnictwa: Janów Lubelski i Rozwadow.

Lasy nadleśnictwa jak i prywatnych właścicieli, prócz funkcji produkcyjnych, pełnią inne role i zadania, np.: są ostoją chronionych zwierząt, chronią glebę i ujęcia wody pitnej. Lasy te dają schronienie wielu rzadkim gatunkom fauny i flory.

Lasy na siedlisku boru świeży w m. Krzaki

Borowik szlachetny (Boletus edulis) w lasach miejscowości Jastkowice.

V.9.2. Obszary Natura 2000 oraz Park Krajobrazowy Lasy Janowskie

Na terenie gminy Pysznica znajdują się obszary Natura 2000 takie jak: Dolina Dolnego Sanu, Lasy Janowskie, Uroczyska Lasów Janowskich, oraz Park Krajobrazowy Lasy Janowskie wraz z otuliną Parku.

Dolina Dolnego Sanu to specjalny obszar chroniony Natura 2000 o kodzie PLH180020, który obejmuje najciekawsze i najbardziej cenne przyrodniczo fragmenty doliny Dolnego Sanu na odcinku Jarosław – ujście rzeki. Dolina dolnego Sanu to druga obok doliny Wisły centralna dolina Kotliny Sandomierskiej. Na tym odcinku rzeka ma kierunek SE-NW, dolina ma szerokość 7-15 km i cechuje ją rzeźba typowa dla rzek w stadium dojrzałym. Zasadniczymi elementami jej budowy są: szerokie holocenijskie dno doliny oraz równie obszerna terasa plejstocenijska. W obrębie holocenijskiego dna występują dwa poziomy terasowe. Są nimi niższa terasa zalewowa (łęgowa) i wyższa terasa rędzinna. Współczesny San, pomimo regulacji, cechuje się procesem korytowym właściwym rzekom roztokowym. W okresie niskich stanów wód rzeka tworzy piaszczyste odsypy w postaci plaż i ławic. Do obszaru włączony jest również fragment stromego zbocza doliny w okolicach Zarzecza i Krzeszowa. W dolinie dominuje krajobraz rolniczy.

Celem ochrony w obszarze jest zachowanie mozaiki siedliskowej charakterystycznej dla większych dolin rzecznych. Zidentyfikowano tu łącznie 14 typów siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Największe znaczenie mają kompleksy zbiorowisk przykorytowych (łęgi wierzbowe, ziołorośla i pionierska roślinność na piaszczystych odsypach i namuliskach). Istotną rolę w dolinie odgrywają także różnego typu ekstensywnie użytkowane łąki oraz, szczególnie w północnej części obszaru, liczne starorzecza z bogatą florą wodną. Młode, strome zbocza w okolicach Zarzecza i Krzeszowa, poza roślinnością ciepłolubną, obfitują w wysięki i wypływy wód podziemnych, na których wykształciły się łęgi olszowe z masowym udziałem skrzypu olbrzymiego. Na suchych łąkach i pastwiskach oraz na krawędziach erozyjnych wykształcają się ciekawe zbiorowiska kserotermiczne. Wody rzeki San i jej dopływów są siedliskiem cennych gatunków ryb z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Dorzecze Sanu objęte jest krajowym programem restytucji ryb wędrownych (certy, troci wędrowej, łososia i jesiota ostronosego), zaś jej dopływy na tym odcinku są wymieniane jako jedne z cieków dorzecza o walorach kwalifikujących je jako potencjalne tarliska anadromicznych ryb wędrownych i siedlisko ryb prądolubnych o znaczeniu europejskim.

Ważne dla Europy gatunki zwierząt z załącznika II do dyrektywy w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory:

Boleń pospolity – ryba,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Brzana peloponeska – ryba,
Kumak nizinny – płaz,
Bóbr europejski – ssak,
Koza pospolita – ryba,
Głowacz białopłetwy – ryba,
Zgniotek cynobrowy – bezkręgowiec,
Minóg strumieniowy – ryba,
Wydra europejska – ssak,
Czerwończyk nieparek – bezkręgowiec,
Piskorz – ryba,
Trzepla zielona – bezkręgowiec,
Pachnica dębowa – bezkręgowiec,
Modraszek nausitous – bezkręgowiec,
Modraszek telejus – bezkręgowiec,
Różanka europejska – ryba,
Kiełb białopłetwy – ryba,
Kiełb Kesslera – ryba,
Traszka grzebieniasta – płaz.

Kody zagrożeń obszaru Doliny Dolnego Sanu

G01.03 - pojazdy zmotoryzowane,
G02 - infrastruktura sportowa i rekreacyjna,
A01 - uprawa (w tym zwiększenie obszarów rolnych),
E01 - tereny zurbanizowane, tereny zamieszkane,
F01 - akwakultura morska i słodkowodna,
J02.03 - regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych,
E03.01 - pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych,
C01.07 - inna działalność górnicza lub wydobywcza, nie wspomniana powyżej,
A07 - stosowanie herbicydów, hormonów i substancji chemicznych,
E03 - odpady, ścieki,
B - leśnictwo,
H - zanieczyszczenia,
A02 - zmiana sposobu uprawy (w tym również zakładanie wieloletnich upraw niedrzewnych),
B01 - zalesianie terenów otwartych (zwiększenie obszarów leśnych, zalesianie np. łąk, wrzosowisk),
A08 - nawożenie /nawozy sztuczne,
J02.05 - modyfikowanie funkcjonowania wód – ogólnie,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

F02.03 – wędkarstwo (inne niż z użyciem przynęty),
F03.01 – polowanie,
J02.12 - tamy, wały, sztuczne plaże – ogólnie,
J02 - spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych,
C01.01 - wydobywanie piasku i żwiru,
F03.02.03 – chwywanie, trucie, kłusownictwo,
J01 – pożary i gaszenie pożarów,
G01.03 – pojazdy zmotoryzowane,
H05 - zanieczyszczenie gleby i odpady.

Lasy Janowskie, oznaczone kodem PLB060005 zajmujące powierzchnię około 60 236 ha. Obszar obejmuje rozległy i zwarty kompleks leśny stanowiący północno zachodnią część Puszczy Solskiej oraz enklawę leśną "Rozwadów" dla ochrony głuszca (położoną na południe od głównego kompleksu). Rozciąga się od doliny Wisły i Sanu na zachodzie obejmując Lasy Lipskie i Lasy Janowskie pomiędzy krawędzią Wyżyny Lubelskiej na północy i doliną rzeki Bukowej na południu, sięgając do miejscowości Frampol na wschodzie. Na terenie obszaru Lasy Janowskie dominuje głównie krajobraz leśnej równiny, urozmaiconej licznymi (w części centralnej) wałami wydмовymi porośniętymi borami sosnowymi.

Cechą charakterystyczną obszaru jest występowanie wielu stawów rybnych, gdzie prowadzona jest ekstensywna gospodarka rybacka. Znajduje się tu blisko 150 obiektów stawowych, o łącznej powierzchni ponad 1600 ha w kompleksach od 5 ha do 50 ha. Przez obszar ostoji przepływa kilka niewielkich śródleśnych rzek (rzeki: Biała, Łukawica, Branew, Czartosowa, Trzebensz, Rakowa, Łukawica oraz Bukowa) i innych cieków wodnych o nieokreślonej nazwie.

W obszarze przeważają gleby wytworzone na bazie czwartorzędowych piasków rzecznych i czwartorzędowych utworów wydмовych eolicznych. Są to gleby bielcowe i rdzawo bielcowe, które w sumie zajmują ok. 54 % powierzchni obszaru. Pozostałe to gleby glejowe, torfowo glejowe, brunatne bielcowane i inne.

Lasy Janowskie charakteryzuje niezwykła różnorodność siedlisk leśnych. Największą powierzchnię zajmują siedliska boru mieszanego wilgotnego i boru świeżego. Duży udział ma las mieszany wilgotny i bór mieszany świeży. W obszarze głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna. Zróżnicowana jest na tym terenie szata roślinna obejmująca 202 zespoły roślinne w tym 33 leśne. Największą różnorodnością charakteryzują się zbiorowiska wodno-torfowiskowe i wodne - w sumie blisko 100 zespołów. W wyniku badań florystycznych zinwentaryzowano ponad 800 roślin naczyniowych, wśród nich około pięćdziesięciu roślin objętych ochroną prawną. W obszarze występuje sasanka otwarta, największe w kraju nagromadzenie fiołka bagiennego - według Polskiej Czerwonej Księgi

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

gatunek krytycznie zagrożony (kategoria zagrożenia CR), ponadto rosiczka okrągłolistna, rosiczka pośrednia, goryczka wąskolistna, widłak jałowcowaty, widłak goździsty, czosnek siatkowaty, lilia złotogłów.

Podczas inwentaryzacji w 2010 roku stwierdzono tu 29 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, w tym 10 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Obszar jest ostoją ptasią o randze europejskiej IBA ze względu na występowanie kluczowych gatunków: głuszca, bączka, bociana czarnego, lelka kozodoja. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bielik, bocian czarny, głuszek, lelek kozodój. W ostoi obserwuje się ciągły spadek populacji głuszca, mimo podejmowanych prób ochrony tego gatunku ptaka. Działania skupiają się m.in. na redukcji drapieżników, wymianie ogrodzonych metalową siatką upraw leśnych, wysypywaniu gastrolitów, montażu szlabanów, a także usuwaniu czeremchy amerykańskiej. Ze względu na zaniechanie uprawy w części łąk, zaznacza się niewielki spadek liczebności orlika krzykliwego, choć trudno mówić jeszcze o stałym trendzie. Z kolei liczebność bielika wzrosła, co zgodne jest z ogólnopolskim trendem wzrostu liczebności tego gatunku. Z grupy gatunków wodno-błotnych widoczny jest wzrost liczebności gęgawy oraz brak gniazdowania kropiatki. Pojawiły się też jako lęgowe, nowe gatunki ptaków: łąbądź krzykliwy oraz włośchatka i puszczyk uralski. Od kilku lat brak doniesień na terenie ostoi o cietrzewiu, który wyginał na terenie Lasów Janowskich. Część obszaru ostoi stanowi żerowisko dla gadożera - w przeszłości również lęgowego na terenie ostoi.

Ważne dla Europy gatunki z załącznika II do dyrektywy 92/43/EWG w sprawie ochrony dzikiej fauny i flory:

Trzciniak zwyczajny – ptak,
Rokitniczka – ptak,
Trzcinniczek zwyczajny – ptak,
Włośchatka zwyczajna – ptak,
Zimorodek zwyczajny – ptak,
Cyraneczka zwyczajna – ptak,
Krzyżówka – ptak,
Cyranka zwyczajna – ptak,
Gęgawa – ptak,
Świergotek polny – ptak,
Orlik krzykliwy – ptak,
Głowienka zwyczajna – ptak,
Czernica – ptak,
Jarząbek zwyczajny – ptak,
Bąk zwyczajny – ptak,
Puchacz zwyczajny – ptak,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Dziwonia zwyczajna – ptak,
Sieweczka rzeczna – ptak,
Bocian biały – ptak,
Gadożer zwyczajny – ptak,
Błotniak stawowy – ptak,
Błotniak łąkowy – ptak,
Derkacz zwyczajny – ptak,
Łabędź krzykliwy – ptak,
Łabędź niemy – ptak,
Dzięcioł średni – ptak,
Dzięcioł czarny – ptak,
Ortolan – ptak,
Muchołówka białoszyja – ptak,
Muchołówka mała – ptak,
Łyska zwyczajna – ptak,
Bekas kszysk – ptak,
Kokoszka zwyczajna – ptak,
Sóweczka zwyczajna – ptak,
Żuraw zwyczajny – ptak,
Bielik – ptak,
Bączek zwyczajny – ptak,
Gąsiorek – ptak,
Strumieniówka – ptak,
Brzęczka – ptak,
Lerka, skowronek borowy – ptak,
Kania czarna – ptak,
Rybołów – ptak,
Trzmiełojad zwyczajny – ptak,
Dzięcioł zielonosiwy – ptak,
Perkoz dwuczuby – ptak,
Perkoz rdzawoszyi – ptak,
Zielonka – ptak,
Kropiatka – ptak,
Wodnik zwyczajny – ptak,
Remiz zwyczajny – ptak,
Puszczyk uralski – ptak,
Jarzębatka – ptak,
Perkozek zwyczajny – ptak,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Samotnik – ptak,
Dudek – ptak,
Czajka zwyczajna – ptak.

Kody zagrożeń dla obszaru Lasów Janowskich

D05 - usprawniony dostęp do obszaru,
I01 - obce gatunki inwazyjne,
G01.02 - turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych,
K03.04 - drapieżnictwo,
B01.01 - zalesianie terenów otwartych (drzewa rodzime),
J01.01 - wypalanie,
B07 - inne rodzaje praktyk leśnych,
J03.01 - zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska,
F03.02 - pozyskiwanie / usuwanie zwierząt (lądowych),
J03.02.03 - zmniejszenie wymiany materiału genetycznego,
B02 - gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji,
G05.11 - śmierć lub uraz w wyniku kolizji,
B02.02 - wycinka lasu,
F01 - akwakultura morska i słodkowodna,
J03.01 - zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska,
D01.02 - drogi, autostrady,
G01.03 - pojazdy zmotoryzowane,
D02.01.01 - napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne,
J02 - spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych,
A03.03 - zaniechanie / brak koszenia,
J02.01 - zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie,
A04.03 - zarzucenie pasterstwa, brak wypasu,
B02.04 - usuwanie martwych i umierających drzew,
F03.01 - polowanie,
K02 - ewolucja biocenotyczna, sukcesja,
J03.02.01 - zmniejszenie migracji / bariery dla migracji,
D01.01 - ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe.

Uroczyska Lasów Janowskich to obszar oznaczany kodem PLH060031. Obszar zajmuje zachodnią i centralną część Równiny Biłgorajskiej. Położony jest pomiędzy dolinami Wisły i Sanu na zachodzie, doliną Bukowej na południu i krawędzią Wyżyny Lubelskiej i Rostocza na północy, wschodnia granica sięga po Frampol. Podłoże stanowią

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

głównie piaski, miejscami silnie zwydmione, rzadko gliny polodowcowe. Zagłębienia bezodpływowe zajęte są w dużej mierze przez torfowiska lub przekształcone w ekstensywnie użytkowane stawy hodowlane (ponad 150 stawów). Teren odwadniany jest przez szereg cieków, z których wiele ma tu obszary źródliskowe. Podstawową formą użytkowania terenu jest gospodarka leśna.

Podstawowym celem ochrony w obszarze jest wilk - priorytetowy gatunek z Dyrektywy Siedliskowej. Jego populacja w obszarze stanowi istotną część lokalnej populacji Kotliny Sandomierskiej i Rostocza. Składa się na nią 3 watahy liczące w sumie 16-18 osobników. Lasy Janowskie to zwarty obszar leśny o dużym stopniu naturalności i małej gęstości zaludnienia, z fragmentami starych drzewostanów o charakterze puszczańskim. Głównymi walorami siedliskowymi są tu bory bagienne i torfowiska oraz bory jodłowe. Na uwagę zasługują łągi olszowe wzdłuż licznych cieków, murawy napiaskowe i wrzosowiska zlokalizowane w zachodniej części obszaru (przede wszystkim na obszarze poligonów wojskowych) oraz śródleśne łąki. Ważnym składnikiem w krajobrazie są ekstensywnie użytkowane stawy hodowlane - miejsce liczego występowania kumaka nizinnego oraz wykształcania się efemerycznych atlantyckich zbiorowisk terofitów. W obszarze zidentyfikowanych zostało 22 rodzaje siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, zajmujące w sumie 12% powierzchni obszaru. Jest to również ważna ostoja flory i fauny. Stwierdzono tu występowanie 18 gatunków zwierząt i 2 gatunki roślin z Załącznika II DS. Poza tym w obszarze występuje znaczne nagromadzenie innych rzadkich i chronionych w Polsce taksonów, w tym największej w kraju (prawdopodobnie również w Europie) populacji fiołka bagiennego.

Ważne dla Europy gatunki z załącznika II do dyrektywy 92/43/EWG w sprawie ochrony dzikiej fauny i flory:

Mopek zachodni – ssak,
Kumak dalekowschodni – płaz,
Bóbr europejski – ssak,
Szczak szafaraniec – owad,
Głowacz białopłetwy – ryba,
Haczykowiec błyszczący – roślina,
Minóg strumieniowy – ryba,
Zalotka większa – owad,
Wydra europejska – ssak,
Czerwończyk nieparek – owad,
Piskorz – ryba,
Nocek Bechsteina – ssak
Nocek duży – ssak
Trzepla zielona – owad,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Modraszek nausitous – owad,

Modraszek telejus – owad,

Różanka europejska – ryba,

Traszka grzebieniasta – płaz.

Kody zagrożeń dla obszaru Uroczysk Lasów Janowskich

H – zanieczyszczenia wewnętrzne,

F03.01 – polowanie,

B01 - zalesianie terenów otwartych,

F03.02.03 - chwytanie, trucie, kłusownictwo,

F01 - akwakultura morska i słodkowodna

A04.03 - zarzucenie pasterstwa, brak wypasu,

J02.01 - zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie,

E01 - tereny zurbanizowane, tereny zamieszkane,

B02.04 - usuwanie martwych i umierających drzew,

E03.01 - pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych,

H – zanieczyszczenia zewnętrzne,

A01 – uprawa (zewnętrzne),

F02.03 – wędkarstwo,

A08 - nawożenie /nawozy sztuczne/ (zewnętrzne),

A08 - nawożenie /nawozy sztuczne/ (wewnętrzne),

E01 - tereny zurbanizowane, tereny zamieszkane,

C01.01 - Wydobywanie piasku i żwiru

G02 - infrastruktura sportowa i rekreacyjna,

C01.03 - wydobywanie torfu,

B – leśnictwo,

A07 - stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych,

E03 - odpady, ścieki,

A01 – uprawa (wewnętrzne),

J02.01 - zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie.

Park Krajobrazowy Lasy Janowskie

Północno zachodnia część obszaru gminy znajduje się w Parku Krajobrazowym „Lasy Janowskie” bądź jego otulinie. Park został utworzony uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Tarnobrzegu Nr II/12/83 z dnia 03.10.1984 r., zmienioną w 2004 r. rozporządzeniem Wojewody Podkarpackiego w granicach województwa podkarpackiego i rozporządzeniem Wojewody Lubelskiego na terenie województwa lubelskiego. Na terenie województwa podkarpackiego obowiązuje obecnie Uchwała Nr XLVIII/994/14 Sejmiku

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Województwa Podkarpackiego z dnia 23 czerwca 2014 r. w sprawie Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie”.

Na terenie województwa podkarpackiego zajmuje on powierzchnię 9 437 ha i obejmuje gminy: Pysznica, Zaklików i Radomyśl nad Sanem. Strefa otuliny na terenie województwa podkarpackiego zajmuje pow. 37 312 ha, obejmuje gminy: Zaklików, Radomyśl, Pysznica, Jarocin, Ulanów, Nisko, Harasiuki.

Wśród dużej różnorodności flory spotkać można tutaj rośliny niezwykle interesujące, a niekiedy osobliwe. W naturalnie zachowanych miejscach występuje: rosiczka pośrednia, pióropusznik strusi, długosz królewski, mącznica lekarska, żarnowiec miotłasty, widłak torfowy, bagno zwyczajne, wydmuchrzyca piaszkowa. Różnorodność szaty roślinnej, sprzyja występowaniu dużej liczby gatunków zwierząt.

W parku krajobrazowym na obszarze gminy Pysznica znajdują się dwa rezerваты.

Rezerwat „Jastkowice” utworzony został w roku 1959. Jego aktualna powierzchnia to 45,65 ha. Jest to najstarszy tego typu obszar w Lasach Janowskich. Utworzono go, aby chronić fragment wielogatunkowego lasu, przypominającego prastarą Puszcę Solską. W skład drzewostanów wchodzi: buk pospolity, dąb szypułkowy, grab zwyczajny, jawor, jodła pospolita, klon, lipa drobnolistna, osika, sosna pospolita, świerk pospolity i wiąz górski. Można zobaczyć wspaniałe okazy drzew: dębów, lip, jodeł i buków, liczące ponad 200 lat i mierzące do 30 m wysokości oraz obce gatunki - brzozy gruczołowate i daglezie.

W runie występuje ok. 250 gatunków roślin. Na szczególną uwagę zasługują rośliny górskie: narecznica samcza, groszek wschodniokarpacki, żywiec gryczolowaty, szalwia lepka oraz chronione: orlik pospolity, bluszcz pospolity, marzanna wonna, lilia złotogłów i wawrzynek wilczełyko. Gatunki z rodziny storczykowatych to: gnieźnik leśny, podkolan biały i zielonawy.

Liczna jest także fauna rezerwatu, z której należy wymienić: sarnę, dziką, lisę, tchórza, zającą szarą, jeża, kretę, kunę leśną, łasicę, wiewiórkę oraz nietoperze – gacka wielkoucha i nocka kosmatego. Z awifauny dostrzeżono m.in. drożdza kosa i śpiewaka, dzięcioły – czarnego, pstrego dużego, średniego i małego oraz sówę pójdzkę. Z gadów żyją tutaj: jaszczurka zielona i zwinka, padalec i żmija zygzakowata.

Rezerwat „Imielty Ług” utworzony został w roku 1988, obecnie powierzchnia jego wynosi 804,81 ha. Położony jest na styku województwa podkarpackiego i lubelskiego. Rezerwat ten to obszar o wybitnych walorach krajobrazowych i przyrodniczych. Ochroną objęto w nim zarastające jeziora, stawy, torfowiska wysokie, torfowiska przejściowe oraz otaczający je bór bagienny.

Na terenie rezerwatu wyróżniono 45 zbiorowisk roślinnych. W ich skład wchodzi: 139 gatunków grzybów wielkoowocnikowych, 71 gatunków porostów, 82 gatunki mszaków

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

oraz około 500 gatunków roślin, z których aż 27 jest objętych ochroną gatunkową. Do najciekawszych należą: mącznica lekarska, wawrzynek wilczełyko, goździk piaskowy i salwinia pływająca. Spotkamy tu także relikty okresu lodowcowego, takie jak bagnica torfowa, wierzba borówkolistna, wierzba lapońska oraz turzyce: bagienna i strunowa. Można tu zobaczyć m.in. trzy gatunki rosiczek, długosza królewskiego, grążela żółtego, grzybenia białego, widłaczka torfowego i wronia widlastego.

Bogata jest także fauna, żyje tu 95 gatunków ptaków. Gniazda zakładają m.in. głuźce, cietrzewie, bociany czarne, żurawie, kaczki krzyżówki, jastrzębie, orły bieliki i rybołowy. Najłatwiej zobaczyć można mewy śmieszki, które żyją na tym obszarze w wielkich skupiskach. Z ssaków w obrębie rezerwatu lub jego najbliższej okolicy pojawia się wilk, lis, borsuk, kuna, piżmak, jeleń, sarna oraz łось, żeruje także wydra.

W stawach żyją karasie, liny, okonie, piskorze, cierniki i różanki. Z płazów zaobserwowano: traszki, grzebiuszki ziemne, liczne gatunki żab, ropuch, rzekotki drzewne i kumaka nizinnego. Z kolei najczęstsze gady to: jaszczurki - zwinka i żyworodna, padalec, zaskroniec i żmija zygzakowata.

Położenie obszarów Natura 2000 oraz Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie” na terenie gminy Pysznica przedstawiono na załączniku mapowym do niniejszego opracowania.

V.9.3. Pomniki przyrody i zieleń parkowa.

Według Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody, prowadzonego przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Warszawie, na terenie gminy Pysznica nie ma pomników przyrody.

V.9.4. Działania podejmowane przez Gminę dotyczące zasobów przyrody

Gmina prowadzi aktywną politykę w zakresie ochrony i powiększania zasobów przyrody. Wydawane są książki, broszury ukazujące piękno przyrody ziemi pysznickiej. Prowadzone są akcje edukacyjne w szkołach na temat piękna otaczającej nas przyrody oraz konieczności jej ochrony. Wykonywane są corocznie prace mające na celu utrzymanie w dobrym stanie obszarów zieleni i innych obszarów, które są własnością gminy. Zachęca się właścicieli gruntów rolnych słabych klas bonitacyjnych lub leżących odłogiem do ich zalesienia.

V.10 Zagrożenia poważnymi awariami

Zgodnie z zapisami art. 3 pkt 23 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r., poz. 1219) poprzez pojęcie poważnej awarii rozumie się zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w której występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. Według informacji Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie, na terenie gminy Pysznica, żaden z zakładów nie został zakwalifikowany jako zakład stwarzający zagrożenia wystąpienia poważnych awarii. W związku z tym żaden z zakładów w gminie nie jest zobowiązany do opracowania programu operacyjno-ratunkowego.

Podstawowe zagrożenia dla mieszkańców, jak i środowiska gminy wiążą się z transportem drogowym i kolejowym substancji niebezpiecznych.

Władze gminne nie posiadają w praktyce możliwości wpływania na zagrożenia związane z transportem substancji niebezpiecznych przez teren gminy zarówno w odniesieniu do transportu kolejowego jak i samochodowego.

Charakter gminy Pysznica rolniczo - przemysłowy powoduje, że wykorzystywane są środki chemiczne podczas zabiegów agrochemicznych w uprawach. Niewłaściwe gospodarowanie chemikaliami może spowodować trudne do usunięcia skutki działalności człowieka na środowisko.

Inną formą zagrożeń dla środowiska przyrodniczego i żyjących tu mieszkańców są katastrofy naturalne. Największe ryzyko związane jest z wystąpieniem powodzi lub pożarów. Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że najczęstszymi przyczynami powstawania pożarów, obok przyczyn naturalnych, jest wypalanie traw oraz nieumyślne i celowe podpalenia.

V.10.1. Działania podejmowane przez Gminę dotyczące zagrożenie poważnymi awariami

Gmina nie ma szczególnych zadań i obowiązków w zakresie zagrożeń wystąpienia poważnych awarii. Dofinansowano zakupy sprzętu pożarniczego, który może być wykorzystany podczas pożarów, powodzi lub innych sytuacji kryzysowych zagrażających życiu i zdrowiu ludzi oraz ich mieniu. Prowadzone są akcje edukacyjne wśród mieszkańców gminy na temat odpowiedniego stosowania środków ochrony roślin oraz postępowania w przypadku wystąpienia klęsk żywiołowych lub innych zdarzeń, które mogą zagrozić życiu i mieniu ludności.

*Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028***VI Ocena realizacji celów poprzedniego programu**

Dokonano oceny efektów realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024, na podstawie niektórych wskaźników realizacji programu zawartych w wyżej wymienionym dokumencie.

Tabela nr 23. Mierniki i wartości stopnia realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica.

Obszar interwencji	Wskaźnik	Jednostka miary	Stan na rok 2017	Stan na rok 2020
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Jakość powietrza - klasa (wg kryterium ochrona zdrowia)	Klasa	C	C
	Liczba obiektów wykorzystujących energię odnawialną	szt.	b.d.	b.d.
	Długość dróg przebudowanych	km/rok	6,3	7,1
	Długość istniejących chodników i ścieżek rowerowych	km	20	23
Zagrożenia hałasem	Długość dróg, przy których przekroczono normy hałasu	km	0	0
Pola elektro-magnetyczne	Stwierdzone przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych	szt.	0	0
Gospodarka wodami	Powierzchnia obszarów zagrożenia powodzią.	%	25	25
	Jakość wód JCWP San od Rudni do ujścia (potencjał ekologiczny/ stan chemiczny)	stan chemiczny/potencjał ekologiczny	dobry/umiarkowany	poniżej dobrego/zły
	Jakość wód JCWP Bukowa od Rakowej do ujścia (potencjał ekologiczny/ stan chemiczny)	stan chemiczny/potencjał ekologiczny	---/dobry	b.d.
	Jakość wód JCWPd 119	stan ilościowy/chemiczny	dobry/dobry	dobry/dobry
Gospodarka wodno-ściekowa	Wielkość poboru wody z komunalnych ujęć	tys. m ³ /rok	402	403,5
	Wielkość zużycia wody przez statystycznego mieszkańca.	m ³ /rok	37,2	36,3*
	Długość sieci wodociągowej.	km	136,8	146,7
	Ilość odprowadzanych ścieków	tys. m ³ /rok	170,3	218,3
	Długość sieci kanalizacyjnej.	km	77,2	100,85
Zasoby geologiczne	Liczba działających kopalni w gminie	szt.	3	4

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Gleby	Powierzchnia gruntów rolnych zdegradowanych (składowisko odpadów)	ha	1,2	0
	Powierzchnia gleb bardzo kwaśnych	%	69	69
Gospodarka odpadami	Liczba istniejących/zlikwidowanych dzikich wysypisk odpadów	szt./szt.	0/0	0/0
	Masa odpadów komunalnych zmieszanych zebranych/odebranych z terenu gminy	Mg	1002	1338
	Masa odpadów komunalnych zebranych/odebranych selektywnie z terenu gminy	Mg	557	1046
Zasoby przyrodnicze	Wskaźnik lesistości	%	59,4	59,4
	Powierzchnia terenów objętych ochroną prawną.	% powierzchni gminy	80	80
	Liczba obiektów przyrody ożywionej i nieożywionej objętych ochroną prawną.	szt.	0	0
	Liczba ścieżek edukacyjno-przyrodniczych	szt.	0	0
Zagrożenia poważnymi awariami	Liczba jednostek OSP wyposażonych w sprzęt ratownictwa ekologicznego oraz sprzęt umożliwiający interwencje podczas powodzi	szt.	0	4
	Długość wykonserwowanych urządzeń melioracyjnych	km/rok	5,7	1,7
Wskaźniki społeczne.				
1.	Liczba interwencji zgłaszanych przez mieszkańców.	szt.	0	0
2	Liczba interwencji, które okazały się zasadne.	szt.	0	0
3	Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjno-informacyjnych, szkoleń itp. dotyczących zrównoważonego rozwoju oraz ochrony środowiska.	szt.	1	6
4	Liczba miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniających problemy ochrony środowiska.	% pow. gminy	1,4	0,15
Wskaźniki ekonomiczne				
1	Nakłady na inwestycje związane z ochroną środowiska gminy	tys. zł	1 481	4 316

Źródła danych: GUS*, URE, Urząd Gminy.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

VII Analiza SWOT

Nazwa SWOT jest skrótem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu). Badania środowiska metodą SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron poszczególnych elementów środowiska oraz badania szans i zagrożeń jakie stwarza dla nich otoczenie. Analiza SWOT oparta jest na schemacie klasyfikacji dzielącym wszystkie czynniki mające wpływ na bieżącą i przyszłą pozycję elementów środowiska.

W poniższej tabeli przedstawiono analizę SWOT wyznaczonych obszarów interwencji, prezentującą mocne i słabe strony gminy Pysznica, a także szanse i zagrożenia wynikające z realizacji programu ochrony środowiska.

Tabela nr 24. Analiza SWOT – ochrona środowiska w gminie Pysznica.

Obszar interwencji – Ochrona klimatu i jakości powietrza	
Mocne strony	Słabe strony
Stosunkowo duży udział terenów zielonych i lasów w ogólnej powierzchni gminy	Lokalizacja gminy na terenie strefy o przekroczonych kryteriach normy pyłu PM10, pyłu PM2,5 oraz benzo(a)pirenu
Korzystne warunki naturalne do produkcji i wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych	Słabe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii
Zmniejszanie się obszarów z przekroczeniami norm zanieczyszczeń pyłów PM10 i PM 2,5 oraz benzo(a)pirenu w strefie jak i zmierzonych wartości tych stężeń	Niska świadomość ekologiczna społeczeństwa w zakresie ochrony powietrza i klimatu
Działania edukacyjne podejmowane przez samorządy lokalne dotyczące szkodliwości zanieczyszczeń	Stosowanie niskiej jakości paliw do ogrzewania mieszkań
Opracowany plan gospodarki niskoemisyjnej	Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę gazową
Coraz więcej instalacji wykorzystujących energię odnawialną	Emisja liniowa pochodząca ze środków transportu spowodowana rosnącą liczbą pojazdów
Szanse (czynniki zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
Bliiskość ośrodka miejskiego ułatwiająca organizację transportu zbiorowego mieszkańców	Duże zakłady przemysłowe znajdujące się w sąsiedztwie gminy
Możliwość pozyskania środków finansowych na cele związane z ochroną klimatu i poprawą jakości powietrza	Brak stabilnych regulacji prawnych i mechanizmów wsparcia w zakresie inwestowania w rozwój odnawialnych źródeł energii
Stosunkowo dobrze rozwinięta sieć gazowa na terenie gminy	Konflikty społeczne, przyrodnicze, przestrzenne przy realizacji przedsięwzięć OZE
Obszar interwencji – Zagrożenia hałasem	
Mocne strony	Słabe strony
Stosunkowo dobra jakość dróg	Intensywny ruch drogowy na drodze, wojewódzkiej i drogach powiatowych
Gęsta sieć drogowa w gminie	Obszary narażone na przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu
Realizacja drogi ekspresowej S 74, która może upłynnić ruch w terenach zurbanizowanych	Zły stan techniczny pojazdów

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Szanse (czynniki zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
Bliskość ośrodka miejskiego ułatwiająca organizację transportu zbiorowego mieszkańców	Możliwe zwiększenie natężenia ruchu samochodowego i kolejowego.
Realizacja drogi ekspresowej S 74, która może upłynnić ruch w terenach zurbanizowanych	
Sukcesywna poprawa stanu technicznego nawierzchni, w tym stosowanie „cichych nawierzchni”, barier dźwiękochłonnych	
Obszar interwencji – Pola elektromagnetyczne	
Mocne strony	Słabe strony
Niewielka liczba emitorów fal elektromagnetycznych	Możliwość budowy nowych masztów antenowych
Brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku	Mała świadomość społeczna na temat oddziaływania pól elektromagnetycznych oraz skutków zdrowotnych, które ze sobą noszą
Szanse (czynniki zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
Wprowadzenie w planach zagospodarowania przestrzennego ograniczeń w lokalizacji, jak i użytkowaniu terenów położonych w zasięgu ewentualnego ponadnormatywnego promieniowania elektromagnetycznego	Nie do końca rozeznaną wpływ pól elektromagnetycznych na zdrowie człowieka i środowisko
	Wzrost zapotrzebowania na internet, smartfony (sprzęt emitujący promieniowanie elektromagnetyczne)
Obszar interwencji – Gospodarka wodami	
Mocne strony	Słabe strony
Duży zasób wód powierzchniowych	Słabe zagospodarowanie terenów przyległych do wód płynących
Stosunkowo dobra jakość wód powierzchniowych i podziemnych	Zły stan urządzeń melioracji oraz brak znaczącej infrastruktury przeciwpowodziowej
Ekstensywne rolnictwo, słabo oddziałujące na wody powierzchniowe i podziemne	Brak wyznaczonych obszarów szczególnego zagrożenia powodzią dla mniejszych rzek
Systematyczny spadek poboru wody	Zbyt mały obszar gminy objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego uwzględniającymi tereny zagrożone powodzią
Obszary chronione wałami przeciwpowodziowymi	Zbyt mała retencja wodna na obszarze gminy
	Brak konserwacji rzek i rowów melioracyjnych
Szanse (czynniki zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
Możliwość wykorzystania zewnętrznych źródeł finansowania	Postępujące zmiany klimatu, które mogą wpływać na zwiększenie częstotliwości występowania zjawisk ekstremalnych; powodzi, suszy
Zwiększenie retencji wodnej	Brak odpowiednich środków finansowych na realizację przedsięwzięć związanych z gospodarką wodną.
Edukacja mieszkańców w zakresie konieczności ochrony wód	
Obszar interwencji – Gospodarka wodno-ściekowa	
Mocne strony	Słabe strony
Oczyszczalnia ścieków w gminie	Nie wszystkie gospodarstwa w gminie podpięte do sieci kanalizacyjnej
Woda dobrej jakości dostarczana mieszkańcom	Konieczność modernizacji stacji ujęcia wód oraz odcinków wodociągów
Sukcesywny rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	Konieczność modernizacji i rozbudowy oczyszczalni ścieków oraz sieci kanalizacyjnej

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Niski stopień wykorzystania dostępnych zasobów wodnych o stosunkowo dobrej jakości	Dysproporcje pomiędzy stopniem zwodociągowania a skanalizowania
	Niezadawalający stan wód powierzchniowych spowodowanych głównie emisją ścieków komunalnych
Szanse (czynniki zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
Realizacja zapisów zawartych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych	Obniżający się poziom wód gruntowych, spowodowany zmianami klimatycznymi
Wzrost świadomości wśród mieszkańców gminy dotyczący prawidłowej gospodarki wodnej	Niekontrolowany zrzut ścieków w terenach o niskim współczynniku skanalizowania
Podejmowanie działań zawartych w dokumentach planistycznych np.: aktualizacji programu wodno-środowiskowego kraju, aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy	
Obszar interwencji – Zasoby geologiczne	
Mocne strony	Słabe strony
Występowanie bogatych złóż: piasków, żwirów oraz surowców ilastych umożliwiające ich przemysłowe wykorzystanie	Słabo rozpoznane potencjalne złoża kopalin
	Znajdują się kopalnie, których lokalizacja i działalność wpływa na kształtowanie krajobrazu
	Pobieranie niewielkich ilości kopalin przez mieszkańców, dla potrzeb własnych, w sposób niezorganizowany
	Degradacja środowiska naturalnego
Szanse (czynniki zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
Możliwe zwiększone zapotrzebowanie na kopaliny związane z budową dróg	Ograniczona dostępność terenów złożowych dla celów eksploatacyjnych kopalin w związku z zabudową takich terenów lub występowaniem zróżnicowanych form ochrony przyrody
Obszar interwencji – Gleby	
Mocne strony	Słabe strony
Znaczny udział gruntów rolnych w ogólnej powierzchni gminy	Przewaga gleb niskich klas bonitacyjnych
Ekstensywne rolnictwo, słabo oddziałujące na glebę	Przewaga gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych
	Duża powierzchnia gleb odłogowanych i ugorowanych
Szanse (czynniki zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
Rozwój turystyki i agroturystyki	Oddziaływanie dużych zakładów przemysłowych (zapylenie itp.)
Wapnowanie gleb zakwaszonych	Zmiany klimatyczne i zjawiska pogodowe powodujące szkody w rolnictwie
Wspieranie przedsięwzięć dotyczących terenów zdegradowanych lub zdewastowanych	Intensyfikacja produkcji rolniczej i wprowadzenie upraw monokulturowych na znacznych arealach pól
Obszar interwencji – Gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów	
Mocne strony	Słabe strony
Prawidłowo przyjęte w dokumentach gminnych i stosowane zasady gospodarowania odpadami komunalnymi	Względnie wysokie koszty gospodarowania odpadami komunalnymi w porównaniu do średnich zarobków mieszkańców
Kierowanie zmieszanych odpadów komunalnych do instalacji przetwarzania odpadów wskazanych w Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami	Znacząco mniejsza liczba osób faktycznie zamieszkujących gminę w stosunku do liczby zameldowanych, co zawyża wyliczone masy wytworzonych odpadów komunalnych w porównaniu do powstających w rzeczywistości

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych działający w gminie	
Wzorcowo zorganizowany, realizowany od roku 2005 system selektywnej zbiórki odpadów komunalnych	
Spełnianie przez gminę wymogów dotyczących poziomów recyklingu, przeznaczenia do ponownego użycia oraz poziomów odpadów ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów	
Szanse (czynniki zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
Rozbudowa istniejącej sieci instalacji przetwarzania odpadów komunalnych	Możliwość porzucania odpadów przez podmioty działające w sąsiednich gminach i mieszkańców tych gmin (tworzenie „dzikich wysypisk przez podmioty zewnętrzne)
Łatwość znalezienia uprawnionych podmiotów przetwarzających zgodnie z prawem wytworzone odpady przemysłowe	Prawdopodobne trudności w spełnieniu wymogów przeznaczenia odpadów komunalnych do ponownego przetworzenia lub recyklingu, szczególnie wobec znaczącego (o 10 punktów procentowych rocznie) wzrostu poziomu tego rodzaju przetwarzania w latach 2022 – 2025
Obszar interwencji – Zasoby przyrody	
Mocne strony	Słabe strony
Duża różnorodność biologiczna	Duży udział lasów stanowiących monokulturę sosnową
Dobrze zachowany stan siedlisk flory i fauny	Brak spójności w przestrzeni przyrodniczej poprzez wskazanie w dokumentach planistycznych obszarów przewidzianych do zalesień
Duża część gminy objęta systemem obszarów chronionych	Niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację zadań z zakresu ochrony przyrody
Wysoki procent lesistości gminy	Brak zatwierdzonych planów ochrony i planów zadań ochronnych dla części obszarów Natura 2000
Ekstensywne rolnictwo	Niewystarczająca świadomość ekologiczna społeczeństwa
	Zanikanie tradycyjnego użytkowania łąk i pastwisk oraz osuszenie terenu spowodowane obniżeniem poziomu wód gruntowych
	Zarastanie łąk
Szanse (czynniki zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
Dostępność środków finansowych na działania związane z ochroną przyrody	Brak spójności w przestrzeni przyrodniczej sąsiednich gmin poprzez wskazanie w dokumentach planistycznych obszarów przewidzianych do zalesień
Duży potencjał dla rozwoju rolnictwa ekologicznego i działalności związanej z czynną ochroną środowiska	Fragmentacja przestrzeni i siedlisk przyrodniczych oraz ograniczenie drożności i funkcjonowania korytarzy ekologicznych
Rozwój techniki związanej z ochroną przeciwpożarową lasów	Postępująca zmiana klimatu powodująca ekspansję gatunków inwazyjnych oraz szkodników w lasach
	Zagrożenia pożarowe oraz zagrożenie życia biologicznego w rzekach i zbiornikach wodnych wywołanych przez susze.
	Rosnąca presja turystyczno – rekreacyjna na obszarach chronionych i lasach

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Obszar interwencji – Zagrożenia poważnymi awariami	
Mocne strony	Słabe strony
Na terenie gminy żaden z zakładów nie został zakwalifikowany jako zakład stwarzający zagrożenie wystąpienia poważnych awarii	Brak obwodnic miejscowości, wyprowadzających transport substancji niebezpiecznych poza teren zurbanizowany
Rozwój infrastruktury drogowej i kolejowej	Brak możliwości prawnych gminy wpływania na transport materiałów niebezpiecznych przez swój teren
Szkolenia i ćwiczenia z przeciwdziałania powstawaniu i usuwania skutków awarii	Niezadawalający stan dróg na terenie gminy
Istniejący na terenie gminy system ratownictwa oraz system interwencji na wypadek wystąpienia klęsk żywiołowych lub innych zagrożeń	
Szanse (czynniki zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
Budowa drogi ekspresowej S 74 odciążających ruch drogowy w terenach zurbanizowanych w gminie	Zwiększenie ruchu towarowego na istniejących drogach i linii kolejowej, co związane jest ze zwiększeniem ilości materiałów niebezpiecznych przewożonych tymi drogami i liniami
Doposażanie i szkolenie jednostek ratowniczych	Oddziaływanie dużych zakładów przemysłowych
	Skażenia i zanieczyszczenia przenoszone na duże odległości, których źródłem są poważne awarie (poza terenem gminy)

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

VIII Problemy i zagrożenia środowiska w gminie

Ustalając problemy i zagrożenia środowiska przeprowadzono analizę aktualnego stanu środowiska w gminie. Pozwoliło to zdiagnozować główne problemy i zagrożenia środowiska, które przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela nr 25. Problemy i zagrożenia środowiska na terenie gminy Pysznica

Obszar interwencji	Problem/zagrożenia	Spodziewany efekt realizacji POŚ
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Przekroczenie wartości (sezonowe) pyłów PM _{2,5} , PM ₁₀ benzo(a)piernu i poziomów celu długoterminowego, ustalonego dla ozonu.	Osiągnięcie i utrzymanie dobrej jakości powietrza w strefie.
	Wysokie koszty zmiany źródeł ogrzewania oraz poprawy efektywności energetycznej budynków.	Wzrost wykorzystanie OZE i rozwój nowoczesnych proekologicznych technologii oraz zwiększenie ich dostępności dla mieszkańców gminy.
	Ciągły przyrost liczby pojazdów i wzrost natężenia ruchu. Zmiany klimatyczne i ich negatywne skutki dla społeczeństwa.	Wzrost świadomości społecznej na temat zagrożeń powodowanych przez zanieczyszczenie powietrza oraz rozwój elektromobilności.
	Zmiany klimatyczne i ich negatywne skutki społeczno – gospodarcze.	Łagodzenie skutków zmian klimatycznych poprzez sukcesywną redukcję gazów cieplarnianych oraz stosowanie rozwiązań związanych z adaptacją do zmian klimatycznych.
Zagrożenia hałasem	Nadmierna emisja hałasu, szczególnie komunikacyjnego.	Dotrzymywanie dopuszczalnych norm hałasu, szczególnie na terenach zurbanizowanych przy drogach.
Promieniowanie elektromagnetyczne	Pojawiająca się coraz większa liczba źródeł emitowania promieniowania elektromagnetycznego w środowisku.	Dotrzymywanie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.
Gospodarka wodami	Zbyt mała retencja wód płynących w stosunku do potrzeb ludności, rolnictwa i gospodarki.	Zwiększenie retencji na rzekach płynących przez gminę.
	Zagrożenie powodziowe obejmujące części obszaru gminy.	Zmniejszenie ryzyka powodziowego.
	Zwiększająca się częstotliwość i długość występowania zjawiska suszy powodując coraz częstsze problemy z zapewnieniem odpowiedniej ilości wody na potrzeby bytowe.	Zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wód i zapewnienie zaopatrzenia w wodę.
Gospodarka wodno - ściekowa	Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych na terenie gminy.	Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

	Zaspokojenie potrzeb ilościowych i jakościowych na wodę przeznaczoną do celów bytowo-gospodarczych.	Poprawa dostępności do wód dobrej jakości dla mieszkańców gminy.
	Brak systemów zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych we wszystkich miejscowościach w gminie.	Odprowadzanie ścieków do oczyszczalni ścieków i ich oczyszczanie. Zmniejszenie emisji nieoczyszczonych ścieków do wód i do ziemi.
	Zmniejszenie różnic pomiędzy poziomem zwodociągowania i skanalizowania terenów.	Poprawa dostępu do sieci kanalizacyjnych.
	Zaniedbane i niedostosowane do realnych potrzeb systemy odprowadzania wód przy dużych i gwałtownych opadach oraz zwiększenie powierzchni terenów nieprzepuszczalnych.	Zwiększenie skuteczności i wydajności systemów odprowadzania wód opadowych oraz rozwój terenów zieleni dostosowanych do retencjonowania wody na terenach zurbanizowanych.
Zasoby geologiczne	Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin.	Ujęcie w planach zagospodarowania przestrzennego obszarów z rozpoznanymi i udokumentowanymi złożami.
	Nielegalne wydobywanie kopalin.	Racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin.
	Negatywne oddziaływanie na krajobraz i środowisko eksploatacji surowców metodą odkrywkową.	Ograniczanie działań związanych z poszukiwaniem i eksploatacją kopalin. Rekultywacja i przywracanie do użytkowania obszarów poeksploatacyjnych.
Gleby	Brak gospodarstw produkujących żywność metodami ekologicznymi.	Produkcja dobrej żywności metodami ekologicznymi.
	Chemizacja rolnictwa, zakwaszanie gleb, erozja.	Ochrona gleb przed czynnikami naturalnymi i antropogenicznymi.
	Pogorszenie warunków upraw rolniczych spowodowanych przesuszeniem gleb w wyniku długotrwałej suszy.	Zwiększenie udziału użytków zielonych oraz stosowanie gatunków roślin o małej wrażliwości na warunki suszy.
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Zbyt mały udział odpadów selektywnie zbieranych u źródła, co przekłada się na zbyt mały postęp poddawania odpadów procesowi recyklingu.	Zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu odpadów. Zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie.
	Niewłaściwa jakość zbieranych selektywnie odpadów komunalnych. Odpady zbierane selektywnie zawierają wysoki poziom zanieczyszczeń – wymagają doczyszczania w instalacjach.	Zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych odpadów przez odpowiednie systemy selektywnego zbierania, w taki sposób aby mogły one zostać w możliwie jak najbardziej efektywny sposób poddane recyklingowi.
	Powstawanie „dzikich składowisk” odpadów.	Likwidacją powstających składowisk odpadów.
	Niewystarczająca edukacja w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, niska świadomość społeczeństwa na temat	Zwiększenie świadomości społecznej na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

	należytego gospodarowania odpadami komunalnymi.	żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji.
Zasoby przyrody	Dążenie do przeznaczenia obszarów cennych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym na cele budowlane i turystyczne.	Zachowanie obszarów przyrodniczo i krajobrazowo cennych.
	Wzrost poziomu defoliacji drzew.	Poprawa kondycji zdrowotnej drzewostanów.
	Negatywne skutki zmian naturalnych i zmian klimatycznych.	Wzmocnienie odporności ekosystemów przyrodniczych na zagrożenia związane ze zmianą klimatu, zwłaszcza zależnych od wód i lasów, poprzez zwiększenie retencji wodnej.
	Ekspansja obcych gatunków roślin i zwierząt.	Inwentaryzacja miejsc występowania gatunków obcych umożliwi izolację miejsc ich występowania, likwidację siedlisk i ograniczenie ich ekspansji.
	Fragmentaryzacja siedlisk przyrodniczych, zagrożenie ciągłości korytarzy ekologicznych.	Zachowanie przebiegu korytarzy ekologicznych.
Zagrożenia poważnymi awariami	Zagrożenia związane z transportem drogowym i kolejowym substancji niebezpiecznych.	Brak zdarzeń związanych z transportem drogowym i kolejowym substancji niebezpiecznych.
	Zagrożenia związane ze „starzeniem” się sprzętu jednostek ratowniczo – gaśniczych.	Zwiększenie skuteczności działań służb ratowniczych.

IX Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

Ustalając kierunki interwencji i zadania wzięto pod uwagę zapisy zawarte w przepisach Unii Europejskiej, dokumentach krajowych strategiach programach, a w szczególności Program Ochrony Środowiska Województwa Podkarpackiego na lata 2020 – 2023 z perspektywą do 2027 r. oraz Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Stalowowolskiego na lata 2016 – 2019 z uwzględnieniem lata 2020 – 2023. Ponadto planując działania uwzględniono obecny stan środowiska gminy Pysznica oraz zdefiniowane zagrożenia i problemy dla poszczególnych obszarów interwencji. Zaplanowane zadania cechują się efektywnością kosztową.

W Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Stalowowolskiego na lata 2016 – 2019 z uwzględnieniem lata 2020 – 2023 znajdują się następujące wytyczne do sporządzania programów gminnych:

*Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028***a) ochrona przyrody i krajobrazu:**

- wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i wzdłuż dróg oraz utrzymanie istniejącej wzdłuż dróg zieleni,
- zalesienia gruntów porolnych i zdegradowanych gatunkami rodzimymi,
- edukacja rolników w zakresie prawidłowej uprawy gruntów rolnych,
- stworzenie ośrodków rekreacji w naturalnych warunkach z zachowaniem walorów przyrodniczych,
- opracowanie a następnie wdrożenie programu rewitalizacji parków, tworzenie nowych parków,
- restrykcyjne przestrzeganie zakazu wypalania łąk, ściernisk, rowów itp.,
- objęcie ochroną cennych przyrodniczo obiektów i terenów,
- sprawnie funkcjonujące „centra edukacji przyrodniczej” promujące walory ekologiczne gminy,
- sprawnie funkcjonujący system konsultacji społecznych dotyczących problemów środowiska,
- wykonanie inwentaryzacji przyrodniczej,
- wykonanie opracowań ekofizjograficznych,
- podejmowanie działań (uchwały rad gmin) w sprawie obejmowania ochroną: pomników przyrody, użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, stanowisk dokumentacyjnych.

Przypisując strefie obszarów chronionych w każdej gminie wiodącą funkcję ekologiczną ustalić należy dla niej następujące zasady gospodarowania:

- zachowanie wielkości i wartości ekologicznej elementów tworzących system przyrodniczy gminy (lasów, kompleksów łąk, wszelkiego rodzaju zieleni, cieków itp.),
- odtwarzanie i wzbogacanie wartości ekologicznych, które uległy degradacji (denaturalizacja cieków, dolesianie, uzupełnianie istniejących i wprowadzanie nowych zadrzewień wszędzie, gdzie jest to możliwe),
- tereny tworzące system ekologiczny gminy powinny być zwarte przestrzennie i powiązane bez barier z analogicznymi terenami w systemie,
- zastosowanie form architektonicznych i struktury zabudowy umożliwiających swobodny przepływ powietrza i migracji gatunków (wysokość i lokalizacja budynków uwzględniająca kierunki przewietrzania, ażurowe ogrodzenia, przepusty pod drogami),

b) ochrona lasów:

- przygotowanie wykazu powierzchni rolnych, które wypadać będą z produkcji, określenie ich wielkości, klasy bonitacji, etapowanie zalesiania i wielkość środków przeznaczonych do wypłaty w formie renty dla rolników, polityka dolesień powinna dotyczyć zwłaszcza terenów wyznaczonych przy opracowaniu granicy rolno - leśnej,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

- wyznaczone powierzchnie gruntów porolnych przeznaczone do zalesień wykazać w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- włączenie do działań edukacyjnych problematyki gospodarki leśnej i ochrony lasu,
- maksymalne wykorzystanie możliwości uzyskiwania odnowień naturalnych,
- maksymalne ograniczenie zabiegów ochronnych z użyciem substancji toksycznych,
- stosowanie do odnowień i zalesień możliwie szerokiego zakresu rodzimych gatunków drzewiastych i krzewiastych,
- upowszechnienie metody kompleksowo-ogniskowej w ochronie lasu,
- wykorzystanie naturalnych remiz – zwłaszcza po starych osadach śródleśnych,
- prowadzenie przebudowy drzewostanów pod kątem dostosowania do siedlisk,
- maksymalne wykorzystanie do odnowień sadzonek wyprodukowanych z nasion pochodzących z wyłączonych i gospodarczych drzewostanów nasiennych rodzimego pochodzenia,

c) ochrona gleb:

- wspomaganie rozwoju agroturystyki, jako uzupełniającego źródła dochodów dla gospodarstw rolnych,
- wapnowanie gleb,
- atestacja sprzętu służącego do stosowania środków ochrony roślin,
- bieżąca ochrona gruntów rolnych, ochrona roślin, urządzeń melioracyjnych, wiejskich zbiorników wodnych,
- likwidacja „dzikich” składowisk odpadów i rekultywacja zamkniętych składowisk odpadów,
- wspieranie rolnictwa ekologicznego,

d) ochrona zasobów kopalin i powierzchni ziemi:

- racjonalizacja wydobywania kopalin w planach zagospodarowania przestrzennego,

e) poprawa jakość wód i stosunki wodne oraz ochrona wód powierzchniowych i podziemnych:

- modernizacja i budowa systemów melioracyjnych,
- stosowanie zasad ujętych w Kodeksie Dobrych Praktyk Rolniczych mających na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniami,
- działania na rzecz właściwego zagospodarowania terenów przyległych do wód stojących i płynących,
- zapobieganie i przeciwdziałanie naruszaniu równowagi przyrodniczej na rzekach oraz na przywracanie im odpowiedniej klasy czystości,
- rozszerzenie współpracy międzygminnej w zakresie rozwiązywania problemów gospodarki wodno - ściekowej,
- ograniczanie zanieczyszczeń przemysłowych poprzez wzmożone działania kontrolne podejmowane wspólnie ze służbami WIOŚ,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

- podłączanie budynków do istniejących sieci kanalizacyjnych,
- sukcesywna rozbudowa kanalizacji sanitarnej,
- sukcesywna modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody, oczyszczalni oraz wodociągów,
- racjonalna gospodarka studniami głębinowymi, likwidacja nieczynnych ujęć wody,
- utrzymywanie należytego stanu sanitarnego, porządku i czystości w strefie wód podziemnych,
- porządkowanie gospodarki wodami opadowymi i roztopowymi,
- zapobieganie i przeciwdziałanie naruszaniu równowagi przyrodniczej na rzekach oraz przywracanie im odpowiedniej klasy czystości,
- porządkowanie i ewentualna rozbudowa systemów melioracyjnych,
- kontrola istniejących urządzeń kanalizacji i sieci deszczowej,
- wymiana zużytej sieci wodociągowo – kanalizacyjnej,
- budowa oczyszczalni przydomowych na terenach nieobjętych budową sieci kanalizacyjnych,
- wyznaczenie stref ochronnych oraz zasobów ujęć wód,
- promowanie i wspieranie modernizacji sieci wodociągowych celem racjonalizacji wykorzystania zasobów wód podziemnych i eliminacji starych przestarzałych i nieodpowiadających normom sanitarnym instalacji wodociągowych,
- promowanie i wspieranie rekultywacji "starych" składowisk odpadów,
- wdrażanie programów edukacji mieszkańców w zakresie m.in. oszczędzania wody, szkodliwości niewłaściwej gospodarki ściekami dla stanu wód i gleby, prawidłowego wykorzystania ścieków gospodarczych,
- ochrona przeciwpowodziowa gmin,
- eksploatacja ujęć wód podziemnych zgodnie z ich naturalnymi zasobami,

f) ochrona powietrza i zmiany klimatu:

- budowa sieci gazowych na terenach wiejskich i cennych pod względem przyrodniczym,
- zamykanie dróg na mokro,
- likwidacja palenisk opalanych węglem poprzez zamianę na bardziej przyjazne dla środowiska (gazowe lub elektryczne),
- ograniczenie emisji substancji odorotwórczych,
- budowa elektrowni biogazowych, wiatrowych i wodnych,
- ujawnianie i zgłaszanie WIOŚ nowych źródeł zanieczyszczeń powietrza w celu podjęcia czynności kontrolnych i wykonania pomiarów,
- modernizacja i budowa dróg gminnych,
- wsparcie przedsięwzięć mających na celu ograniczenie niskiej emisji (plany miejscowe, ulgi podatkowe),

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

- rozbudowa centralnych systemów zaopatrywania w energię ciepłą,
- wprowadzanie przepisów lokalnych dotyczących sposobu ogrzewania mieszkań,
- wprowadzanie ograniczeń prędkości na drogach o pyłacej nawierzchni,
- sporządzanie planów ograniczenia emisji niskiej dla gmin, w których wystąpiły przekroczenia poziomów dopuszczalnych,
- budowa farm słonecznych w gminach powiatu,
- edukacja społeczności w zakresie szkodliwości emisji z palenisk domowych, w których spalane są odpady,
- planowanie przestrzenne – w tym z tworzeniem jasnej wizji obszarów wymagających zapewnienia właściwego stanu jakości powietrza i zapewnieniem właściwego ich rozdziału od obszarów niewymagających go, np. obszary zabudowy mieszkaniowej oddzielone od przemysłu, obiektów emitujących zapachy, respektowanie naturalnych kierunków przewietrzania w planowaniu zabudowy aglomeracji itp., co w ten sposób wymusi kształtowanie najlepszego stanu jakości powietrza poprzez właściwe zagospodarowanie przestrzenne,
- dbałość o prawidłowość przebiegu procedur w prawie ocen oddziaływania na środowisko na etapie ustalania warunków zabudowy i zagospodarowania terenu,
- wzmocnieniem funkcji kontrolnej i intensyfikacją działań prewencyjnych,
- wymiana informacji o stanie jakości powietrza i jego ochronie oraz promocją zachowań ekologicznych,
- działania organizacyjno-inwestycyjne na rzecz promowania odnawialnych źródeł energii oraz gazyfikacji,
- podjęcie wysiłków na rzecz modernizacji systemów grzewczych w obiektach komunalnych i prywatnych
- edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości spalania odpadów i opakowań,

g) ochrona przed hałasem:

- wprowadzanie zasady unikania lokalizacji terenów mieszkaniowych przy głównych ciągach drogowych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- modernizacja dróg gminnych celem uzyskania lepszych parametrów akustycznych dróg,
- kreowanie warunków wysokiego komfortu akustycznego na terenach o walorach turystyczno – krajobrazowych poprzez akty prawa miejscowego,
- podjęcie działań na rzecz rozwoju systemu transportu zbiorowego i minimalizowania poziomu hałasu spowodowanego przez pojazdy,

h) oddziaływanie pól elektromagnetycznych:

- preferowanie niskokonfliktowych lokalizacji źródeł pól elektromagnetycznych,
- w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zaleca się wskazywać tereny, na których ze względu na ochronę krajobrazu, niedopuszczalna będzie

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

budowa urządzeń radiokomunikacyjnych wymagających wysokich konstrukcji wsporczych, takich jak np. stacje bazowe telefonii komórkowej, nadajniki radiowo-telewizyjne, które mogą mieć wpływ na utratę walorów krajobrazowych terenu,

- ze względu na ochronę krajobrazu należy minimalizować liczbę wysokich konstrukcji antenowych i lokalizować urządzenia nadawcze kilku użytkowników na jednej konstrukcji wsporczej,

i) poważne awarie:

- modernizacja i doposażenie w sprzęt ratownictwa ekologicznego jednostek OSP,
- uwzględnienie zasad bezpieczeństwa transportu substancji niebezpiecznych w projektach organizacji ruchu na drogach gmin,
- utrzymanie we właściwym stanie technicznym dróg, którymi przemieszczają się transporty substancji niebezpiecznych,
- budowa i modernizacja obiektów małej retencji: zbiorników wodnych i innych urządzeń wodnych,

j) gospodarki odpadami:

- rozwijanie działań w zakresie segregacji i recyklingu odpadów,
- rozwijanie działań w celu efektywnego zbierania odpadów problemowych (niebezpiecznych, wielkogabarytowych, itd.),
- bieżące likwidowanie dzikich wysypisk,
- propagowanie lokalnego kompostowania odpadów biodegradowalnych w kompostownikach przydomowych,
- zorganizowanie systemu zbierania, sortowania i odzysku odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
- zmniejszenie masy składowanych odpadów w stosunku do masy wytworzonych odpadów,
- sukcesywne zmniejszenie ilości składowanych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.,
- sukcesywne zwiększanie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych,
- sukcesywne zwiększanie poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów remontowo budowlanych,
- sukcesywne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest,
- współpraca ze służbami WIOŚ w zakresie prawidłowej gospodarki wytwarzanymi przez przedsiębiorców odpadami przemysłowymi,
- współpraca w zakresie edukacji ekologicznej mieszkańców oraz wytwórców odpadów przemysłowych w zakresie zagrożeń wynikających z niezgodnej z prawem gospodarki odpadami,

*Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028***k) zmniejszenia zużycia energii:**

- opracowanie programów zaopatrzenia w energię,
- modernizacja oświetlenia ulicznego oraz drogowego w gminach powiatu,
- budowa farm słonecznych w gminach powiatu,
- budowa elektrowni wiatrowych w gminach,
- budowa biogazowni w gminach,
- budowa elektrowni wodnych w gminach.

W niniejszym dokumencie wyznaczono obszary interwencji. Każdy obszar interwencji posiada określony cel interwencji. W ramach poszczególnych celów interwencji wyznaczono kierunki interwencji, którym przypisano typy zadań i podmioty odpowiedzialne za ich realizację. Mając na uwadze spójność Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica z zapisami zawartymi w programach Powiatowym i Wojewódzkim przy ustalaniu obszarów interwencji, celów interwencji, kierunków interwencji, zadań posilkowano się zapisami zawartymi zarówno w Programie Wojewódzkim jak i Powiatowym Programie Ochrony Środowiska dostosowując je do zadań planowanych do realizacji na terenie gminy Pysznica. Mając na uwadze, to że Program Ochrony Środowiska dla Województwa Podkarpackiego na lata 2020 – 2023 z perspektywą do roku 2027 jest dokumentem późniejszym od Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Stalowowolskiego na lata 2016 – 2019 z uwzględnieniem lat 2020 – 2023, i tym samym zawiera zapisy, które są bardziej aktualne, obszary interwencji i cele interwencji przyjęto z Programu Wojewódzkiego.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Tabela nr 26. Szczegółowy opis celów i kierunków interwencji

Obszar interwencji	Cel interwencji	Kierunek interwencji	Typy zadań w ramach kierunków interwencji
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Zapewnienie dobrego stanu środowiska w zakresie jakości powietrza, oraz adaptacji do zmian klimatu	Poprawa efektywności energetycznej i ograniczenie emisji niskiej z sektora komunalno-bytowego	- likwidacja palenisk opalanych węglem poprzez zamianę na bardziej przyjazne dla środowiska (gazowe lub elektryczne), - rozbudowa sieci gazowej, zwiększenie liczby nowych odbiorców dla celów grzewczych, - termomodernizacja obiektów komunalnych i prywatnych, - realizacja gminnego planu gospodarki niskoemisyjnej,
		Wspieranie inwestycji ograniczających emisję komunikacyjną, w tym dotyczącego niskoemisyjnego taboru oraz infrastruktury transportu publicznego	- modernizacja, przebudowa i budowa dróg, - budowa chodników i ciągów rowerowo-piesznych przy drogach, - zamykanie dróg „na mokro”, - wprowadzanie ograniczeń prędkości na drogach o pyłacej nawierzchni, - wprowadzanie energooszczędnych systemów oświetlania dróg publicznych, - opracowanie i wdrażanie strategii na rzecz elektromobilności,
		Redukcja punktowej emisji zanieczyszczeń, w tym gazów cieplarnianych	- unowocześnianie technologii przemysłowych i instalacji spalania paliw w sektorze energetyki i przemyśle, a także wprowadzanie niskoemisyjnych i energooszczędnych produkcji,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

		Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii Monitoring i zarządzanie jakością powietrza	- budowa innych instalacji wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych, - wsparcie przedsięwzięć mających na celu ograniczenie niskiej emisji (plany miejscowe, ulgi podatkowe), - wprowadzanie przepisów lokalnych dotyczących sposobu ogrzewania mieszkań, - prowadzenie działań kontrolnych w zakresie przestrzegania uchwały antysmogowej, - uwzględnianie w dokumentach planistycznych, zapisów umożliwiających ograniczanie emisji zanieczyszczeń, - kontrola przestrzegania zakazu spalania odpadów w piecach domowych - prowadzenie akcji informacyjnych i edukacyjnych w zakresie ochrony powietrza oraz kampanii promujących gospodarkę niskoemisyjną.
Zagrożenia hałasem	Poprawa klimatu akustycznego	Poprawa standardów klimatu akustycznego w terenach zabudowanych	- wprowadzanie zasady unikania lokalizacji terenów mieszkaniowych przy głównych ciągach drogowych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, - modernizacja dróg gminnych celem uzyskania lepszych parametrów akustycznych dróg,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

		Wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza tereny zabudowy i zmniejszenie hałasu drogowego Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa	- budowa ścieżek rowerowych, - kreowanie warunków wysokiego komfortu akustycznego na terenach o walorach turystyczno – krajobrazowych poprzez akty prawa miejscowego, - podejmowanie działań na rzecz rozwoju systemu transportu zbiorowego, - budowa drogi ekspresowej S74 na odcinku Opatów – Nisko, - Edukacja ekologiczna mieszkańców dotycząca hałasu.
Pola elektromagnetyczne	Ochrona ludności i środowiska przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym	Utrzymanie poziomu pól elektromagnetycznych nieprzekraczających wartości dopuszczalnych	- preferowanie niekonfliktowych lokalizacji źródeł pól elektromagnetycznych, - ujęcie w planach zagospodarowania przestrzennego i w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy terenów, na których ze względu na ochronę krajobrazu, niedopuszczalna będzie budowa urządzeń radiokomunikacyjnych wymagających wysokich konstrukcji wsporczych, takich jak np. stacje bazowe telefonii komórkowej, nadajniki radiowo-telewizyjne, które

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

			mogą mieć wpływ na utratę walorów krajobrazowych terenu, - ze względu na ochronę krajobrazu należy minimalizować liczbę wysokich konstrukcji antenowych i lokalizować urządzenia nadawcze kilku użytkowników na jednej konstrukcji wsporczej.
Gospodarka wodami	Przeciwdziałanie, minimalizacja i usuwanie skutków ekstremalnych zjawisk naturalnych oraz zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wody dla społeczeństwa i gospodarki	Zapobieganie i przeciwdziałanie powodziom oraz ograniczenie ich zasięgu i skutków Zwiększenie retencji wodnej oraz przeciwdziałanie i ograniczanie negatywnych skutków suszy	- modernizacja i poprawa stanu technicznego infrastruktury powodziowej, - konserwacja i modernizacja systemów melioracyjnych wodnych i rzek, - ujęcie w planach zagospodarowania przestrzennego i w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy obszarów szczególnego zagrożonych powodzią oraz ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym, - wyposażenie jednostek straży pożarnej w sprzęt umożliwiający ratownictwo w czasie powodzi, - usprawnienie systemu ostrzegania i ratownictwa przeciwpowodziowego na terenie gminy, - odbudowa i rozbudowa istniejących na rzekach i rowach melioracyjnych urządzeń służących retencjonowaniu wody, - działania na rzecz właściwej retencji wodnej,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

			- działania na rzecz właściwego zagospodarowania terenów przyległych do wód stojących i płynących, - realizacja działań przewidzianych w planach przeciwdziałania skutkom suszy, - budowa systemu zagospodarowania i retencji wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych.
Gospodarka wodno - ściekowa	Zrównoważenie, gospodarowanie wodami dla zapewnienia zapotrzebowania na wodę dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcia dobrego stanu wód	Przeciwdziałanie zanieczyszczeniom wody i ograniczanie ich emisji ze źródeł osadniczych i przemysłowych	- sukcesywna budowa, rozbudowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej oraz oczyszczalni ścieków, - budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w obszarach gdzie budowa sieci kanalizacyjnych z punktu widzenia ekonomicznego jest nieuzasadniona, - podłączanie budynków do istniejących sieci kanalizacyjnych, - kontrola istniejących urządzeń kanalizacji, - porządkowanie gospodarki wodami opadowymi i roztopowymi, - wdrażanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych w zakładach produkcyjnych w celu zmniejszenia wodochłonności gospodarki, - wdrażanie programów edukacji mieszkańców w zakresie m.in. oszczędzania wody, szkodliwości niewłaściwej gospodarki ściekami dla stanu wód i gleby, prawidłowego wykorzystania ścieków gospodarczych,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

		Monitoring wód i ochrona zasobów wodnych	- monitoring wód powierzchniowych i podziemnych na terenie gminy, - wyznaczenie stref ochronnych ujęć wód,
		Rozwój systemów zaopatrzenia w wodę	- sukcesywna budowa, modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody, ujęcia wód, sieci wodociągowej, - racjonalna gospodarka studniami głębinowymi (wodami pobieranymi), - utrzymywanie należytego stanu sanitarnego, porządku i czystości w strefie ochrony wód podziemnych.
Zasoby geologiczne	Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów geologicznych oraz ograniczenie presji na środowisko związanej z eksploatacją i prowadzeniem prac poszukiwawczych	Kompleksowa ochrona i monitoring zasobów złóż kopalin	- ujęcie w planach zagospodarowania przestrzennego i w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy zasad racjonalnego wydobycia kopalin, - dokumentowanie nowych złóż kopalin wraz z ich bilansem,
		Eliminacja nieracjonalnej i nielegalnej eksploatacji kopalin	- ograniczanie nielegalnej ,eksploatacji kopalin,
		Minimalizacja presji na środowisko wywieranej działalnością górniczą	- rekultywacja terenów poeksploatacyjnych, - wdrażanie nowych technik eksploatacji i przetwarzania kopalin, - pełne wykorzystanie zapisów decyzji środowiskowych w procesach koncesyjnych,
		Ochrona georóżnorodności	- rozpoznanie i dokumentowanie budowy geologicznej w celu ochrony

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

			cennych obiektów dziedzictwa ekologicznego.
Gleby	Ochrona powierzchni ziemi, gleb oraz minimalizowanie i usuwanie skutków zmian klimatu, w tym osuwisk	Zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb Remediacja zanieczyszczonej powierzchni ziemi, rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych oraz rewitalizacja obszarów zdegradowanych Minimalizacja skutków procesów osuwiskowych na terenach zurbanizowanych	- wspieranie i promowanie rolnictwa ekologicznego, - edukacja rolników w sprawie stosowania Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej, - ujęcie w planach zagospodarowania przestrzennego i w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy ochroną terenów „wysokich” klas bonitacyjnych gleby, - wapnowanie gleb, - atestacja sprzętu służącego do stosowania środków ochrony roślin, - budowa i modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych, - remediacja powierzchni ziemi, - rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych, - minimalizacja zanieczyszczenia gleb na obszarach Natura 2000, w celu ograniczenia zagrożeń dla bioróżnorodności, - prowadzenie prac zabezpieczających na obszarach osuwisk zagrażających obiektom budowlanym oraz zabezpieczenie terenów osuwiskowych przed dalszym rozwojem ruchów masowych ziemi,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

			- właściwe zagospodarowanie terenów podatnych na osuwiska (wyłączenie z zabudowy, zalesienie, odpowiednie zabiegi agrotechniczne).
Gospodarka odpadami z zapobieganiem powstawaniu odpadów	Zagospodarowanie odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, ukierunkowanie na gospodarkę o obiegu zamkniętym	Zapobieganie powstawaniu oraz doskonalenie systemu pozyskiwania odpadów Usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest Rozwój i modernizacja infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów komunalnych	- stosowanie najlepszych dostępnych technik w przemyśle (BAT), - wprowadzenie zasad Czystszej Produkcji w przemyśle, realizacja gminnego programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, - rozbudowa, modernizacja Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), - rozwijanie działań w zakresie segregacji odpadów, w tym propagowanie kompostowania przydomowego - rozwijanie działań w celu efektywnego zbierania odpadów problemowych (niebezpiecznych, wielkogabarytowych, itd.), - propagowanie lokalnego kompostowania odpadów biodegradowalnych w kompostownikach przydomowych, - ograniczanie ilości zbieranych odpadów komunalnych unieszkodliwianych przez składowanie, - sukcesywne zwiększanie poziomu recyklingu i przygotowania

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

		Edukacja ekologiczna w zakresie zasad postępowania z odpadami – segregacja odpadów i ich recykling	do ponownego użycia odpadów komunalnych, - bieżące usuwanie powstających „dzikich” wysypisk odpadów, - edukacja ekologiczna mieszkańców oraz wytwórców odpadów przemysłowych w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz właściwego postępowania z odpadami.
Zasoby przyrodnicze	Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego, w tym ochrona i poprawianie stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu, zasobów leśnych oraz rozwój trwałej, zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej	Zarządzanie ochroną przyrody i krajobrazu Zachowanie i przywracanie właściwego stanu siedlisk i gatunków, w szczególności gatunków zagrożonych	- cykliczne opracowanie planów urządzania lasu i uproszczonych planów urządzania lasu dla lasów gminnych, - wykonanie inwentaryzacji przyrodniczej, oraz wykonanie opracowań ekofizjograficznych w gminie, - kontynuowanie opracowań planów ochrony lub planu zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000, - uwzględnienie zasad ochrony ustanowionych form przyrodniczych w przepisach prawa miejscowego, - ochrona siedlisk i gatunków w zielenie wiejskiej oraz tworzenie nowych terenów zielonych, - uznawanie tworów przyrody żywej i nieożywionej jako pomnik przyrody,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

	Utrzymywanie i poprawa stanu siedlisk przyrodniczych użytkowanych rolniczo	- prowadzenie działalności związanej z gospodarką pasieczną, jako ważnego elementu zachowaniu bioróżnorodności, - stosowanie w praktyce przez rolników zasad Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych,
	Budowa świadomości ekologicznej społeczeństwa i aktywizacja społeczeństwa na rzecz różnorodności biologicznej	- prowadzenie kampanii edukacyjnych skierowanych do społeczeństwa w celu uświadomienia na problemy przyrodniczo - środowiskowe, - włączenie do działań edukacyjnych problematyki gospodarki leśnej i ochrony lasu, - sprawnie funkcjonujący system konsultacji społecznych dotyczących problemów środowiska, - restrykcyjne przestrzeganie zakazu wypalania łąk, ściernisk, rowów itp., - wyznaczenie ścieżek rowerowych i szlaków turystyki pieszej, - utworzenie ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych.
	Realizacja inwestycji w zakresie zielonej i niebieskiej infrastruktury	- wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i wzdłuż dróg oraz utrzymanie istniejącej wzdłuż dróg zieleni, - zalesienia gruntów porolnych i zdegradowanych gatunkami rodzimymi,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

			- rozwój zieleni w terenach zurbanizowanych, - odtwarzanie i wzbogacanie wartości ekologicznych, które uległy degradacji (renaturalizacja cieków, dolesianie, uzupełnianie istniejących i wprowadzanie nowych zadrzewień wszędzie, gdzie jest to możliwe), - zastosowanie form architektonicznych i struktury zabudowy umożliwiających swobodny przepływ powietrza i migracji gatunków (wysokość i lokalizacja budynków uwzględniająca kierunki przewietrzania, ażurowe ogrodzenia, przepusty pod drogami).
Zagrożenia poważnymi awariami	Zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego i ekologicznego mieszkańcom gminy Pysznica	Minimalizacja zagrożenia wystąpienia poważnej awarii Usuwanie i ograniczanie następstw wystąpienia poważnej awarii	- modernizacja i doposażenie w sprzęt ratownictwa ekologicznego jednostek straży pożarnych, - uwzględnienie zasad bezpieczeństwa transportu substancji niebezpiecznych w projektach organizacji ruchu na drogach, - utrzymanie we właściwym stanie technicznym dróg oraz obiektów mostowych, którymi przemieszczają się transporty substancji niebezpiecznych, - usuwanie i unieszkodliwianie niewłaściwie składowanych lub magazynowanych odpadów.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Cele, kierunki interwencji oraz zadania przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela nr 27. Cele, kierunki interwencji oraz zadania.

Lp	Obszar interwencji	Cel interwencji	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny ZW – zadanie własne, ZM – zadanie monitorowane.	Ryzyka
			Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Zapewnienie dobrego stanu środowiska w zakresie jakości powietrza, oraz adaptacji do zmian klimatu	Stężenie zanieczyszczeń, dla których stwierdzono klasę C wg kryteriów ochrony zdrowia w strefie, w których położony jest gmina ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	2 ng/m^3 BaP	<1 ng/m^3 BaP	Poprawa efektywności energetycznej i ograniczenie emisji niskiej z sektora komunalno-bytowego	Likwidacja palenisk opalanych węglem poprzez zamianę na bardziej przyjazne dla środowiska (gazowe lub elektryczne)	Gmina, właściciele nieruchomości; ZM, ZW	Brak środków finansowych
2			Długość sieci gazowej (km)	124,5*	140		Rozbudowa sieci gazowej, zwiększenie liczby nowych odbiorców dla celów grzewczych	Właściciele nieruchomości, PSG; ZM	Brak środków finansowych
3			Liczba budynków objętych termomodernizacją (szt.)	b.d.	b.d.		Termomodernizacja obiektów komunalnych i prywatnych	Gmina, właściciele nieruchomości; ZW, ZM	Konieczność wydatkowania znacznych środków finansowych na realizację zadania
4			Posiadane plany gospodarki niskoemisyjnej (%)	100	100		Realizacja gminnych planów gospodarki niskoemisyjnej	Gmina; ZM	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

6			Całkowita długość dróg gminnych zmodernizowanych lub przebudowanych (km)	44,3	53	Wspieranie inwestycji ograniczających emisję komunikacyjną, w tym dotyczącego niskoemisyjnego taboru oraz infrastruktury transportu publicznego	Przebudowa, modernizacja dróg	Właściciele, zarządcy dróg; ZW, ZM	
5			Długość ścieżek rowerowych i ciągów rowerowo-piesznych (km)	17,1	20,0		Budowa chodników i ciągów rowerowo-piesznych przy drogach	Właściciele, zarządcy dróg; ZW, ZM	
6			Długość dróg zamiatanych na mokro (km)	4	7		Zamiatanie dróg „na mokro”	Zarządcy dróg; ZM	
7			Całkowita długość dróg gminnych (km)	68,47	68,47		Wprowadzanie ograniczeń prędkości na drogach o pylącej nawierzchni	Zarządcy dróg; ZW, ZM	
8			Długość dróg, przy których zostało zmodernizowane oświetlenie (km)	1,5	6,0		Wprowadzanie energooszczędnych systemów oświetlania dróg publicznych	Rejon energetyczny, właściciele, zarządcy dróg; ZW, ZM	
9			Liczba strategii (szt.)	0	1		Opracowanie i wdrażanie strategii na rzecz elektromobilności	Gmina, ZW	
10			Liczba zakładów stosujących najlepsze dostępne techniki BAT (szt.)	0	0	Redukcja punktowej emisji zanieczyszczeń, w tym gazów cieplarnianych	Unowocześnianie technologii przemysłowych i instalacji spalania paliw w sektorze energetyki i przemyśle, a także wprowadzanie niskoemisyjnych i energooszczędnych produkcji	Przedsiębiorcy; ZM	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

11		Liczba innych instalacji wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych (szt.)	b.d.	b.d.	Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Budowa instalacji wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych	Przedsiębiorcy, gmina, właściciele nieruchomości; ZW, ZM	
12		Liczba miejscowych aktów prawnych dotyczących sposobu ogrzewania mieszkań	0	1		Wprowadzanie przepisów lokalnych dotyczących sposobu ogrzewania mieszkań	Gmina, samorząd województwa (w sprawach dotyczących terenu gminy); ZM	
13		Stężenie zanieczyszczeń, dla których stwierdzono klasę C wg kryteriów ochrony zdrowia w strefie, w których położony jest gmina ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	2 ng/m^3 BaP	<1 ng/m^3 BaP	Monitoring i zarządzanie jakością powietrza	Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie przestrzegania uchwały antysmogowej	Gmina, GIOŚ, ZW, ZM	
14		Udział powierzchni gminy objętej planami zagospodarowania przestrzennego (%)	0,15	1		Wsparcie przedsięwzięć mających na celu ograniczenie niskiej emisji (plany miejscowe, ulgi podatkowe)	Gmina; ZM	
15		Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjno-informacyjnych, szkoleń itp. (szt.)	6	6		Prowadzenie akcji promujących: gospodarkę niskoemisyjną, w szczególności stosowanie w budownictwie mikroinstalacji OZE, budownictwa energooszczędnego i pasywnego oraz	Gmina, szkoły, organizacje ekologiczne, powiat; ZW, ZM	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

							korzystania z komunikacji zbiorowej		
16			Liczba postępowań w sprawie ocen oddziaływania na środowisko w ciągu roku	3	5		Dbłość o prawidłowość przebiegu procedur w sprawie ocen oddziaływania na środowisko na etapie ustalania warunków zabudowy i zagospodarowania terenu.	Gmina; ZW	
17	Zagrożenia hałasem	Poprawa klimatu akustycznego	Aktualizacja Gminnego Programu Ochrony Środowiska (szt.)	0	0	Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa	Aktualizacja Gminnego Programu Ochrony Środowiska	Gmina; ZW	
18			Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjno-informacyjnych, szkoleń itp. (szt.)	6	6		Edukacja ekologiczna mieszkańców dotycząca hałasu	Gmina, szkoły, organizacje ekologiczne, powiat; ZW, ZM	
19			Długość dróg krajowych w gminie (km)	0	13	Wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza obszary zabudowy i zmniejszenie hałasu drogowego	Budowa drogi ekspresowej S74 na odcinku Opatów - Nisko	GDDKiA; ZM	
20			Udział powierzchni gminy objętej planami zagospodarowania przestrzennego (%)	0,15	1	Poprawa klimatu akustycznego w terenach zabudowanych	Wprowadzanie zasady unikania lokalizacji terenów mieszkaniowych przy głównych ciągach drogowych w miejscowych planach zagospodarowania	Gmina; ZW	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

						przestrzennego i w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy		
21			Udział powierzchni gminy objętej planami zagospodarowania przestrzennego (%)	0,15	1	Kreowanie warunków wysokiego komfortu akustycznego na terenach o walorach turystyczno – krajobrazowych poprzez akty prawa miejscowego	Gmina; ZW	
22			Całkowita długość dróg gminnych zmodernizowanych lub przebudowanych (km/rok)	7,1	9	Modernizacja dróg celem uzyskania lepszych parametrów akustycznych dróg	Właściciele, zarządcy dróg; ZW, ZM	
23			Długość ścieżek rowerowych i ciągów rowerowo-piesznych (km)	17,1*	20	Budowa ścieżek rowerowych	Właściciele, zarządcy dróg; ZW, ZM	
24			Liczba linii komunikacji podmiejskiej w gminie (MZK Stalowa Wola)	3	3	Podejmowanie działań na rzecz rozwoju systemu transportu zbiorowego	Gmina, powiat, przedsiębiorstwa komunikacji; ZM	
25	Pola elektromagnetyczne	Ochrona ludności i środowiska przed ponadnormatywnym promieniowaniem	Stwierdzone przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych (szt.)	0	0	Utrzymanie poziomu pól elektromagnetycznych nieprzekraczających wartości dopuszczalnych	Preferowanie niekonfliktowych lokalizacji źródeł pól elektromagnetycznych	Gmina, przedsiębiorcy; ZM

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

26		elektromagnetycznym	Udział powierzchni gminy objętej planami zagospodarowania przestrzennego (%)	0,15	1		Ujęcie w planach zagospodarowania przestrzennego i w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy terenów, na których ze względu na ochronę krajobrazu, niedopuszczalna będzie budowa urządzeń radiokomunikacyjnych wymagających wysokich konstrukcji wsporczych, takich jak np. stacje bazowe telefonii komórkowej, nadajniki radiowo-telewizyjne, które mogą mieć wpływ na utratę walorów krajobrazowych terenu	Gmina; ZW	
27			Udział powierzchni gminy objętej planami zagospodarowania przestrzennego (%)	0,15	1		Minimalizowanie liczby wysokich konstrukcji antenowych i lokalizacja urządzeń nadawczych kilku użytkowników na jednej konstrukcji wsporczej	Gmina, przedsiębiorcy; ZW, ZM	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

28	Gospodarka wodami	Przeciwdziałanie , minimalizacja i usuwanie skutków ekstremalnych zjawisk naturalnych oraz zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wody dla społeczeństwa i gospodarki	Długość wałów przeciwpowodziowych na terenie gminy (km)	6,4	6,4	Zapobieganie i przeciwdziałanie powodziom oraz ograniczanie ich zasięgu skutków	Modernizacja i poprawa stanu technicznego infrastruktury powodziowej	PGW Wody Polskie; ZM	
29			Długość wykonserwowanych urządzeń melioracji wodnych (km)	1,7	5		Konserwacja, modernizacja i budowa systemów melioracji wodnych oraz rzek dostosowująca ich parametry do zmieniającego się klimatu	PGW Wody Polskie, właściciele gruntów, ZM	
30			Liczba rzek w gminie objęta planami przeciwpowodziowymi (szt.)	2	2		Aktualizacja map terenów szczególnego zagrożenia powodzią dla większych rzek w gminie	PGW Wody Polskie; ZM	
31			Udział powierzchni gminy objętej planami zagospodarowania przestrzennego (%)	0,15	1		Ujęcie w planach zagospodarowania przestrzennego i w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin obszarów szczególnego zagrożenia powodzią	Gmina; ZW	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

					oraz ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym		
32		Liczba jednostek straży pożarnej posiadająca sprzęt ratownictwa przeciw-powodziowego (szt.)	4	4		Doposażenie jednostek straży pożarnej w sprzęt umożliwiający ratownictwo w czasie powodzi	Gmina, PSP; ZW, ZM
33		Liczba osób realizujących zadania z zakresu ochrony przeciwpowodziowej w gminie (osób)	1	1		Usprawnienie systemu ostrzegania i ratownictwa przeciwpowodziowego na terenie gminy	Gmina, powiat, województwo, PGW Wody Polskie; ZW, ZM
34		Powierzchnia obszarów zmeliorowanych (ha)	706	706	Zwiększenie retencji wodnej oraz przeciwdziałanie i ograniczanie negatywnych skutków suszy	Odbudowa i rozbudowa istniejących na rzekach i rowach melioracyjnych urządzeń służących retencjonowaniu wody	PGL Lasy Państwowe, PGW Wody Polskie, właściciele gruntów; ZM
35		Liczba systemów zagospodarowania wód opadowych i roztopowych	b.d.	b.d.		Budowa systemów zagospodarowania i retencji wód opadowych i roztopowych w terenach zurbanizowanych	Gmina, właściciele nieruchomości, ZW, ZM
36		Klasa zagrożenia suszą rolniczą/hydrologiczną	I/III	I/III		Realizacja działań przewidzianych w planach przeciwdziałania skutkom suszy	Gmina, PGW Wody Polskie; ZM
37		Udział powierzchni gminy objętej	0,15	1		Ujęcie w planach zagospodarowania	Gminy; ZM

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

			planami zagospodarowania przestrzennego (%)				przestrzennego i w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy ustaleń planów przeciwdziałania skutkom suszy.		
38	Gospodarka wodno-ściekowa	Zrównoważenie, gospodarowanie wodami dla zapewnienia zapotrzebowania na wodę dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcia dobrego stanu wód	Długość sieci kanalizacyjnej (km)	100,85	150,00	Przeciwdziałanie zanieczyszczeniom wody i ograniczenie ich emisji ze źródeł osadniczych i przemysłowych	Budowa sieci kanalizacyjnej	Gmina, zakład komunalny; ZW	
39			Odsetek ludności korzystającej z instalacji (sieci) kanalizacyjnej (%)	45,7*	60		Przebudowa, modernizacja oczyszczalni ścieków	Gmina, zakład komunalny; ZM	
40			Odsetek ludności korzystającej z instalacji (sieci) kanalizacyjnej (%)	45,7*	60		Budowa systemów zbierania, oczyszczania ścieków poza aglomeracjami	Gmina, zakład komunalny; ZM	
41			Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	74	80		Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w obszarach gdzie budowa sieci kanalizacyjnych z punktu widzenia ekonomicznego jest nieuzasadniona	Gmina, właściele nieruchomości; ZM	
42			Odsetek ludności korzystającej z instalacji (sieci) kanalizacyjnej (%)	45,7*	60		Podłączanie budynków do istniejących sieci kanalizacyjnych	Gmina, zakład komunalny, właściele nieruchomości; ZM	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

43			Liczba przeprowadzonych kontroli	1	2		Kontrola istniejących urządzeń kanalizacji	Zakład komunalny, gmina; ZW, ZM	
44			Długość sieci kanalizacji deszczowej (km)	b.d.	2		Porządkowanie gospodarki wodami opadowymi i roztopowymi	Zarządcy dróg, właściele nieruchomości, PGW Wody Polskie; ZW, ZM	
45			Liczba zakładów stosujących najlepsze dostępne techniki BAT	0	0		Wdrażanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych w zakładach produkcyjnych w celu zmniejszenia wodochłonności gospodarki	Przedsiębiorcy; ZM	
46			Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjno-informacyjnych, szkoleń itp	6	6		Wdrażanie programów edukacji mieszkańców w zakresie m.in. oszczędzania wody, szkodliwości niewłaściwej gospodarki ściekami dla stanu wód i gleby, prawidłowego wykorzystania ścieków gospodarczych	Powiat, gmina, szkoły, organizacje ekologiczne; ZW, ZM	
47			Liczba jednolitych części wód powierzchniowych na terenie gminy	6	6	Monitoring wód i ochrona zasobów wodnych	Monitoring wód powierzchniowych i podziemnych na terenie gminy	GIOŚ; ZM	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

48			Liczba ujęć wód (szt.)	1	1		Wyznaczenie stref ochronnych ujęć wód	Właściciele ujęć, PGW Wody Polskie; ZM	
49			Długość sieci wodociągowej rozdzielczej (km)	146,74	160,0	Rozwój systemów zaopatrzenia w wodę	Sukcesywna budowa, modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody, ujęcia wód, sieci wodociągowej	Gmina, zakład komunalny; ZM	
50			Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (dam ³)	403,5*	405,0		Racjonalna gospodarka studniami głębinowymi (wodami pobieranymi)	Zakład komunalny, przedsiębiorcy; ZM	
51			Liczba ujęć wód (szt.)	1	1		Wyznaczenie stref ochronnych oraz zasobów ujęć wód	Właściciele ujęć; ZM	
52			Liczba ujęć wód (szt.)	1	1		Utrzymywanie należytego stanu sanitarnego, porządku i czystości w strefie ochrony wód podziemnych	Właściciele ujęć; ZM	
53	Zasoby geologiczne	Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów geologicznych oraz ograniczenie presji na środowisko związanej z eksploatacją	Udział powierzchni gminy objętej planami zagospodarowania przestrzennego (%)	0,15	1	Kompleksowa ochrona i monitoring zasobów złóż kopalin	Ujęcie w planach zagospodarowania przestrzennego i w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy zasad racjonalnego wydobycia kopalin	Gmina; ZW	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

54		i prowadzeniem prac poszukiwawczych	Liczba udokumentowanych złóż kopalin	4	6		Dokumentowanie nowych złóż kopalin wraz z ich bilansem	Przedsiębiorcy, administracja geologiczna; ZW, ZM	
55			Liczba prowadzonych postępowań w sprawie nielegalnej eksploatacji kopalin (szt.)	0	0	Eliminacja nieracjonalnej i nielegalnej eksploatacji kopalin	Ograniczanie nielegalnej eksploatacji kopalin	Administracja geologiczna, Policja; ZM	
56			Powierzchnia terenów zrekultywowanych (ha)	1	0	Minimalizacja presji na środowisko wywieranej działalnością górnictw	Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych	Przedsiębiorcy, powiat, województwo (Marszałek Województwa); ZM	
57			Liczba wydanych koncesji na wydobycie kopalin (szt.)	4	6		Wdrażanie nowych technik eksploatacji i przetwarzania kopalin	Przedsiębiorcy; ZM	
58			Liczba wydanych koncesji na wydobycie kopalin (szt.)	4	6		Pełne wykorzystanie zapisów decyzji środowiskowych w procesach koncesyjnych	Powiat, samorząd wojewódzki, ZM	
59			Liczba obiektów przyrody nieożywionej objętych ochroną (szt.)	0	0	Ochrona georóżnorodności	Rozpoznanie i dokumentowanie budowy geologicznej w celu ochrony cennych obiektów dziedzictwa ekologicznego	Państwowy Instytut Geologiczny, ZM	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

60	Gleby	Ochrona powierzchni ziemi, gleb oraz minimalizowanie i usuwanie skutków zmian klimatu, w tym osuwisk	Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjno-informacyjnych, szkoleń itp.	3	5	Zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb	Wspieranie i promowanie rolnictwa ekologicznego	ODR, Izba Rolnicza; ZM	
61			Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjno-informacyjnych, szkoleń itp.	3	5		Edukacja rolników w sprawie stosowania Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej	ODR, Izba Rolnicza; ZM	
62			Udział powierzchni gminy objętej planami zagospodarowania przestrzennego (%)	0,15	1		Ujęcie w planach zagospodarowania przestrzennego i w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin terenów „wysokich” klas bonitacyjnych gleby	Gmina; ZW	
63			Procentowy udział gleb rolnych wymagających wapnowania (w stopniu koniecznym i potrzebnym)	64	60		Wapnowanie gleb, atestacja sprzętu służącego do stosowania środków ochrony roślin	Właściciele gruntów, właściciele urzędzeń; ZM	
64			Całkowita długość dróg gminnych zmodernizowanych lub przebudowanych (km/rok)	7,1	8,5		Budowa i modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych	Gmina, ZW	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

65		Powierzchnia gruntów poddanych remediacji (ha)	0	0	Remediacja zanieczyszczonej powierzchni ziemi, rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych oraz rewitalizacja obszarów zdegradowanych	Remediacja powierzchni ziemi	Właściciele gruntów; ZM	
66		Powierzchnia terenów zrekultywowanych (ha)	1	0	Remediacja zanieczyszczonej powierzchni ziemi, rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych oraz rewitalizacja obszarów zdegradowanych	Rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych	Właściciele terenów, ZM	
67		Liczba obszarów Natura 2000 posiadających plan zadań ochronnych	1	3		Minimalizacja zanieczyszczenia gleb na obszarach Natura 2000 w celu ograniczenia zagrożeń dla bioróżnorodności	RDOŚ; ZM	
68		Liczba istniejących osuwisk na terenie gminy	2	2	Minimalizacja skutków procesów osuwiskowych na terenach zurbanizowanych	Prowadzenie prac zabezpieczających na obszarach osuwisk zagrażających obiektom budowlanym oraz zabezpieczenie terenów osuwiskowych przed dalszym rozwojem ruchów masowych ziemi	Gmina, PIG, właściciele nieruchomości, ZW, ZM	
69		Udział powierzchni gminy objętej planami zagospodarowania przestrzennego (%)	0,15	1		Właściwe zagospodarowanie terenów podatnych na osuwiska (wyłączenie z zabudowy, zalesienie,	Gmina, ZW	

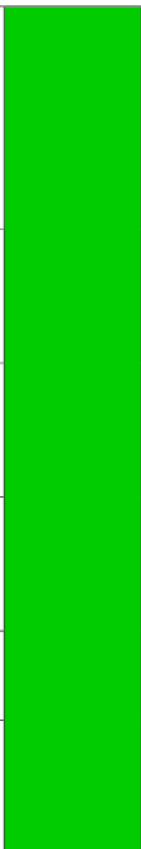
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

							odpowiednie zabiegi agrotechniczne)		
70	Gospodarka odpadami zapobieganie powstawaniu odpadów	Zagospodarowanie odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, ukierunkowanie na gospodarkę w obiegu zamkniętym	Liczba zakładów stosujących najlepsze dostępne techniki BAT	0	0	Zapobieganie powstawaniu oraz doskonalenie systemu pozyskiwania odpadów.	Stosowanie najlepszych dostępnych technik w przemyśle (BAT)	Przedsiębiorcy; ZM	
71			Liczba zakładów stosujących najlepsze dostępne techniki BAT	0	0		Wprowadzenie zasad Czystszej Produkcji w przemyśle	Przedsiębiorcy; ZM	
72			Masa produktów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia (Mg)	611,6	450		Realizacja gminnego programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	Gmina, właściciele obiektów na których znajdują się wyroby azbestowe; ZM	
73			Liczba czynnych PSZOK w gminie	1	1	Usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest	Rozbudowa, modernizacja Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK)	Gmina, przedsiębiorcy; ZM	
74			Masa zebranych selektywnie odpadów komunalnych (tys. Mg)	1,05	1,3	Rozwój i modernizacja infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów komunalnych	Rozwijanie działań w zakresie segregacji odpadów	Gmina, wytwórcy odpadów, odbiorcy odpadów; ZM	
75			Masa zebranych selektywnie odpadów komunalnych (tys. Mg)	1,05	1,3		Rozwijanie działań w celu efektywnego zbierania odpadów problemowych (niebezpiecznych, wielkogabarytowych, itd.)	Gmina, odbiorcy odpadów; ZM	
76			Masa zebranych selektywnie odpadów	1,05	1,3		Propagowanie lokalnego kompostowania	Gmina, wytwórcy odpadów, ZM	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

			komunalnych (tys. Mg)				odpadów biodegradowalnych w kompostownikach przydomowych		
77			Masa zebranych selektywnie odpadów komunalnych (tys. Mg)	1,05	1,3		Ograniczanie ilości zbieranych odpadów komunalnych unieszkodliwianych przez składowanie	Gmina, przedsiębiorcy; ZM	
78			Masa zebranych selektywnie odpadów komunalnych (tys. Mg)	1,05	1,3		Sukcesywnie zwiększanie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych	Gmina, odbiorcy odpadów; ZM	
79			Liczba „dzikich” wysypisk odpadów	0	0		Bieżące usuwanie powstających „dzikich” wysypisk odpadów	Gmina, właściciele gruntów; ZM	
80			Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjno-informacyjnych, szkoleń itp	2	3	Edukacja ekologiczna w zakresie zasad postępowania z odpadami – segregacja odpadów i ich recykling	Edukacja mieszkańców oraz wytwórców odpadów przemysłowych w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz właściwego postępowania z odpadami	Gmina, szkoły, organizacje ekologiczne, powiat; ZW, ZM	
81	Zasoby przyrodnicze	Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego, w tym ochrona i poprawianie stanu	Liczba opracowań ekofizjograficznych	0	0	Zarządzanie ochroną przyrody, krajobrazu, lasów	Wykonanie inwentaryzacji przyrodniczej oraz wykonanie opracowań ekofizjograficznych w gminie	Gmina; ZW	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

82		różnorodności biologicznej i krajobrazu, zasobów leśnych oraz rozwój trwałej, zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej	Powierzchnia lasów gminnych objętych aktualnymi uproszczonymi planami urządzania lasu i udział tej powierzchni w powierzchni ogólnej lasów gminnych (ha/%)	266/ 100	266/ 100		Cykliczne opracowanie planów urządzania lasu i uproszczonych planów urządzania lasu	Gmina, powiat, PGL Lasy Państwowe; ZW, ZM	
83			Liczba obszarów Natura 2000 posiadających plan zadań ochronnych	1	3		Kontynuowanie opracowań planów ochrony lub planu zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000	RDOŚ; ZM	
84			Udział powierzchni gminy objętej planami zagospodarowania przestrzennego (%)	0,15	1		Uwzględnienie zasad ochrony ustanowionych form przyrodniczych w przepisach prawa miejscowego	Gmina; ZW	
85			Powierzchnia terenów zieleni w gminie (ha)	1,0*	1,5	Zachowanie i przywracanie właściwego stanu siedlisk i gatunków, w szczególności gatunków zagrożonych	Ochrona siedlisk i gatunków w zieleni wiejskiej oraz tworzenie nowych terenów zielonych	Gmina, RDOŚ, organizacje ekologiczne, właściciele nieruchomości; ZW, ZM	
86			Liczba pomników przyrody w gminie	0	0		Uznawanie tworów przyrody żywej i nieożywionej jako pomnik przyrody	Gmina; ZW	
87			Powierzchnia terenów zieleni w gminie (ha)	1,0*	1,5		Zachowanie i utrzymanie parków, ogrodów, które są przedmiotem ochrony na	Gmina, właściciele nieruchomości; ZW, ZM	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

					podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami		
88		Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjno-informacyjnych, szkoleń itp. związanych ze stosowaniem środków ochrony roślin i gospodarką pasieczną	1	2	Utrzymanie i poprawa stanu siedlisk przyrodniczych użytkowanych rolniczo	Prowadzenie działalności związanych z gospodarką pasieczną, jako ważnego elementu zachowania bioróżnorodności	ODR, Związek Pszczelarski, właściciele pasiek, organizacje ekologiczne, powiat, ZM
89		Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjno-informacyjnych, szkoleń itp	3	5		Stosowanie w praktyce przez rolników zasad Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych	ODR, Izba Rolnicza, rolnicy, ZM
90		Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjno-informacyjnych, szkoleń itp	2	3	Budowa świadomości ekologicznej społeczeństwa i aktywizacja społeczeństwa na rzecz różnorodności biologicznej	Tworzenie i sprawne funkcjonowanie „centrum edukacji przyrodniczej” promującego walory ekologiczne gminy	Gmina, szkoły, organizacje ekologiczne, PGL Lasy Państwowe; ZM
91		Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjno-informacyjnych, szkoleń itp	2	3		Prowadzenie kampanii edukacyjnych skierowanych do społeczeństwa w celu uwrażliwienia na problemy przyrodniczo-środowiskowe	Gmina, szkoły, organizacje ekologiczne, powiat, PGL Lasy Państwowe; ZW, ZM
92		Liczba przeprowadzonych	2	3		Włączenie do działań edukacyjnych	Gmina, powiat, szkoły,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

			kampanii edukacyjno-informacyjnych, szkoleń itp.				problematyki gospodarki leśnej i ochrony lasu	organizacje ekologiczne, PGL Lasy Państwowe, ZW, ZM	
93			Liczba postępowań w sprawie ocen oddziaływania na środowisko w ciągu roku	3	5		Sprawnie funkcjonujący system konsultacji społecznych dotyczących problemów środowiska	Gmina, powiat, województwo; ZW, ZM	
94			Liczba interwencji zgłaszanych przez mieszkańców	0	0		Restrykcyjne przestrzeganie zakazu wypalania łąk, ściernisk, rowów itp.	Gmina, PSP, OSP, właściciele i użytkownicy gruntów; ZM	
95			Długość ścieżek rowerowych i ciągów rowerowo-piesznych (km)	17,1*	20		Wyznaczenie ścieżek rowerowych i szlaków turystyki pieszej	Właściciele, zarządcy dróg, gmina, PGL Lasy Państwowe; ZW, ZM	
96			Liczba ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych	0	1		Utworzenie ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych	Gmina, PGL Lasy Państwowe, organizacje ekologiczne; ZM	
97			Powierzchnia terenów zieleni w gminie (ha)	1,0*	1,5	Realizacja inwestycji w zakresie zielonej i niebieskiej infrastruktury	Wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i wzdłuż dróg oraz utrzymanie istniejącej wzdłuż dróg zieleni	Właściciele gruntów, właściciele, zarządcy dróg; ZW, ZM	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

98		Wskaźnik lesistości (%)	59,4	59,5		Zalesienia gruntów porolnych i zdegradowanych gatunkami rodzimymi	Właściciele gruntów, ARiMR; ZM	
99		Powierzchnia terenów zieleni w gminie (ha)	1,0*	1,5		Rozwój zieleni w terenach zurbanizowanych	Gmina, właściciele nieruchomości; ZW	
100		Wskaźnik lesistości (%)	59,4	59,5		Odtwarzanie i wzbogacanie wartości ekologicznych, które uległy degradacji (renaturalizacja cieków, dolesianie, uzupełnianie istniejących i wprowadzanie nowych zadrzewień wszędzie, gdzie jest to możliwe)	Właściciele gruntów, PGL Lasy Państwowe, PGW Wody Polskie; ZW, ZM	
101		Udział miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniających problemy ochrony środowiska. (% powierzchni gminy)	0,15	1		Zastosowanie form architektonicznych i struktury zabudowy umożliwiających swobodny przepływ powietrza i migracji gatunków (wysokość i lokalizacja budynków uwzględniająca kierunki przewietrzania, ażurowe ogrodzenia, przepusty pod drogami)	Gmina, ZW	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

102	Zagrożenia poważnymi awariami	Zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego i ekologicznego mieszkańcom gminy Pysznica	Liczba jednostek straży pożarnych wyposażonych w sprzęt ratownictwa ekologicznego	4	4	Minimalizacja zagrożenia wystąpienia poważnej awarii	Modernizacja oraz doposażenie w sprzęt ratownictwa ekologicznego jednostek straży pożarnej	Gmina, powiat, PSP; ZW, ZM	
103			Całkowita długość dróg gminnych zmodernizowanych lub przebudowanych (km)	44,3	53		Uwzględnienie zasad bezpieczeństwa transportu substancji niebezpiecznych w projektach organizacji ruchu na drogach	Właściciele dróg, zarządcy dróg; ZW, ZM	
104			Całkowita długość dróg gminnych zmodernizowanych lub przebudowanych (km)	44,3	53		Utrzymanie we właściwym stanie technicznym dróg oraz obiektów mostowych, którymi przemieszczają się transporty substancji niebezpiecznych	Właściciele dróg, zarządcy dróg; ZW, ZM	
105			Liczba wydanych decyzji nakazujących usunięcie odpadów (szt.)	0	0	Usuwanie i ograniczanie następstw wystąpienia poważnej awarii	Usuwanie i unieszkodliwianie niewłaściwie składowanych lub magazynowanych odpadów	Posiadacze odpadów; ZM	

* - Źródło: GUS.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

W poniższej tabeli przedstawiono harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem.

Tabela nr 28. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem.

L p	Obszar interwencji	Zadanie	Przedmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				2021	2022	2023	2024	Raze m		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Termomodernizacja obiektów komunalnych	Gmina	1 100	2 000	2 000	2 000	7 100	Środki własne, środki pomocowe	
2		Przebudowa, modernizacja dróg	Gmina	2 750	2 500	2 000	2 500	9 750	Środki własne, środki pomocowe	
3		Budowa chodników i ciągów rowerowo-piesznych przy drogach	Gmina	600	400	400	400	1 800	Środki własne, środki pomocowe	
4		Wprowadzanie ograniczeń prędkości na drogach o pylącej nawierzchni	Gmina	-	-	-	-	-	Brak kosztów	Zadanie realizowane w ramach bieżącej działalności
5		Wprowadzanie energooszczędnych systemów oświetlenia dróg publicznych	Gmina	40	50	50	50	190	Środki gmin, środki rejonu energetycznego, środki pomocowe	Zadanie to przy drogach gminnych realizowane jest przez właściciela linii elektroenergetycznych i samorząd gminny

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

6		Opracowanie i wdrażanie strategii na rzecz elektromobilności	Gmina	-	10	-	100	110	Środki własne, środki pomocowe	
7		Budowa innych instalacji wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych	Gmina	30	70	80	100	280	Środki własne, środki pomocowe	
8		Wprowadzanie przepisów lokalnych dotyczących sposobu ogrzewania mieszkań	Gmina	-	-	-	-	-	Brak kosztów	W ramach działalności bieżącej
9		Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie przestrzegania uchwały antysmogowej	Gmina	-	-	-	-	-	Brak kosztów	W ramach działalności bieżącej
10		Prowadzenie akcji promujących: gospodarkę niskoemisyjną, w szczególności stosowanie w budownictwie mikroinstalacji OZE, budownictwa energooszczędnego i pasywnego oraz korzystania z komunikacji zbiorowej	Gmina	0,5	0,5	0,5	0,5	2	Środki własne, środki organizacji ekologicznych, środki pomocowe	
11		Dbłość o prawidłowość przebiegu procedur w sprawie ocen oddziaływania na	Gmina	-	-	-	-	-	Środki własne	W ramach działalności bieżącej

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

		środowisko na etapie ustalania warunków zabudowy i zagospodarowania terenu.								
12	Zagrożenia hałasem	Aktualizacja Gminnego Programu Ochrony Środowiska	Gmina	-	-	-	-	-	Środki własne	Realizacja poza okresem planowania
13		Edukacja ekologiczna mieszkańców dotycząca hałasu	Gmina	-	-	-	-	-	Środki własne, środki organizacji ekologicznych, środki pomocowe	Koszty podano w ramach zadań wymienionych w niniejszym programie
14		Wprowadzanie zasady unikania lokalizacji terenów mieszkaniowych przy głównych ciągach drogowych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	Gmina	-	-	-	-	-	Środki własne	W ramach bieżącej działalności
15		Kreowanie warunków wysokiego komfortu akustycznego na terenach o walorach turystyczno – krajobrazowych poprzez akty prawa miejscowego	Gmina	-	-	-	-	-	Środki własne	W ramach bieżącej działalności

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

16		Modernizacja dróg celem uzyskania lepszych parametrów akustycznych dróg	Gmina	-	-	-	-	-	Środki zarządców dróg, środki PROW	Koszt zadania uwzględniony w pkt 2
17		Budowa ścieżek rowerowych	Gmina	-	-	-	-	-	Środki własne, środki pomocowe	Koszt zadania uwzględniony w pkt 3
18	Pola elektro-magnetyczne	Ujęcie w planach zagospodarowania przestrzennego i w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy terenów, na których ze względu na ochronę krajobrazu, niedopuszczalna będzie budowa urządzeń radiokomunikacyjnych wymagających wysokich konstrukcji wsporczych, takich jak np. stacje bazowe telefonii komórkowej, nadajniki radiowo-telewizyjne, które mogą mieć wpływ na utratę walorów krajobrazowych terenu	Gmina	-	-	-	-	-	Środki własne	W ramach bieżącej działalności
19		Minimalizowanie liczby wysokich konstrukcji antenowych	Gmina	-	-	-	-	-	Środki własne	W ramach bieżącej działalności

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

		i lokalizacja urządzeń nadawczych kilku użytkowników na jednej konstrukcji wsporczej								
20	Gospodarka wodami	Ujęcie w planach zagospodarowania przestrzennego i w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym	Gmina						Środki własne	W ramach bieżącej działalności
21		Doposażenie jednostek straży pożarnej w sprzęt umożliwiający ratownictwo w czasie powodzi	Gmina	20	30	35	35	120	Środki własne, środki pomocowe	
22		Usprawnienie systemu ostrzegania i ratownictwa przeciwpowodziowego na terenie gminy	Gmina	-	-	-	-	-	Środki własne	W ramach bieżącej działalności
23		Budowa systemów zagospodarowania i retencji wód opadowych i roztopowych w terenach zurbanizowanych	Gmina	30	40	40	40	150	Środki własne, środki pomocowe	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

24		Ujęcie w planach zagospodarowania przestrzennego i w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy ustaleń planów przeciwdziałania skutkom suszy	Gmina	-	-	-	-	-	Środki własne	W ramach bieżącej działalności
25	Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa sieci kanalizacyjnej	Gmina	2 800	1 000	2 500	1 500	7 800	Środki własne, środki pomocowe	
26		Kontrola istniejących urządzeń kanalizacji	Gmina	2	3	3	3	11	Środki własne	
27		Porządkowanie gospodarki wodami opadowymi i roztopowymi	Gmina	30	40	40	40	150	Środki własne, środki pomocowe	
28		Wdrażanie programów edukacji mieszkańców w zakresie m.in. oszczędzania wody, szkodliwości niewłaściwej gospodarki ściekami dla stanu wód i gleby, prawidłowego wykorzystania ścieków gospodarczych	Gmina	5	7	7	9	28	Środki własne, środki organizacji ekologicznych, środki pomocowe	
29	Zasoby geologiczne	Ujęcie w planach zagospodarowania przestrzennego i w studium uwarunkowań i kierunków	Gmina	-	-	-	-	-	Środki własne	W ramach bieżącej działalności

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

		zagospodarowania przestrzennego gminy zasad racjonalnego wydobycia kopalin								
30	Gleby	Ujęcie w planach zagospodarowania przestrzennego i w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin terenów „wysokich” klas bonitacyjnych gleby	Gmina	-	-	-	-	-	Środki własne	W ramach bieżącej działalności
31		Budowa i modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych	Gmina	100	100	100	100	400	Środki własne, środki pomocowe	
32		Prowadzenie prac zabezpieczających na obszarach osuwisk zagrażających obiektom budowlanym oraz zabezpieczenie terenów osuwiskowych przed dalszym rozwojem ruchów masowych ziemi	Gmina	-	-	-	-	-	Środki własne, środki pomocowe	Realizacja zadania odbędzie się poza okresem szczegółowego planowania
33		Właściwe zagospodarowanie terenów podatnych na osuwiska (wyłączenie z zabudowy, zalesienie,	Gmina	-	-	-	-	-	Środki własne, środki pomocowe	Koszt zadania uwzględniony w pkt 2

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

		odpowiednie zabiegi agrotechniczne)								
34	Gospodarka odpadami zapobieganie powstawaniu odpadów	Realizacja gminnego programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	Gmina	38	40	40	40	158	Środki własne, środki pomocowe	
35		Rozwijanie działań w zakresie segregacji odpadów	Gmina	200	200	200	200	800	Środki własne	Środki finansowe z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi
36		Rozwijanie działań w celu efektywnego zbierania odpadów problemowych (niebezpiecznych, wielkogabarytowych, itd.)	Gmina	-	-	-	-	-	Środki własne	Koszty ponoszone przez gminę uwzględniono w pkt 35
37		Propagowanie lokalnego kompostowania odpadów biodegradowalnych w kompostownikach przydomowych	Gmina	-	-	-	-	-	Środki własne	Koszty ponoszone przez gminę uwzględniono w pkt 35
38		Ograniczanie ilości zbieranych odpadów komunalnych unieszkodliwianych przez składowanie	Gmina	-	-	-	-	-	Środki własne	Koszty ponoszone przez gminę uwzględniono w pkt 35
39		Sukcesywne zwiększanie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych	Gmina	-	-	-	-	-	Środki własne	Koszty ponoszone przez gminę uwzględniono w pkt 35

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

40		Bieżące usuwanie powstających „dzikich” wysypisk odpadów	Gmina	5	5	5	5	20	Środki własne	
41	Zasoby przyrodnicze	Wykonanie inwentaryzacji przyrodniczej oraz wykonanie opracowań ekofizjograficznych w gminie	Gmina	-	-	-	50	50	Środki własne, środki pomocowe	
42		Cykliczne opracowanie uproszczonych planów urządzania lasu	Gmina	-	-	-	-	-	Środki własne	Działanie poza okresem planowania
43		Uwzględnienie zasad ochrony ustanowionych form przyrodniczych w przepisach prawa miejscowego	Gmina	-	-	-	-	-	Środki własne	W ramach bieżącej działalności
44		Ochrona siedlisk i gatunków w zieleni wiejskiej oraz tworzenie nowych terenów zielonych	Gmina	7	10	10	10	37	Środki własne, środki pomocowe	
45		Uznawanie tworów przyrody żywej i nieożywionej jako pomnik przyrody	Gmina	-	-	-	-	-	Środki własne	Działanie poza okresem planowania
46		Tworzenie i sprawne funkcjonowanie „centrum edukacji przyrodniczej” promującego walory ekologiczne gminy	Gmina	5	50	10	10	75	Środki własne, środki pomocowe	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

47		Włączenie do działań edukacyjnych problematyki gospodarki leśnej i ochrony lasu	Gmina	-	-	-	-	-	Środki własne, środki organizacji ekologicznych, środki pomocowe	Koszty podano w ramach zadań wymienionych w niniejszym programie
48		Sprawnie funkcjonujący system konsultacji społecznych dotyczących problemów środowiska	Gmina	-	-	-	-	-	Środki własne	W ramach bieżącej działalności
49		Wyznaczenie ścieżek rowerowych i szlaków turystyki pieszej	Gmina	-	-	-	-	-	Środki własne, środki pomocowe	Koszty podano w ramach zadań wymienionych w niniejszym programie
50		Rozwój zieleni w terenach zurbanizowanych	Gmina	3	3	5	5	16	Środki własne, środki pomocowe	
51		Zastosowanie form architektonicznych i struktury zabudowy umożliwiających swobodny przepływ powietrza i migracji gatunków (wysokość i lokalizacja budynków uwzględniająca kierunki przewietrzania, ażurowe ogrodzenia, przepusty pod drogami)	Gmina	-	-	-	-	-	Środki własne	W ramach bieżącej działalności

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

52	Zagrożenia poważnymi awariami	Modernizacja oraz doposażenie w sprzęt ratownictwa ekologicznego jednostek straży pożarnej	Gmina	-	-	-	-	-	Środki własne, środki pomocowe	Koszty podano w ramach zadań wymienionych w niniejszym programie
53		Uwzględnienie zasad bezpieczeństwa transportu substancji niebezpiecznych w projektach organizacji ruchu na drogach	Gmina	-	-	-	-	-	Środki własne	W ramach bieżącej działalności
54		Utrzymanie we właściwym stanie technicznym dróg oraz obiektów mostowych, którymi przemieszczają się transporty substancji niebezpiecznych	Gmina	-	-	-	-	-	Środki własne, środki pomocowe	Koszty podano w ramach zadań wymienionych w niniejszym programie

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

W poniższej tabeli przedstawiono harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem.

Tabela nr 29. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem.

Lp	Obszar interwencji	Zadanie	Przedmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	J	K
1	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Likwidacja palenisk opalanych węglem poprzez zamianę na bardziej przyjazne dla środowiska (gazowe lub elektryczne)	Właściciele nieruchomości	1 000	Środki właścicieli budynków, środki funduszy ochrony środowiska, środki pomocowe	
2		Rozbudowa sieci gazowej, zwiększenie liczby nowych odbiorców dla celów grzewczych	PSG, właściciele nieruchomości	500	Środki PSG, środki właścicieli budynków	
3		Termomodernizacja obiektów prywatnych	Właściciele nieruchomości	3 500	Środki właścicieli budynków, środki funduszy ochrony środowiska, środki innych funduszy pomocowych	
4		Przebudowa, modernizacja dróg	Właściciele, zarządcy dróg	3 000	Środki właścicieli dróg, środki pomocowe	
5		Budowa chodników i ciągów rowerowo-piesznych przy drogach	Właściciele, zarządcy dróg	90	Środki właścicieli dróg, środki pomocowe	
6		Zamiatanie dróg „na mokro”	Właściciele, zarządcy dróg	70	Środki właścicieli dróg,	
7		Wprowadzanie ograniczeń prędkości na drogach o pyłacej nawierzchni	Właściciele, zarządcy dróg	-	Środki właścicieli dróg,	W ramach bieżącej działalności
8		Unowocześnianie technologii przemysłowych i instalacji spalania paliw w sektorze	Przedsiębiorcy	b.d.	Środki przedsiębiorców, środki pomocowe	Brak możliwości oszacowania kosztów

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

		energetyki i przemysłu, a także wprowadzanie niskoemisyjnych i energooszczędnych produkcji				
9		Budowa innych instalacji wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych	Przedsiębiorcy, właściele nieruchomości	1 000	Środki przedsiębiorców, środki właścicieli nieruchomości, środki pomocowe	
10	Zagrożenia hałasem	Budowa drogi ekspresowej S74 na odcinku Opatów – Nisko w wariantcie określonym po analizie środowiskowej przez GDDKiA	GDDKiA	b.d.	Budżet Państwa, środki pomocowe	
11		Modernizacja dróg celem uzyskania lepszych parametrów akustycznych dróg	Właściciele, zarządcy dróg	-	Środki właścicieli dróg, środki pomocowe	Koszty podano w ramach zadań wymienionych w niniejszym programie
12		Budowa ścieżek rowerowych	Właściciele, zarządcy dróg	-	Środki właścicieli dróg, środki pomocowe	Koszty podano w ramach zadań wymienionych w niniejszym programie
13		Podejmowanie działań na rzecz rozwoju systemu transportu zbiorowego	Powiat, przedsiębiorstwa komunikacji	-	Środki własne, środki pomocowe	W ramach bieżącej działalności
14	Pola elektro-magnetyczne	Minimalizowanie liczby wysokich konstrukcji antenowych i lokalizacja urządzeń nadawczych kilku użytkowników na jednej konstrukcji wsporczej	Przedsiębiorcy	b.d.	Środki przedsiębiorców	
15	Gospodarka wodami	Modernizacja i poprawa stanu technicznego infrastruktury powodziowej	PGW Wody Polskie	b.d.	Środki PGW Wody Polskie, środki pomocowe	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

16		Konserwacja i modernizacja systemów melioracji wodnych oraz rzek	PGW Wody Polskie, właściciele gruntów	1 200	Środki PGW Wody Polskie, środki pomocowe	
17		Aktualizacja map terenów szczególnego zagrożenia powodzią dla większych rzek powiatu	PGW Wody Polskie	b.d.	Środki PGW Wody Polskie, środki pomocowe	
18		Doposażenie jednostek straży pożarnej w sprzęt umożliwiający ratownictwo w czasie powodzi	PSP	b.d.	Środki PSP	
19		Usprawnienie systemu ostrzegania i ratownictwa przeciwpowodziowego na terenie gminy	Powiat, województwo, PGW Wody Polskie	b.d.	Środki własne, środki pomocowe	W ramach bieżącej działalności
20		Odbudowa i rozbudowa istniejących na rzekach i rowach melioracyjnych urządzeń służących retencjonowaniu wody	PGL Lasy Państwowe, PGW Wody Polskie, właściciele urządzeń wodnych	b.d.	Środki PGW Wody Polskie, środki pomocowe	Koszty podano w ramach zadań wymienionych w niniejszym programie
21		Budowa systemów zagospodarowania i retencji wód opadowych i roztopowych w terenach zurbanizowanych	Właściciele nieruchomości	b.d.	Środki własne, środki pomocowe	
22		Realizacja działań przewidzianych w planach przeciwdziałania skutkom suszy	PGW Wody Polskie	b.d.	Środki PGW Wody Polskie, środki pomocowe	
23		Ochrona obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi wodami rzeki San na terenie gminy	PGW Wody Polskie	-	Środki PGW Wody Polskie, środki pomocowe	Realizacja zadania poza okresem szczegółowego planowania
24	Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w obszarach gdzie budowa sieci	Właściciele nieruchomości	200	Środki właścicieli nieruchomości, środki pomocowe	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

		kanalizacyjnych z punktu widzenia ekonomicznego jest nieuzasadniona (poza obszarem GZWP 425)				
25		Podłączanie budynków do istniejących sieci kanalizacyjnych	Właściciele nieruchomości	700	Środki właścicieli nieruchomości	
26		Kontrola istniejących urządzeń kanalizacji	Zakład komunalny	-	Środki własne	W ramach bieżącej działalności
27		Wdrażanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych w zakładach produkcyjnych w celu zmniejszenia wodochłonności gospodarki	Przedsiębiorcy	b.d.	Środki przedsiębiorców, środki pomocowe	
28		Monitoring wód powierzchniowych i podziemnych na terenie gminy	GIOŚ	-	Środki GIOŚ	W ramach bieżącej działalności
29		Wyznaczenie stref ochronnych ujęć wód	Właściciele ujęć, PGW Wody Polskie	-	Środki właścicieli ujęć	W ramach bieżącej działalności
30		Sukcesywna budowa, modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody, ujęć wód, sieci wodociągowej	Zakład komunalny, przedsiębiorcy	400	Środki własne, środki pomocowe	
31		Racjonalna gospodarka studniami głębinowymi (wodami pobieranymi)	Zakład komunalny, przedsiębiorcy	-	Środki własne, środki przedsiębiorców	W ramach bieżącej działalności
32		Wyznaczenie stref ochronnych oraz zasobów ujęć wód	Właściciele ujęć	-	Środki właścicieli ujęć	W ramach bieżącej działalności
33		Utrzymywanie należytego stanu sanitarnego, porządku i czystości w strefie ochrony wód podziemnych.	Właściciele ujęć	-	Środki właścicieli ujęć	W ramach bieżącej działalności

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

34	Zasoby geologiczne	Dokumentowanie nowych złóż kopalin wraz z ich bilansem	Przedsiębiorcy, administracja geologiczna	-	Środki przedsiębiorców, środki administracji geologicznej	W ramach bieżącej działalności administracji geologicznej
35		Ograniczanie nielegalnej eksploatacji kopalin	Administracja geologiczna, Policja	-	Środki administracji geologicznej, środki Policji	W ramach bieżącej działalności administracji geologicznej i Policji
36		Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych	Przedsiębiorcy, powiat, województwo (Marszałek Województwa)	Przedsiębiorcy, powiat, województwo (Marszałek Województwa)	Środki przedsiębiorców	
37		Wdrażanie nowych technik eksploatacji i przetwarzania kopalin,	Przedsiębiorcy	b.d.	Środki przedsiębiorców	
38		Pełne wykorzystanie zapisów decyzji środowiskowych w procesach koncesyjnych	Powiat, samorząd wojewódzki	-	Środki własne	W ramach bieżącej działalności
39	Gleby	Rozpoznanie i dokumentowanie budowy geologicznej w celu ochrony cennych obiektów dziedzictwa ekologicznego	Państwowy Instytut Geologiczny	-	Budżet Państwa	W ramach bieżącej działalności
40		Wspieranie i promowanie rolnictwa ekologicznego	ODR, Izba Rolnicza	-	Środki ODR, środki Izby Rolniczej	W ramach bieżącej działalności
41		Edukacja rolników w sprawie stosowania Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej	ODR, Izba Rolnicza	-	Środki ODR, środki Izby Rolniczej	W ramach bieżącej działalności
42		Wapnowanie gleb, atestacja sprzętu służącego do stosowania środków ochrony roślin	Właściciele gruntów, właściciele urządzeń	b.d.	Środki właścicieli gruntów, środki właścicieli urządzeń	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

43		Remediacja powierzchni ziemi	Właściciele gruntów	b.d.	Środki właścicieli gruntów, środki pomocowe	
44		Rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych	Właściciele terenów	b.d.	Środki właścicieli terenów	
45		Minimalizacja zanieczyszczenia gleb na obszarach Natura 2000 w celu ograniczenia zagrożeń dla bioróżnorodności	RDOS	-	Budżet Państwa, środki pomocowe	W ramach bieżącej działalności
46		Prowadzenie prac zabezpieczających na obszarach osuwisk zagrażających obiektom budowlanym oraz zabezpieczenie terenów osuwiskowych przed dalszym rozwojem ruchów masowych ziemi	PIG, właściciele nieruchomości	b.d.	Budżet Państwa, środki właścicieli nieruchomości, środki pomocowe	
47	Gospodarka odpadami zapobieganie powstawaniu odpadów	Stosowanie najlepszych dostępnych technik w przemyśle (BAT)	Przedsiębiorcy	-	Środki przedsiębiorców, środki pomocowe	Brak możliwości oszacowania kosztów
48		Wprowadzenie zasad Czystszej Produkcji w przemyśle	Przedsiębiorcy	-	Środki przedsiębiorców, środki pomocowe	Brak możliwości oszacowania kosztów
49		Realizacja gminnych programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	Właściciele obiektów na których znajdują się wyroby azbestowe	500	Środki właścicieli budynków, środki pomocowe	
50		Doposażenia PSZOK w niezbędną infrastrukturę, urządzenia i kontenery oraz zakub samochody transportowego,	Przedsiębiorcy	900	Środki przedsiębiorcy, środki pomocowe	
51		Rozwijanie działań w zakresie segregacji odpadów	Wytwórcy odpadów, odbiorcy odpadów	b.d.	Środki wytwórców odpadów	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

52		Rozwijanie działań w celu efektywnego zbierania odpadów problemowych (niebezpiecznych, wielkogabarytowych, itd.)	Odbiorcy odpadów	b.d.	Środki własne, środki pomocowe	
53		Propagowanie lokalnego kompostowania odpadów biodegradowalnych w kompostownikach przydomowych	Wytwórcy odpadów	b.d.	Środki wytwórców odpadów	
54		Ograniczanie ilości zbieranych odpadów komunalnych unieszkodliwianych przez składowanie	Przedsiębiorcy	-	Środki przedsiębiorców	
55		Sukcesywne zwiększanie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych	Odbiorcy odpadów	b.d.	Środki wytwórców odpadów	
56		Edukacja mieszkańców oraz wytwórców odpadów przemysłowych w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz właściwego postępowania z odpadami	organizacje ekologiczne, powiat	20	Środki własne, środki pomocowe	
57	Zasoby przyrodnicze	Cykliczne opracowanie planów urządzania lasu i uproszczonych planów urządzania lasu	Powiat, PGL Lasy Państwowe	b.d.	Środki PGL Lasy Państwowe, środki powiatu	W ramach bieżącej działalności
58		Kontynuowanie opracowań planów ochrony lub planu zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000	RDOŚ	b.d.	Środki RDOŚ, środki pomocowe	Koszty podano w ramach zadań wymienionych w niniejszym programie
59		Ochrona siedlisk i gatunków w zieleni wiejskiej oraz tworzenie nowych terenów zielonych	RDOŚ, organizacje ekologiczne, właściciele nieruchomości	b.d.	Budżet Państwa, środki pomocowe, środki właścicieli nieruchomości	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

60		Zachowanie i utrzymanie parków, ogrodów, które są przedmiotem ochrony na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	Właściciele nieruchomości	b.d.	Środki właścicieli nieruchomości, środki pomocowe	
61		Prowadzenie działalności związanej z gospodarką pasieczną, jako ważnego elementu zachowania bioróżnorodności	ODR, Związek Pszczelarski, właściciele pasiek, organizacje ekologiczne, powiat	50	Środki ODR, środki właścicieli pasiek, środki pomocowe, środki powiatu	
62		Stosowanie w praktyce przez rolników zasad Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych	ODR, rolnicy	b.d.	Środki ODR, środki rolników	W ramach bieżącej działalności
63		Tworzenie i sprawne funkcjonowanie „centrum edukacji przyrodniczej” promującego walory ekologiczne gminy	Organizacje ekologiczne, PGL Lasy Państwowe	70	Środki PGL Lasy Państwowe, środki organizacji ekologicznych, środki pomocowe	
64		Prowadzenie kampanii edukacyjnych skierowanych do społeczeństwa w celu uświadomienia na problemy przyrodniczo- środowiskowe	Gminy, właściciele obiektów zabytkowych	-	Środki PGL Lasy Państwowe, środki organizacji ekologicznych, środki pomocowe	Koszty podano w ramach zadań wymienionych w niniejszym programie
65		Włączenie do działań edukacyjnych problematyki gospodarki leśnej i ochrony lasu	Powiat, organizacje ekologiczne, PGL Lasy Państwowe	-	Środki PGL Lasy Państwowe, środki organizacji ekologicznych, środki powiatu, środki pomocowe	Koszty podano w ramach zadań wymienionych w niniejszym programie
66		Prowadzenie kampanii edukacyjnych skierowanych do społeczeństwa w celu uświadomienia na problemy przyrodniczo - środowiskowe	Gminy, organizacje ekologiczne, PGL Lasy Państwowe	-	Środki gmin, środki organizacji ekologicznych, środki PGL Lasy Państwowe, środki pomocowe	Koszty podano w ramach zadań wymienionych w niniejszym programie
67		Sprawnie funkcjonujący system konsultacji	Powiat, województwo	-	Środki własne	W ramach bieżącej działalności

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

		społecznych dotyczących problemów środowiska				
68		Restrykcyjne przestrzeganie zakazu wypalania łąk, ściernisk, rowów itp.	PSP, OSP, właściciele i użytkownicy gruntów	-	Środki PSP, środki OSP, środki właścicieli i użytkowników gruntów	W ramach bieżącej działalności
69		Wyznaczenie ścieżek rowerowych i szlaków turystyki pieszej	Właściciele, zarządcy dróg, PGL Lasy Państwowe	b.d.	Środki właścicieli i zarządców dróg, środki gmin, środki PGL Lasy Państwowe	Podano środki PGL Lasy Państwowe, pozostałe środki podano w ramach zadań wymienionych w niniejszym programie
70		Utworzenie ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych	PGL Lasy Państwowe, organizacje ekologiczne	b.d.	Środki PGL Lasy Państwowe, środki organizacji ekologicznych, środki pomocowe	
71		Wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i wzdłuż dróg oraz utrzymanie istniejącej wzdłuż dróg zieleni	Właściciele gruntów, właściciele, zarządcy dróg	40	Środki właścicieli gruntów, środki właścicieli i zarządców dróg	
72		Zalesienia gruntów porolnych i zdegradowanych gatunkami rodzimymi	Właściciele gruntów, ARiMR	20	Środki właścicieli gruntów, środki ARiMR	
73		Rozwój zieleni w terenach zurbanizowanych	Właściciele nieruchomości	b.d.	Środki właścicieli nieruchomości	
74		Odtwarzanie i wzbogacanie wartości ekologicznych, które uległy degradacji (renaturalizacja cieków, dolesianie, uzupełnianie istniejących i wprowadzanie nowych zadrzewień wszędzie, gdzie jest to możliwe)	Właściciele gruntów, PGL Lasy Państwowe, PGW Wody Polskie	b.d.	Środki właścicieli gruntów, środki PGL Lasy Państwowe, środki PGW Wody Polskie	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

75	Zagrożenia poważnymi awariami	Modernizacja oraz doposażenie w sprzęt ratownictwa ekologicznego jednostek straży pożarnej	Powiat, PSP	-	Środki powiatu, środki pomocowe	Koszty podano w ramach zadań wymienionych w niniejszym programie (doposażenie w sprzęt ratownictwa powodziowego)
76		Uwzględnienie zasad bezpieczeństwa transportu substancji niebezpiecznych w projektach organizacji ruchu na drogach	Właściciele dróg, zarządcy dróg	-	Środki właścicieli i zarządzających drogami	W ramach bieżącej działalności
77		Utrzymanie we właściwym stanie technicznym dróg oraz obiektów mostowych, którymi przemieszczają się transporty substancji niebezpiecznych	Właściciele dróg, zarządcy dróg	b.d.	Środki właścicieli i zarządzających drogami	
78		Usuwanie i unieszkodliwianie niewłaściwie składowanych lub magazynowanych odpadów	Posiadacze odpadów	b.d.	Środki posiadaczy odpadów	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

X System realizacji programu ochrony środowiska

X.8 Zarządzanie programem

Realizacja niniejszego Programu ma na celu poprawę stanu środowiska na terenie gminy Pysznica. Organem odpowiedzialnym za wdrażanie i koordynację działań określonych w Programie jest Wójt Gminy. Zapewnia on spójność pomiędzy wszystkimi programami działającymi w gminie i umożliwia efektywne wykorzystanie środków finansowych i technicznych. Program realizowany będzie przez wszystkie jednostki odpowiedzialne za ochronę środowiska na terenie gminy w oparciu o aktualnie dostępne instrumenty: prawno-ekonomiczne, finansowe, edukacyjne.

Ponadto w program zostaną zaangażowane podmioty gospodarcze korzystające ze środowiska. Podmioty te kierują się głównie efektami ekonomicznymi i zasadami konkurencji rynkowej. W podmiotach tych zarządzanie środowiskiem odbywać się będzie poprzez:

- dotrzymanie wymagań stawianych przez przepisy prawa,
- modernizację technologii,
- instalowanie urządzeń ochrony środowiska,
- stałą kontrolę emisji zanieczyszczeń.

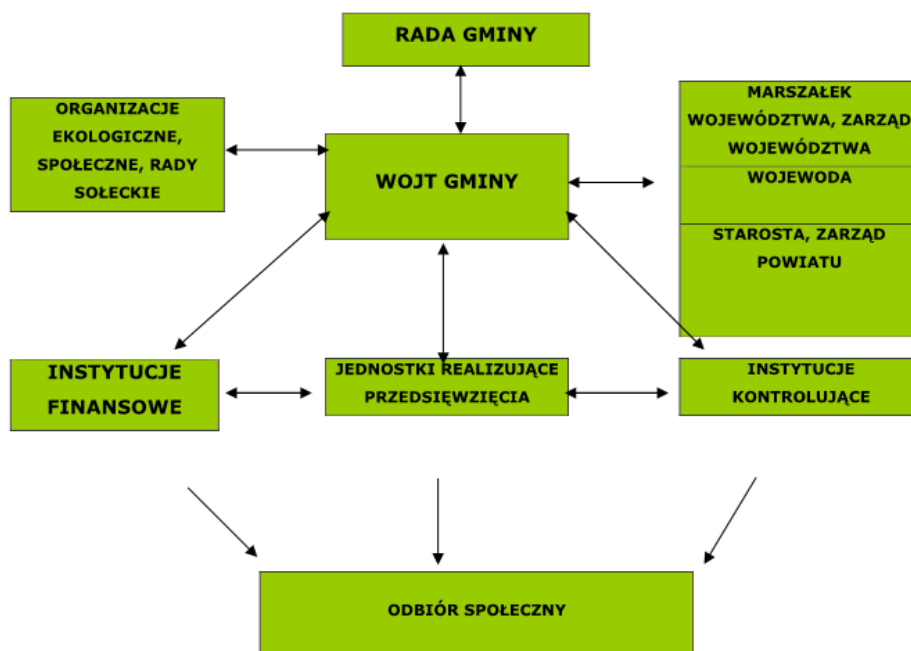
Wyróżnić można następujące grupy podmiotów uczestniczących w Programie:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu Programem,
- podmioty realizujące zadania Programu, w tym instytucje finansowe,
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty Programu,
- społeczeństwo gminy jako główny podmiot odbierający wyniki działań programu.

Wójt co dwa lata sporządza będzie raport z wykonania zadań programu. Ocenie programu służyć będzie monitorowanie, w cyklu dwuletnim, stopnia wykonania zadań przez władze gminy. Raport i ocena Programu będą podstawą do aktualizacji lub weryfikacji Programu, która winna odbywać się przynajmniej raz na 4 lata.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Rys. nr 2. Schemat zarządzania Programem Ochrony Środowiska.

X.9 Współpraca z interesariuszami

Interesariuszami projektu są urzędy, organizacje, instytucje, społeczności, osoby, które nie są bezpośrednio zaangażowane w projekt, lecz jego wyniki mają na nie istotny wpływ, dlatego są żywo zainteresowane w pomyślnym ukończeniu projektu. Interesariusze (ich opinie) muszą być brane pod uwagę podczas sporządzania dokumentu. Analizę interesariuszy wykonano na etapie przygotowania projektu niniejszego dokumentu. Określono też sposoby pracy z interesariuszami tj.:

- przekazywano informację o rozpoczęciu prac nad dokumentem w formie papierowej i elektronicznej,
- przeprowadzono ankietyzację wśród liderów społecznych gminy,
- stworzono możliwość zgłaszania uwag i sugestii do projektu dokumentu,
- przeprowadzono prezentację dokumentu, aby umożliwić dyskusję nad nim.

W dokumencie uwzględniono wszystkie propozycje zgłaszane przez interesariuszy.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

X.10 Źródła finansowania

Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska wg źródeł finansowania dla Gminy Pysznica na lata 2019 – 2020 (na podstawie informacji uzyskanych w Urzędzie Gminy w Pysznicy) przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela nr 30. Nakłady na inwestycje związane z ochroną środowiska gminy w 2019r.

Lp.	Źródło finansowania	Nakłady w tys. PLN	% w budżecie ogółem
1	Środki własne	4 166,116	8,85
2	Środki z budżetu wojewody	-	
3	Środki zagraniczne	-	
4	Środki funduszy ekologicznych	300,000	0,64
5	Kredyty i pożyczki	-	
6	Inne środki	916,716	1,95
7	Ogółem	5 382,832	11,44

Źródło: Urząd Gminy w Pysznicy.

Tabela nr 31. Nakłady na inwestycje związane z ochroną środowiska gminy w 2020 r.

Lp.	Źródło finansowania	Nakłady w tys. PLN	% w budżecie ogółem
1	Środki własne	2 218,032	4,20
2	Środki z budżetu wojewody	-	
3	Środki zagraniczne	-	
4	Środki funduszy ekologicznych	-	
5	Kredyty i pożyczki	2 030,000	3,85
6	Inne środki	68,488	0,13
7	Ogółem	4 316,520	8,18

Źródło: Urząd Gminy w Pysznicy.

Realizację zadań własnych gminy można przewidzieć ze stosunkowo dużą dozą pewności. Jednak pełna ich realizacja będzie od dynamiki działań władz samorządowych. Realizacja zadań będzie w znacznej mierze uzależniona od stanu finansów Państwa i kondycji przedsiębiorstw, które będą musiały dostosować sposób i zakres korzystania ze środowiska do aktualnych standardów.

W kontekście zasad dofinansowania zadań związanych z ochroną środowiska zarówno przez instytucje krajowe, jak i dysponujące środkami Unii Europejskiej, najistotniejsza będzie możliwość zgromadzenia tzw. wkładu własnego w wysokości minimum 15 – 25% wartości zadania inwestycyjnego.

Większość samorządów bardzo poważnie traktuje szansę dofinansowania ich przedsięwzięć w obszarze ochrony środowiska z funduszy strukturalnych.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Szczegółowo analizują swoje potrzeby, szacują budżety oraz zdolność partycypacji w kosztach przez inne podmioty. Coraz dokładniej znane są im również cele zawarte w Strategii Rozwoju Kraju, Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa, Strategii Bezpieczeństwa Energetycznego i Środowiska, Strategii rozwoju transportu itp.

Do instrumentów finansowych realizacji programu należą między innymi:

- opłaty za korzystanie ze środowiska,
- administracyjne kary pieniężne,
- odpowiedzialność cywilna, karna i administracyjna,
- pożyczki i dotacje z funduszy ochrony środowiska,
- opłaty eksploatacyjne za pozyskiwanie kopalin.

Zgodnie z informacjami udostępnianymi przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej najważniejszym dokumentem, który określa zasady współpracy Polski z Unią Europejską, jest Umowa Partnerstwa. To uzgodniona z Komisją Europejską strategia wykorzystania Funduszy Europejskich. Dokument określa cele i sposób inwestowania funduszy unijnych z polityki spójności, na którą w przyszłej perspektywie będzie Polska miała 72,2 miliarda euro, oraz środków z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji o wartości 3,8 miliarda euro. Łącznie to około 76 miliardów euro.

Polityka spójności na lata 2021-2027 obejmować będzie następujące fundusze: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) oraz Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST). Wspólna polityka rybołówstwa obejmie Europejski Fundusz Morski i Rybacki (EFMR). Fundusze te wzajemnie się uzupełniają.

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego służy wzmocnieniu spójności gospodarczej i społecznej Unii Europejskiej. Jego zadaniem jest łagodzenie dysproporcji w rozwoju europejskich regionów i zmniejszać braki w zakresie rozwoju regionów znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji.

Europejski Fundusz Społeczny+ ma być podstawowym narzędziem Unii Europejskiej służącym zwiększaniu spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadaniu na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowaniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki. EFS+ będzie obejmować obecnie rozproszone instrumenty: EFS, Inicjatywę na rzecz osób młodych (YEI),), Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) oraz Europejski Program na rzecz Zatrudnienia i Innowacji Społecznych (EaSI).

Fundusz Spójności ma za zadanie redukcję dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowaniu zrównoważonego rozwoju. W jego ramach realizowane są strategiczne projekty w obszarach ochrony środowiska i transportu, w tym transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T).

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Proponowane fundusze polityki spójności będzie uzupełniał **Fundusz Sprawiedliwej Transformacji**. Jest on częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji. Celem FST jest łagodzenie skutków społecznych i ekonomicznych transformacji energetycznej.

Europejski Fundusz Morski i Rybacki to fundusz na rzecz unijnej polityki morskiej i rybołówstwa. Celem funduszu jest szeroko rozumiane wsparcie społeczności nadmorskich, w tym m.in. wspieranie rybaków w przechodzeniu na zrównoważone rybołówstwo czy finansowanie projektów przyczyniających się do tworzenia nowych miejsc pracy oraz podnoszenia jakości życia społeczności nadmorskich w Europie.

Aby realizować założenia Umowy Partnerstwa, potrzebujemy programów krajowych i regionalnych. Określają one priorytetowe obszary wsparcia i wyznaczają konkretne działania.

Podobnie jak w latach 2014-2020 również w nowej rozpoczynającej się perspektywie około 60% funduszy z polityki spójności trafi do programów realizowanych na poziomie krajowym. Pozostałe 40% otrzymają programy regionalne, zarządzane przez marszałków województw.

Podział środków na poszczególne programy krajowe przedstawia się następująco:

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS) – następca Programu Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ). Program przyczyni się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu. FEnIKS wesprze również inwestycje transportowe oraz dofinansuje ochronę zdrowia i dziedzictwo kulturowe. Planowany budżet to: ponad 25 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) – program jest kontynuacją dwóch wcześniejszych programów: Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (POIG) oraz Inteligentny Rozwój 2014-2020 (POIR). FENG będzie wspierał realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które zwiększają konkurencyjność polskiej gospodarki. Z programu będą mogli skorzystać m.in. przedsiębiorcy, instytucje z sektora nauki, konsorcja przedsiębiorstw oraz instytucje otoczenia biznesu, w szczególności ośrodki innowacji. Planowany budżet to ok 7,9 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) - następca Programu Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Główne obszary działania FERS to: praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność. Program będzie wspierał projekty z zakresu: poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC) - jest następcą programu Polska Cyfrowa (POPC), który w latach 2014-2020 wspierał cyfryzację w Polsce. FERC będzie koncentrował się przede wszystkim na: zwiększeniu dostępu do ultraszybkiego internetu szerokopasmowego, udostępnieniu zaawansowanych e-usług pozwalających w pełni na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców, zapewnieniu cyberbezpieczeństwa w ramach nowego dedykowanego obszaru interwencji, rozwoju gospodarki opartej na danych, wykorzystującej najnowsze technologie cyfrowe, rozwoju współpracy międzysektorowej na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych, wsparciu rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych, w tym również w obszarze cyberbezpieczeństwa dla jednostek samorządu terytorialnego (jst) i przedsiębiorców. Planowany budżet FERC to ok. 2 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW) – nowy program dla makroregionu Polski Wschodniej będzie koncentrował się na czterech głównych obszarach: wzmocnienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, energia i ochrona klimatu, spójna sieć transportowa i zwiększenie dostępności transportowej oraz aktywizacja kapitału społecznego, rozwój turystyki i usługi uzdrowiskowe. Oprócz 5 województw dotychczas objętych wsparciem: lubelskiego, podkarpackiego, podlaskiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego, z nowego programu będzie korzystać także województwo mazowieckie bez Warszawy i dziewięciu otaczających ją powiatów. W puli FEPW jest ok. 2,5 mld euro.

Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich – program ma trzy główne priorytety: skuteczne instytucje, skuteczni beneficjenci i skuteczna komunikacja. Środki z Pomocy Technicznej zostaną przeznaczone m.in. na: szkolenia dla beneficjentów korzystających z Funduszy Europejskich, rozwój krajowego systemu informatycznego umożliwiającego aplikowanie i rozliczanie projektów unijnych, działania informacyjno-promocyjne zwiększające wiedzę o Funduszach w Polsce. Budżet programu wyniesie 0,5 mld euro.

Program dotyczący sprawiedliwej transformacji – 4,4 mld euro (pomoc w transformacji dla regionów górniczych: śląskiego, małopolskiego, dolnośląskiego, wielkopolskiego, łódzkiego i lubelskiego)

Program Pomoc Żywnościowa – 0,2 mld euro

Program Ryby – 0,5 mld euro

Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej – 0,56 mld euro.

Podzielone zostały także fundusze na programy regionalne:

- dolnośląskie – 870 mln euro
- kujawsko-pomorskie – 1,475 mld euro
- lubelskie – 1,768 mld euro
- lubuskie – 736 mln euro
- łódzkie – 1,631 mld euro

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

• małopolskie	- 1,541 mld euro
• mazowieckie	- 1,67 mld euro
• opolskie	- 763 mln euro
• podkarpackie	- 1,661 mld euro
• podlaskie	- 992 mln euro
• pomorskie	- 1,129 mld euro
• śląskie	- 2,365 mld euro
• świętokrzyskie	- 1,106 mld euro
• warmińsko-mazurskie	- 1,228 mld euro
• wielkopolskie	- 1,070 mld euro
• zachodniopomorskie	- 1,311 mld euro

Program dla Polski Wschodniej obejmował będzie 6 regionów: lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie oraz mazowieckie (bez Warszawy i 9 otaczających ją powiatów).(*na podstawie informacji dostępnych na stronach Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej).

Innymi źródłami finansowania niniejszego programu są fundusze ekologiczne.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2002 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r., poz. 1219) określiła zasady funkcjonowania funduszy. Fundusze zostały podzielone na następujące poziomy administracyjne:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW),
 - Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW),
- Środki tych funduszy przeznacza się na wspomaganie działalności, o których mowa w art. 400a ustawy Prawo ochrony środowiska.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska realizuje między innymi takie programy jak:

- „Czyste Powietrze”,
- „Mój elektryk”,
- „Moja woda”,
- „Mój prąd”.

Ponadto środki pomocowe można pozyskać z:

- Fundacji Partnerstwo dla Środowiska – Fundacja promuje przedsięwzięcia na rzecz ekorozwoju,
- Program WWF dla Polski – krajowe przedstawicielstwo międzynarodowej organizacji World Wild Fund,
- Funduszu Norweskiego,
- banków (m.in. Banku Ochrony Środowiska S.A.).

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

X.11 Mierniki efektywności programu

Kontrola wdrażania Programu i oceny jego realizacji prowadzona będzie poprzez system mierników jego efektywności.

W tabeli nr 37 przedstawiono wskaźniki stanu środowiska, które zostaną wykorzystane do monitorowania programu.

Tabela nr 32. Wskaźniki monitorowania programu.

Obszar interwencji	Wskaźnik	Jednostka miary	Wskaźnik początkowy
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Stężenia zanieczyszczeń, dla których stwierdzono klasę C wg kryterium ochrony zdrowia w strefie, w której położona jest gmina	ng/m ³ dla BaP	2
	Powierzchnia obszarów występowania przekroczeń zanieczyszczeń	%	100
	Liczba budynków objętych termomodernizacją	szt.	b.d.
	Liczba zmodernizowanych kotłowni	szt.	b.d.
	Liczba instalacji OZE	szt.	b.d.
	Moc zainstalowana w urządzeniach OZE wg rodzajów instalacji	MW	b.d.
Zagrożenia hałasem	Liczba zakładów przekraczających dopuszczalne poziomy hałas	szt.	0
	Długość ścieżek rowerowych	km	17,1
	Całkowita długość dróg gminnych przebudowanych lub zmodernizowanych	km	44,3
	Liczba notowanych przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałas	szt.	0
Pola elektro-magnetyczne	Stwierdzone przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych	szt.	0
Gospodarka wodami	Pojemność użytkowa obiektów małej retencji wodnej w zarządzie PGW Wody Polskie	dam ³	0
	Obwałowania przeciwpowodziowe	km	6,42
Gospodarka wodno - ściekowa	Wielkość zużycia wody przez statystycznego mieszkańca.	m ³ /rok	36,3
	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej.	%	45,7
	Długość sieci kanalizacyjnej	km	100,8
	Długość sieci wodociągowej	km	146,7
	Różnica pomiędzy odsetkiem ludności korzystającej z wodociągu i z kanalizacji.	%	50,2
	Wielkość poboru wody z ujęcia komunalnego.	tys. m ³ /rok	403,5
	Liczba komunalnych oczyszczalni ścieków.	szt.	1
	Ilość odprowadzanych ścieków	tys. m ³ /rok	218,3

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Zasoby geologiczne	Liczba udokumentowanych złóż	szt.	11
	Liczba wydanych koncesji na wydobywanie kopalin	szt.	4
	Zasoby surowców o istotnym znaczeniu gospodarczym w skali gminy:		
	-gaz ziemny (dla złoża) [mln m ³], -wody lecznicze [mln m ³ /h], -piaski i żwiry [mln Mg]	mln m ³ mln m ³ /h mln Mg	0 0 50,4
Gleby	Powierzchnia użytków rolnych wymagających wapnowania (w stopniu koniecznym i potrzebnym)	%	64
	Powierzchnia terenów, na których stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie lub w ziemi	ha	0
	Udział powierzchni użytków rolnych ekologicznych w użytkach rolnych ogółem	%	0
	Liczba producentów i przetwórci ekologicznych	szt.	0
	Powierzchnia gruntów ornych niezagospodarowanych (odłogów i ugorów)	tys. ha	b.d.
	Powierzchnia gruntów zrekultywowanych w ciągu roku (na podstawie decyzji w sprawie rekultywacji terenów zdewastowanych i zdegradowanych)	ha	0
	Udział gruntów zabudowanych i zainwestowanych w powierzchni ogólnej gminy	%	1,8
Gospodarka odpadami	Masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych ogółem	tys. Mg	2,4
	Masa odebranych i zebranych selektywnie odpadów komunalnych	tys. Mg	1,0
	Liczba dzikich wysypisk odpadów	szt.	0
	Powierzchnia dzikich wysypisk odpadów	ha	0
Zasoby przyrodnicze	Wskaźnik lesistości	%	59,4
	Powierzchnia lasów	tys. ha	8,7
	Odnowienia i zalesienie w lasach publicznych i prywatnych	ha	b.d.
Zagrożenia poważnymi awariami	Liczba przypadków wystąpienia poważnej awarii	szt.	0
	Liczba zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii (ZDR) i o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii (ZZR) na terenie gminy	szt.	0/0
Wszystkie obszary interwencji	Liczba organizacji pozarządowych działających aktywnie na rzecz ochrony środowiska i edukacji ekologicznej na terenie gminy	szt.	0

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

	Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych (szkolenia, warsztaty, kampanie i inne)	szt.	6
	Nakłady na ochronę środowiska w powiecie	tys. zł	4 316,5

Źródła: Urząd Gminy w Pysznicy, GUS, ZGK.

Organ wykonawczy gminy (wójt) zobowiązany jest do sporządzania co dwa lata raportu z wykonania niniejszego Programu. Raport ten będzie przedstawiany Radzie Gminy. Polityka ochrony środowiska prowadzona jest za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska. Programy te mają być spójne, dlatego też w przypadku zmiany wojewódzkiego, powiatowego programu należy program gminny dostosować tak, aby gminna polityka ochrony środowiska była spójna z powiatową i wojewódzką.

*Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028***XI Spis tabel**

Spis tabel	str.
<i>Tabela nr 1. Liczba ludności na terenie gminy pysznica w latach 2017 – 2020</i>	17
<i>Tabela nr 2. Ludność gminy Pysznica na tle powiatu stalowowolskiego i województwa podkarpackiego</i>	18
<i>Tabela nr 3. Ruch naturalny ludności w gminie</i>	19
<i>Tabela nr 4. Zestawienie podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie gminy Pysznica wg sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD)*</i>	19
<i>Tabela nr 5. Poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu, terminy osiągnięcia oraz dopuszczalne częstotliwości przekroczeń</i>	25
<i>Tabela nr 6. Sieć dróg gminy Pysznica</i>	29
<i>Tabela nr 7. Odczucia uciążliwości hałasu w zależności od poziomu hałasu</i>	39
<i>Tabela nr 8. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku</i>	40
<i>Tabela nr 9. Stacje bazowe telefonii komórkowej w gminie Pysznica</i>	44
<i>Tabela nr 10. Nazwy oraz długości rzek na terenie gminy Pysznica oraz nazwy JCWP i ich kod.</i>	47
<i>Tabela nr 11. Zestawienie obiektów melioracyjnych</i>	48
<i>Tabela nr 12. Długość sieci wodociągowej</i>	55
<i>Tabela nr 13. Długość sieci kanalizacyjnej w poszczególnych miejscowościach</i>	56
<i>Tabela nr 14. Wykaz złóż kruszywa naturalnego</i>	59
<i>Tabela nr 15. Wykaz złóż surowców ilastych ceramiki budowlanej</i>	60
<i>Tabela nr 16. Wykaz złóż torfu</i>	61
<i>Tabela nr 17. Struktura gruntów wg rodzaju użytków</i>	62
<i>Tabela nr 18. Skład morfologiczny odpadów komunalnych wg. WPGO 2022.</i>	64
<i>Tabela nr 19. Skład morfologiczny odpadów komunalnych pochodzących z obszarów wiejskich wg projektu aktualizacji WPGO.</i>	65
<i>Tabela nr 20. Rodzaje i ilości odpadów komunalnych odebranych z terenu gminy Pysznica.</i>	68
<i>Tabela nr 21. Przewidywane ilości odpadów komunalnych wytworzonych w gminie Pysznica w latach 2021 – 2024.</i>	71
<i>Tabela nr 22. Wymagane poziomy przygotowania do ponownego użycia lub recyklingu odpadów, oraz przewidywane ilości odpadów komunalnych powstałych w gminie Pysznica, jakie należało będzie poddać tym procesom.</i>	73
<i>Tabela nr 23. Mierniki i wartości stopnia realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica,</i>	86
<i>Tabela nr 24. Analiza SWOT – ochrona środowiska w gminie Pysznica</i>	88

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

<i>Tabela nr 25. Problemy i zagrożenia środowiska na terenie gminy Pysznica</i>	93
<i>Tabela nr 26. Szczegółowy opis celów i kierunków interwencji</i>	102
<i>Tabela nr 27. Cele, kierunki interwencji oraz zadania</i>	114
<i>Tabela nr 28. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem</i>	135
<i>Tabela nr 29. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem</i>	146
<i>Tabela nr 30. Nakłady na inwestycje związane z ochroną środowiska gminy w 2019 r.</i>	158
<i>Tabela nr 31. Nakłady na inwestycje związane z ochroną środowiska gminy w 2020 r.</i>	158
<i>Tabela nr 32. Wskaźniki monitorowania programu.</i>	163
Spis map	str.
<i>Mapa nr 1. Gmina Pysznica</i>	17
<i>Mapa nr 2. Lokalizacja rejonów klimatycznych Polski wg. W. Okołowicza i D. Martyn</i>	22
<i>Mapa nr 3. Rozkład przestrzenny wartości stężenia średniego rocznego pyłu PM10 w województwie podkarpackim w 2020r.</i>	27
<i>Mapa nr 4. Rozkład przestrzenny wartości stężenia średniego rocznego pyłu PM2,5 w województwie podkarpackim w 2020r.</i>	27
<i>Mapa nr 5. Obszary przekroczeń w zakresie średniorocznego poziomu docelowego benzo(a)pirenu określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie podkarpackim w 2020 r.</i>	28
<i>Mapa nr 6. Pomiar ruchu dobowy na drogach wojewódzkich w 2015 r.</i>	33
<i>Mapa nr 7. Potencjał techniczny energetyki wodnej w województwie podkarpackim</i>	34
<i>Mapa nr 8. Potencjał techniczny biomasy leśnej w województwie podkarpackim</i>	35
<i>Mapa nr 9. Potencjał techniczny biomasy ze słomy i siana w województwie podkarpackim</i>	35
<i>Mapa nr 10. Potencjał techniczny energetyki wiatrowej</i>	36
<i>Mapa nr 11. Warunki solarne w województwie podkarpackim</i>	37
<i>Mapa nr 12. Lokalizacja odcinków dróg wojewódzkich objętych programem</i>	41
<i>Mapa nr 13. Sieć dróg na terenie województwa podkarpackiego objętych Programem ochrony środowiska przed hałasem</i>	42
<i>Mapa nr 14. Jednolite części wód podziemnych</i>	52
<i>Mapa nr 15. Zbiornik Wód Podziemnych Nr 425 Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów</i>	53
<i>Mapa nr 16. Geografia Regionalna Polski (Kondracki), obszar gminy Pysznica</i>	59

*Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028***XII Spis wykresów**

Spis wykresów	str.
Wykres nr 1. Liczba ludności w poszczególnych sołectwach, wg stanu na 31 stycznia 2020 r.	18
Wykres nr 2. Zmiana liczby ludności gminy Pysznica w latach 2017 – 2020	18
Wykres nr 3. Struktura wiekowa ludności gminy Pysznica	19

XIII Spis rysunków

Spis rysunków	str.
Rysunek nr 1. Model D-P-S-I-R	10
Rysunek. nr 2. Schemat zarządzania Programem Ochrony Środowiska	157

XIV Spis załączników

Spis załączników	str.
Załącznik Nr 1. Wyniki klasyfikacji stanu i potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych w województwie podkarpackim w 2018 r.	169
Załącznik Nr 2. Wyniki oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych w województwie podkarpackim w 2018 r.	170
Załącznik Nr 3 Wyniki klasyfikacji stanu chemicznego w JCWP w województwie podkarpackim w 2018 r. .	171
Załącznik Nr 4. Charakterystyka punktów pomiarowych JCWPd monitoringu operacyjnego stanu wód chemicznych w 2018 r.	172
Załącznik Nr 5 Lokalizacja punktów pomiarowych monitoringu poziomu pól elektromagnetycznych w województwie podkarpackim w 2018 r.	173
Załącznik nr 6. Klasa zagrożenia gleb suszą rolniczą.	175
Załącznik Nr 7. Klasa zagrożenia gleb suszą hydrologiczną	175
Załącznik nr 8. Obszary chronione na terenie gminy Pysznica	176
Załącznik nr 9. Ankieta dotycząca opinii mieszkańców o stanie środowiska i kierunkach rozwoju Gminy Pysznica .	177

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Załącznik nr 1. Wyniki klasyfikacji stanu i potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych w województwie podkarpackim w 2018 r. (źródło: PMŚ)

Lp.	Nazwa i kod jednolitej części wód (jcwp)	Nazwa i kod reprezentatywnego punktu pomiarowo-kontrolnego	Typ abiotyczny	Status jcwp	Program monitoringu w 2018 r.	Klasa elementów BIOL - element decydujący o klasie	Klasa elementów HYMO	Klasa elementów FCH 3.1-3.5	Klasa elementów FCH 3.6	Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego		Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu jcwp	Region wodny
										Klasa	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan	
Zlewnia Dolnego Sanu														
158	San od Rudni do ujścia PLRW20002122999	San - Wrzawy PL01S1601_1955	21	NAT	MO, MOa							potencjał ekologiczny	zły	G-WW

Objaśnienia skrótów użytych w tabeli:

Status jcwp	NAT – naturalna jcwp, SDCW – silnie zmieniona jcwp, SCW – sztuczna jcwp
IFPL	wskaźnik fizjologiczny
IO	Multimetrowy Indeks Okrzemkowy
MIR	Makrofitowy Indeks Rzeczny
MMI	wskaźnik makrobentosu wód bieżących
Wskaźnik MZB	wskaźnik makrobentosu wód bieżących dla zbiorników zaporowych
EFI- PL	wskaźnik ekologiczny
IBI- PL	wskaźnik integralności biologicznej
Klasa elementów BIOL	klasa elementów biologicznych
Klasa elementów HYMO	klasa elementów hydromorfologicznych
Klasa elementów FCH	klasa elementów fizykochemicznych (gr. 3.1-3.5)
Klasa elementów FCH-6Z	klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (gr. 3.6)
PROGRAMY MONITORINGU:	
MD / MO	monitoring diagnostyczny / monitoring operacyjny
MDa / MOa	monitoring diagnostyczny / monitoring operacyjny na obszarach chronionych przeznaczonych do ochrony siedlak lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód powierzchniowych jest ważnym czynnikiem w ich odzyskaniu
MOE	monitoring obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych

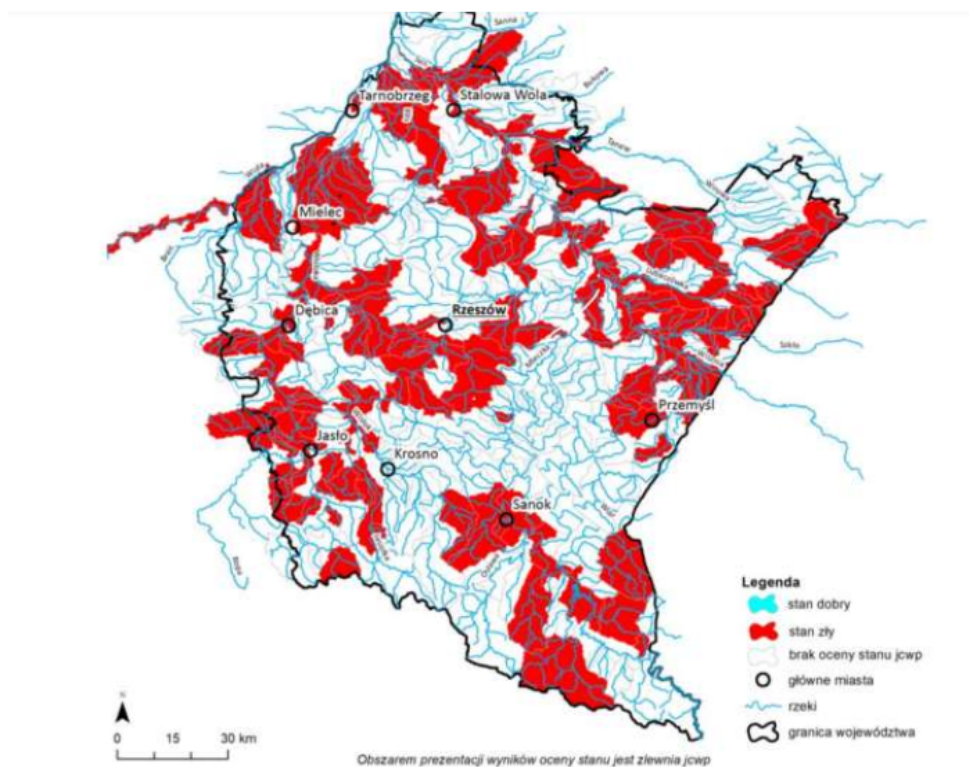
Klasy stanu/potencjału ekologicznego dla poszczególnych elementów jakości przyjęto wg rozporządzenia w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (2018):

elementy biologiczne - klasy I – V

elementy hydromorfologiczne - klasy I – II

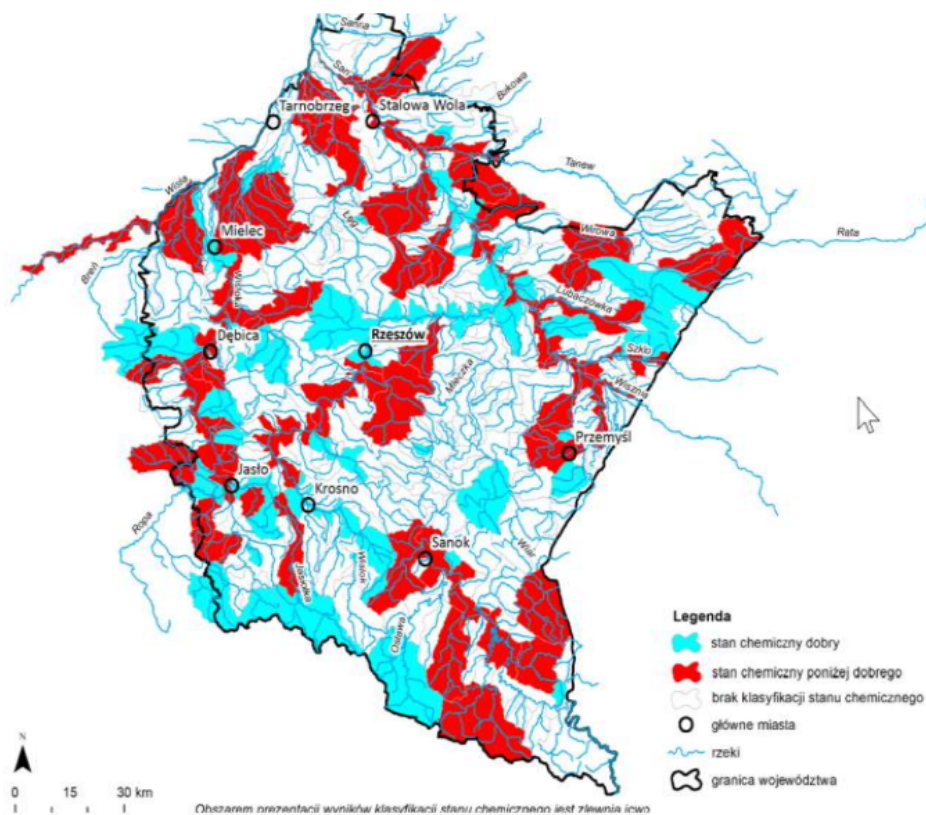
elementy fizykochemiczne (gr. 3.1-3.6) - klasy I – II, klasa > II oznacza przekroczenie wymagań klasy II

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Załącznik Nr 2. Wyniki oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych w województwie podkarpackim w 2018 r. Źródło: GIOŚ

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Załącznik Nr 3. Wyniki klasyfikacji stanu chemicznego w JCWP w województwie podkarpackim w 2018 r.
Źródło: GIOŚ.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Nr punktu	Identyfikator UE (172)	współrzędne		Powiat	Gmina	Miejscowość	Charakter zwiędziadła wody	Seria pomiarowa	Wskaźniki w zakresie stężeń III klasy jakości	Wskaźniki w zakresie stężeń IV klasy jakości	Wskaźniki w zakresie stężeń V klasy jakości	Klasa jakości - wskaźniki organiczne	Klasa jakości serii pomiarowej	Końcowa klasa jakości w punkcie
		PUWG 1992 X	PUWG 1992 Y											
139	PL2000135_007	697122,90	266904,67	kołbuszowski	Kołbuszowa	Kołbuszowa	seebodna	wiosna jesień	Mn, As, O ₂ temp, Mn	Fe		I II	III IV	IV
1099	PL2000135_006	666437,30	273420,48	kołbuszowski	Cniolas	Cniolas	seebodna	wiosna jesień	K O ₂			I II	III IV	II
1220	PL2000135_002	712483,81	294984,53	staliowowski	Bojanów	Przysów	seebodna	wiosna jesień	Fe, NO ₃ Fe, temp	pH		I II	III IV	II
1221	PL2000135_003	711592,18	289627,33	staliowowski	Bojanów	Stary	seebodna	wiosna jesień	O ₂ Fe, temp, O ₂			I II	III IV	II
1219	PL2000135_001	722210,62	271058,65	rzeszowski	Sokołów Małopolski	Turza	seebodna	wiosna jesień	I WWA, O ₂ O ₂		benzo(a)piren	I II	III IV	III
1509	PL2000135_010	662774,96	290149,57	łombrzeski	Nowa Dęba	Rozalin	seebodna	wiosna jesień		Al, Fe, pH, TOC Al, Fe, pH, TOC		I II	III IV	IV
1526	PL2000135_006	666497,80	303409,72	łombrzeski	Grębów	Jezioro	napięte	wiosna jesień	Ca O ₂ , Ca	pH	Fe, SO ₄ , Mn Fe, SO ₄ , Mn	I II	III IV	III
1527	PL2000135_004	701158,31	303140,31	łombrzeski	Grębów	Grębów	napięte	wiosna jesień	O ₂ O ₂		Fe, Mn Fe, Mn	I II	III IV	IV

Symbole chemiczne:

As – arsen

Fe – żelazo

Ca – wapń

TOC – węgiel organiczny

SO₄ – siarczany

Mn – mangan

NO₃ – azotanyO₂ – tlen rozpuszczony

pH – odczyn

temp – temperatura

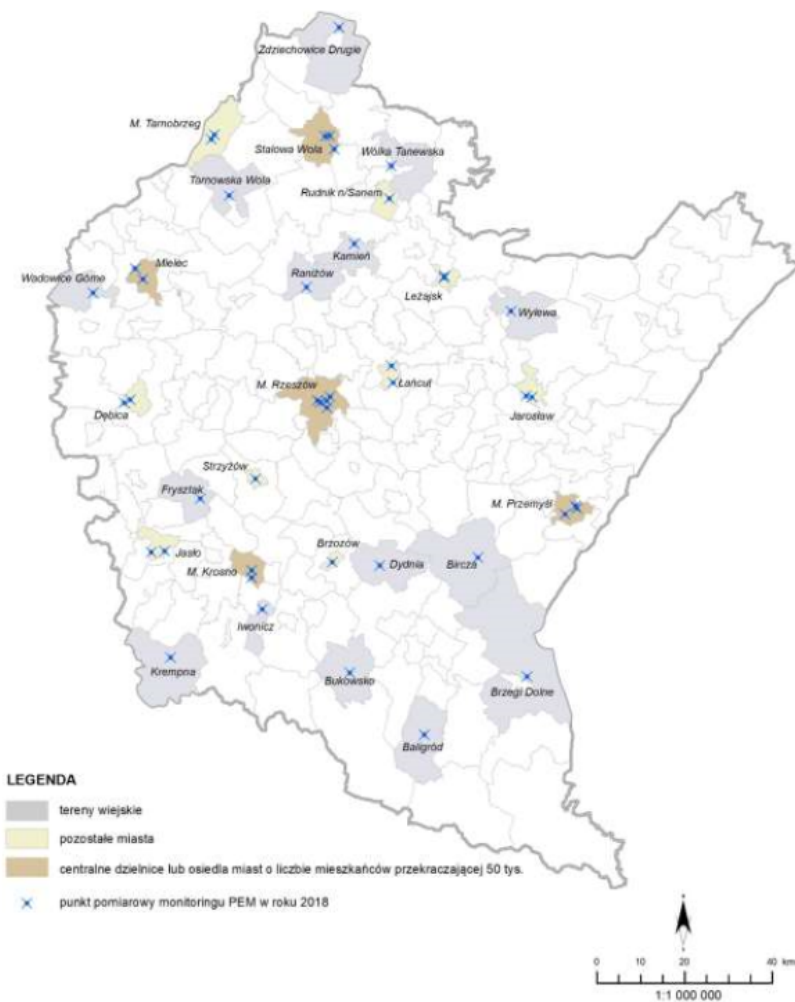
Σ WWA – suma węglowodorów

K – potas

Al – glin

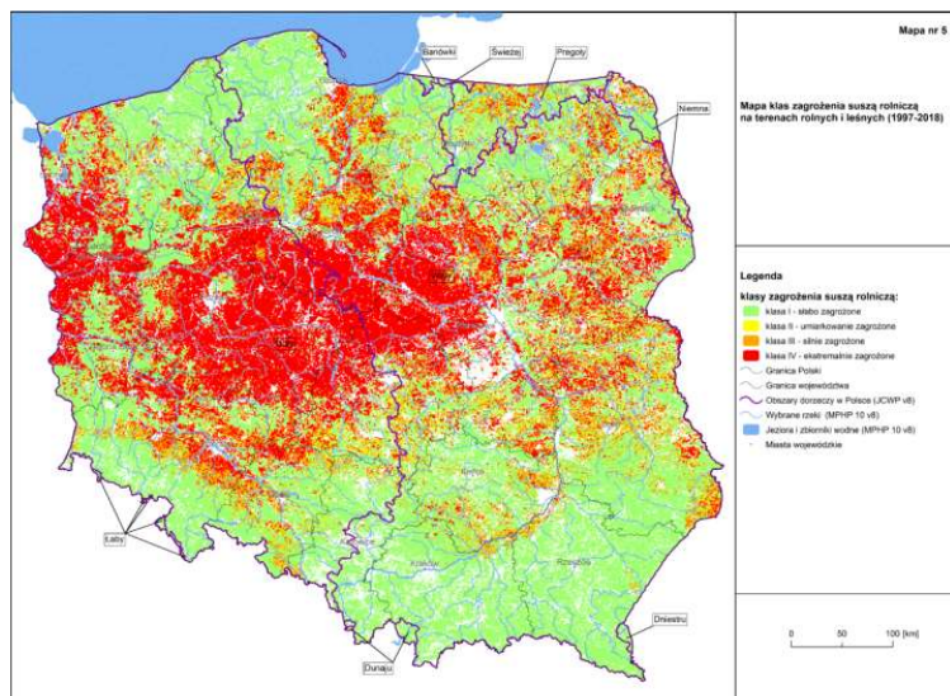
Klasa jakości wody w punkcie - wg RMŚ z dn. 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 85).

Zał. Nr 4. Charakterystyka punktów pomiarowych JCWPd monitoringu operacyjnego stanu wód chemicznych w 2018 r. Źródło GIOŚ/PMŚ.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

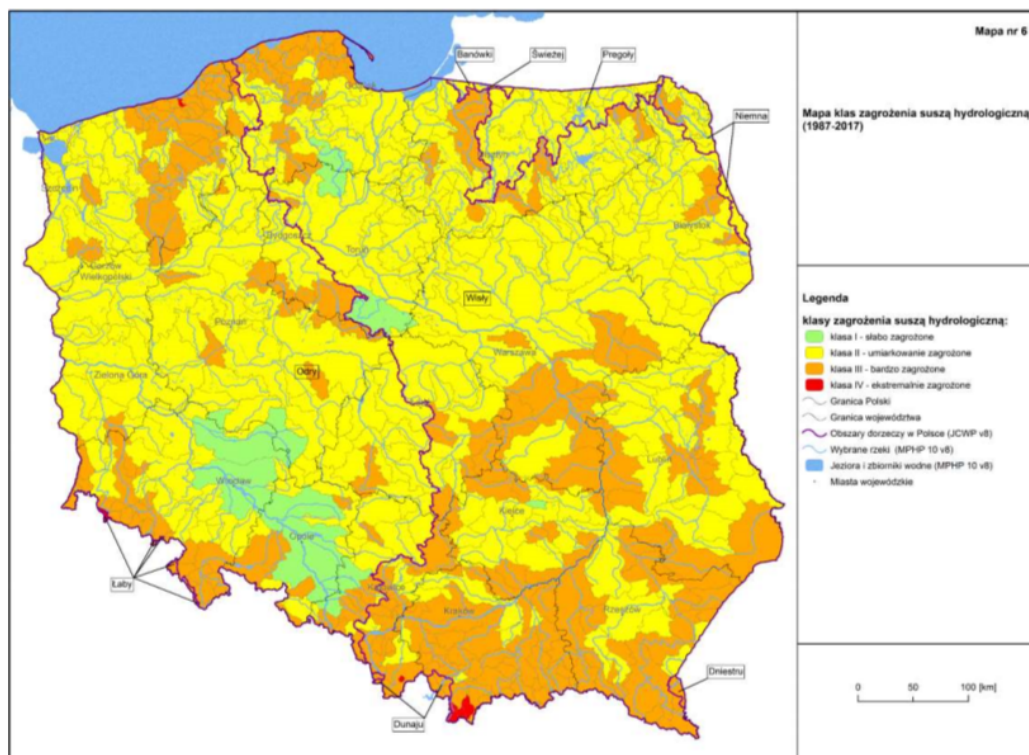
Zał. Nr 5 Lokalizacja punktów pomiarowych monitoringu poziomu pól elektromagnetycznych w województwie podkarpackim w 2018 r., Źródło: WIOŚ Rzeszów.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Zał. nr 6. Klasa zagrożenia gleb suszą rolniczą, Źródło: PGW Wody Polskie.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Załącznik nr 7. Klasa zagrożenia gleb suszą hydrologiczną, Źródło: PGW Wody Polskie.

The map displays the Lasy Janowskie Landscape Park (Park Krajobrazowy Lasy Janowskie) in yellow. It is situated in the northern part of Poland, near the border with Ukraine. The park is surrounded by various towns and villages, including Stalowa Wola, Nisko, and Janów. The map also shows the Rzeszyńska River and the Lasy Janowskie Forest. The area is divided into different administrative regions, with labels for 'Lasy Janowskie' and 'Park Krajobrazowy Lasy Janowskie - otulina' (buffer zone). The map is a detailed representation of the park's location and its surroundings.

175

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Załącznik nr 9.

**ANKIETA DOTYCZĄCA OPINII MIESZKAŃCÓW O STANIE ŚRODOWISKA
I KIERUNKACH ROZWOJU GMINY PYSZNICA**

1. Jak ocenia Pani/Pan ogólny stan środowiska w swojej gminie?
 - a. dobry
 - b. średni
 - c. zły
 - d. nie wiem
- 1a. Jak ocenia Pani/Pan ogólny stan środowiska w swojej miejscowości?
 - a. dobry
 - b. średni
 - c. zły
 - d. nie wiem
2. Czy występują formy przekształceń rzeźby terenu związane z odkrywkową eksploatacją kopalin, pracami inżynierijno-budowlanymi itp.?
 - a. tak
 - b. nie
 - c. nie wiem
- 2a. W jakim stopniu przekształcenia te stwarzają zagrożenie dla środowiska przyrodniczego?
 - a. w dużym
 - b. średnim
 - c. niewielkim
 - d. brak zagrożenia
- 2b. Czy przekształcenia te wpływają negatywnie na standard życia mieszkańców?
 - a. tak
 - b. nie
 - c. nie wiem
- 2c. Czy przekształcenia te wpływają negatywnie na walory widokowe krajobrazu?
 - a. tak
 - b. nie
 - c. nie wiem
3. Jak ocenia Pani/Pan stopień zanieczyszczenia powietrza w swojej gminie?
 - a. duże
 - b. średnie
 - c. małe
 - d. brak zanieczyszczeń
- 3a. Czy zanieczyszczenia te występują:
 - a. stale
 - b. okresowo (np. w sezonie grzewczym)
 - c. sporadycznie

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

- 3b. Jakie są główne źródła tych zanieczyszczeń?
- a. zakłady przemysłowe
 - b. elektrociepłownie, ciepłownie i lokalne kotłownie
 - c. inne (podać jakie).....
- 3c. Proszę podać najbardziej uciążliwe z nich:.....
- 3d. Czy zanieczyszczenia powietrza wpływają negatywnie na standard życia mieszkańców?
- a. tak
 - b. nie
 - c. nie wiem
4. Czy w gminie występują uciążliwości związane z emisją odorów?
- a. tak
 - b. nie
 - c. nie wiem
- 4a. Czy występują one:
- a. stale
 - b. okresowo
 - c. sporadycznie
- 4b. Czy wpływają one negatywnie na standard życia mieszkańców?
- a. tak
 - b. nie
 - c. nie wiem
- 4c. Jakie są główne źródła odorów?
- a. zakłady przemysłowe (w tym spożywcze)
 - b. wysypiska śmieci i wylewiska ścieków
 - c. ферmy hodowlane
 - d. inne (podać jakie).....
- 4d. Proszę podać najbardziej uciążliwe obiekty.....
5. Czy w gminie występują uciążliwości związane z emisją hałasu?
- a. tak
 - b. nie
 - c. nie wiem
- 5a. Czy wpływają one negatywnie na standard życia mieszkańców?
- a. tak
 - b. nie
 - c. nie wiem

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

5b. Czy emisja hałasu związana jest z:

- a. działalnością przemysłu
- b. komunikacją
- c. innymi źródłami (podać jakie).....

5c. Proszę podać najbardziej uciążliwe obiekty bądź obszary (związane z komunikacją) emitujące hałas:.....
.....
.....

6. Jaki jest zdaniem Pani/Pana stan czystości wód powierzchniowych (jezior i rzek) w gminie?

- a. dobry
- b. średni
- c. zły
- d. nie wiem

6a. Czy występują widoczne negatywne skutki zanieczyszczenia wód jezior i rzek tj.:

- a. masowe śnięcie ryb
- b. zakwity glonów
- c. wzrost mętności i zmiany zapachu wody
- d. zmiany zapachu
- e. inne (podać jakie).....
.....

6b. Czy zanieczyszczenie wód powierzchniowych wpływa negatywnie na standard życia mieszkańców?

- a. tak
- b. nie
- c. nie wiem

6c. Czy zdaniem Pani/Pana zanieczyszczenia wody stanowią ograniczenie możliwości rozwoju gminy w zakresie:

- a. turystyki i wypoczynku
- b. gospodarki
- c. możliwości zaopatrzenia w wodę pitną i gospodarczą

6d. Jakie są podstawowe źródła zanieczyszczeń:

- a. rolnictwo (nawożenie, gospodarka hodowlana – fermy)
- b. ścieki gospodarczo-bytowe
- c. zakłady przemysłowe
- d. składowiska odpadów komunalnych
- e. składowiska przemysłowe, stacje paliw
- f. inne (podać jakie).....
.....

6e. Proszę podać najbardziej uciążliwe obiekty:.....
.....
.....

*Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028***7. Jaki jest zdaniem Pani/Pana stan jakości wód podziemnych w gminie?**

- a. dobry
- b. średni
- c. zły
- d. nie wiem

7a. Czy występują przejawy pogorszenia jakości wody pitnej w studniach, bądź wody wodociągowej, dotyczące:

- a. smaku
- b. zapachu
- c. barwy i mętności
- d. innych własności (podać jakich).....

7b. Czy występują przejawy zmniejszenia się zasobów wód podziemnych tj.:

- a. wysychanie studni
- b. przesuszanie i zmniejszenie arealu obszarów podmokłych i bagiennych
- c. zmniejszenie wydajności ujęć wody
- d. inne przejawy (podać jakie).....

7c. Jakie są Pani/Pana zdaniem, główne źródła degradacji wód podziemnych?

- a. rolnictwo (nawożenie, gospodarka hodowlana - fermy)
- b. ścieki gospodarczo-bytowe
- c. zakłady przemysłowe
- d. składowiska odpadów
- e. składowiska przemysłowe, stacje paliw
- f. inne (podać jakie).....

7d. Proszę podać najbardziej uciążliwe obiekty:

.....
.....
.....
.....

8. Czy na obszarze gminy występują inne specyficzne źródła negatywnego wpływu na środowisko przyrodnicze i człowieka:

- a. źródła wibracji
- b. źródła promieniowania elektromagnetycznego
- c. źródła promieniowania radioaktywnego
- d. inne (podać jakie).....

8a. Czy wpływają one negatywnie na standard życia mieszkańców?

- a. tak
- b. nie
- c. nie wiem

8b. Proszę podać najbardziej uciążliwe obiekty:

.....
.....
.....
.....

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

- 9.** Jak ocenia Pani/Pan warunki glebowe dla rozwoju rolnictwa w gminie?
- dobrze
 - złe
 - nie wiem
- 10.** Czy występują przejawy degradacji gleb związane z erozją wodną?
- tak
 - nie
 - nie wiem
- 11.** Czy występują przejawy degradacji gleb związane z erozją wiatrową?
- tak
 - nie
 - nie wiem
- 12.** Czy występują przejawy degradacji gleb wywołane innymi przyczynami?
- niewłaściwym nawożeniem (przenawożeniem)
 - skażeniem substancjami chemicznymi (substancje ropopochodne, sól drogowa, itp.)
 - innymi czynnikami (podać jakimi).....
- 12a.** Czy w związku z erozją gleb i innymi czynnikami powodującymi degradację nastąpiło zmniejszenie plonów?
- tak
 - nie
 - nie wiem
- 12b.** Czy obecny stan zasobów glebowych w gminie wpływa na ograniczenie możliwości rozwoju w zakresie:
- intensyfikacji produkcji rolnej
 - lokalizacji sadów owocowych
 - innych dziedzin (podać jakich).....
- 13.** Czy obecny stan zagospodarowania i użytkowania gruntów rolnych uważa Pani/Pan za właściwy?
- tak
 - nie
 - nie wiem
- 14.** Jak ocenia Pani/Pan obecny stan pokrywy roślinnej i „dzikiego” świata zwierzęcego w gminie?
- dobry
 - średni
 - zły
 - nie wiem
- 14a.** Czy zdaniem Pani/Pana występują przejawy degradacji zasobów roślinnych i zwierzęcych? tj:
- usychanie drzew, krzewów
 - zanik i zmniejszenie liczebności gatunków roślin (w tym grzybów)
 - zanik i zmniejszenie liczebności gatunków zwierząt

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

d. inne (podać jakie).....

14b. Jakie są źródła tych przekształceń? jt:

- a. zanieczyszczenie powietrza
- b. bezpośrednie niszczenie przez człowieka
- c. górnictwo odkrywkowe
- d. komunikacja
- e. nadmierne użytkowanie turystyczne
- f. zbyt intensywny wyręb lasu
- g. zbyt intensywny odłów zwierzyny
- h. kłusownictwo
- i. nadmierna chemizacja i intensyfikacja rolnictwa
- j. inne (podać jakie).....

14c. Czy przejawy te występują na terenach:

- a. miejskich (parki, zieleńce)
- b. rolnych
- c. leśnych
- d. innych (podać jakich).....

14d. Czy degradacja szaty roślinnej i świata zwierzęcego wpływa niekorzystnie na standard życia mieszkańców?

- a. tak
- b. nie
- c. nie wiem

15. Czy na terenie gminy występują formy prawnej ochrony przyrody? (rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, obszary Natura 2000)

- a. tak
- b. nie
- c. nie wiem

16. Czy na terenie gminy występują inne obszary, bądź obiekty, o dużych wartościach przyrodniczych?

- a. tak
- b. nie
- c. nie wiem

16a. Proszę wymienić

najważniejsze.....
.....
.....

17. Czy na terenie gminy występuje wystarczający Pani/Pana zdaniem, areał terenów zielonych? (parki miejskie i wiejskie, kwietniki, zieleńce, ogródki działkowe)

- a. tak
- b. nie
- c. nie wiem

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

- 18.** Czy występują obiekty kubaturowe i inne (np. wyrobiska, wysypiska, obiekty budowlane) wpływające negatywnie na te walory?
- a. tak
 - b. nie
 - c. nie wiem
- 18a. Proszę wymienić najważniejsze.....
.....
.....
- 19.** Czy na terenie gminy występują cenne obiekty kulturowe? (zabytki architektury, grodziska, skanseny, itp.?)
- a. tak
 - b. nie
 - c. nie wiem
- 20.** Jak ocenia Pani/Pan dotychczasową działalność gminy w zakresie ochrony środowiska?
- a. dobrze
 - b. średnio
 - c. źle
- 21.** Czy potrafi Pani/Pan określić (wymienić) dotychczasowe działania i inwestycje gminy na rzecz poprawy stanu środowiska
- a. tak
 - b. nie
- 22.** Czy w szkołach w gminie prowadzony jest program „edukacji ekologicznej”
- a. tak
 - b. nie
 - c. nie wiem
- 22a. Czy widzi Pani/Pan potrzebę prowadzenia takiego programu w szkołach?
- a. tak
 - b. nie
 - c. nie wiem
- 23.** Który z elementów środowiska, zdaniem Pani/Pana, uległ największym przekształceniom i jest najbardziej zagrożony?
- a. rzeźba terenu i zasoby geologiczne
 - b. powietrze atmosferyczne
 - c. wody powierzchniowe
 - d. wody podziemne
 - e. gleby
 - f. szata roślinna i świat zwierzęcy

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

- 24.**Jaki problem związany z ochroną środowiska w gminie uznaje Pani/Pan za najistotniejszy?.....
.....
.....
- 25.**Czy należy podjąć działania zmierzające do ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza i wód oraz do zmniejszenia emisji hałasu i odorów na obszarze gminy?
a. tak
b. nie
c. nie wiem
- 25a.** Jakich obiektów powinny one dotyczyć?.....
.....
.....
- 26.**Jakie inne działania powinny zostać podjęte w celu poprawy stanu środowiska i standardu życia mieszkańców gminy?.....
.....
.....
.....
- 27.**Czy widzi Pani/Pan potrzebę poprawy i rozbudowy sieci komunikacyjnej na obszarze gminy?
a. tak
b. nie
c. nie wiem
- 28.**Czy widzi Pani/Pan potrzebę rozwoju budownictwa mieszkaniowego na obszarze gminy?
a. tak
b. nie
c. nie wiem
- 29.**Jakie są Pani/Pana zdaniem ograniczenia rozwoju osadnictwa i komunikacji na terenie gminy?
a. urozmaiconą rzeźbą terenu
b. występowanie gruntów o niskiej nośności
c. występowanie wysoko produktywnych gruntów rolnych
d. występowanie obszarów podmokłych
e. zróżnicowana szata roślinna i świat zwierzęcy
f. niechęć lokalnego społeczeństwa
g. inne czynniki (podać jakie).....
- 30.**Czy widzi Pani/Pan potrzebę rozwoju infrastruktury komunalnej (sieć wodno-kanalizacyjna, energetyczna, ciepłownicza, telekomunikacyjna) na obszarze gminy?
a. tak
b. nie
c. nie wiem

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

- 31.** Czy widzi Pani/Pan potrzebę rozwoju przemysłu i rzemiosła na obszarze gminy?
- a. tak
 - b. nie
 - c. nie wiem
- 31a. Jakie są Pani/Pana zdaniem ograniczenia w rozwoju przemysłu na terenie gminy?
- a. obecny zły stan środowiska przyrodniczego (zanieczyszczenie powietrza, wód, gleb)
 - b. brak odpowiednio wykwalifikowanej siły roboczej
 - c. niechęć lokalnego społeczeństwa
 - d. inne czynniki (podać jakie).....
- 32.** Czy widzi Pani/Pan potrzebę rozwoju i intensyfikacji rolnictwa na obszarze gminy?
- a. tak
 - b. nie
 - c. nie wiem
- 32a. Jakie są Pani/Pana zdaniem ograniczenia w rozwoju rolnictwa na terenie gminy?
- a. silna erozja i degradacja gleb
 - b. występowanie nieurodzajnych gruntów rolnych
 - c. niekorzystne warunki klimatyczne
 - d. niechęć lokalnego społeczeństwa
 - e. inne czynniki (podać jakie).....
- 33.** Czy widzi Pani/Pan potrzebę rozwoju i intensyfikacji gospodarki leśnej na obszarze gminy?
- a. tak
 - b. nie
 - c. nie wiem
- 33a. Jakie są Pani/Pana zdaniem ograniczenia w rozwoju intensywnej gospodarki leśnej na terenie gminy?
- a. występowanie obszarów chronionych
 - b. występowanie chronionych gatunków roślin i zwierząt
 - c. występowanie niskoproduktywnych siedlisk leśnych
 - d. niechęć lokalnego społeczeństwa
 - e. inne czynniki (podać jakie).....
- 34.** Czy widzi Pani/Pan potrzebę rozwoju łowiectwa, rybołówstwa, zbieractwa i przetwórstwa płodów runa leśnego na obszarze gminy?
- a. tak
 - b. nie
 - c. nie wiem
- 34a. Jakie są Pani/Pana zdaniem ograniczenia w rozwoju tych dziedzin na terenie gminy?
- a. niewielkie zasoby roślinne i zwierzęce (gatunki łowne, owoce leśne i grzyby)
 - b. ochrona gatunkowa roślin i zwierząt
 - c. występowanie obszarów chronionych
 - d. niechęć lokalnego społeczeństwa
 - e. inne czynniki (podać jakie).....

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

35. Czy widzi Pani/Pan potrzebę rozwoju turystyki na obszarze gminy?

- a. tak
- b. nie
- c. nie wiem

35a. Jakie są Pani/Pana zdaniem ograniczenia w rozwoju turystyki na terenie gminy?

- a. silna degradacja środowiska
- b. występowanie obiektów wpływających negatywnie na walory krajobrazowe
- c. niekorzystne warunki klimatyczne
- d. niechęć lokalnego społeczeństwa
- e. nadmierne dotychczasowe użytkowanie turystyczne terenów
- f. inne czynniki (podać jakie).....

36. Czy widzi Pani/Pan potrzebę zwiększenia terenów zieleni urządzonej (parki, zieleńce, ogrody) na obszarze gminy?

- a. tak
- b. nie
- c. nie wiem

36a. Gdzie Pani/Pana zdaniem, powinien przede wszystkim wzrosnąć udział tych powierzchni?

.....
.....
.....
.....

37. Czy widzi Pani/Pan potrzebę rozwoju innych dziedzin działalności gospodarczej na obszarze gminy?

- a. tak
- b. nie
- c. nie wiem

37a. Proszę je wymienić:.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

37b. Jakie są Pani/Pana zdaniem ograniczenia w rozwoju tych dziedzin?

.....
.....
.....

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pysznica na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

.....
.....
.....
.....
.....